

พื้นที่ชุ่มน้ำ คืออะไร ?

ลำดับเหตุการณ์เกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย

- 2 กุมภาพันธ์ 2514 การประชุมเพื่อรับรองอนุสัญญา ณ เมืองแรมซาร์ ประเทศอิหร่าน
- 29 มีนาคม 2535 พระราชบัญญัติ ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535
- 13 พฤษภาคม 2541 ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็นประเทศลำดับที่ 110
- 1 สิงหาคม 2543 มติคณะรัฐมนตรี ประกาศทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 13 มาตรการ การประกาศพื้นที่สมควรเสนอเป็น Ramsar site และ
- 3 พฤศจิกายน 2552 มติคณะรัฐมนตรี ประกาศมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 17 มาตรการ โดย ได้ระบุให้ "กรมทรัพยากรน้ำ" เป็น
- 12 พฤษภาคม 2558 มติคณะรัฐมนตรี เปลี่ยนแปลงในมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ในข้อ 10 เรื่องการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) โดย "ให้มีการทำรายงาน EIA สำหรับโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำ EIA ที่ออกตามมาตรา 46
- 25 ธันวาคม 2561 พระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ 2561 ม.4 ระบุพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นประเภทหนึ่งของทรัพยากรน้ำ
- 18 สิงหาคม 2565 กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ ทส. มอบหมาย ทน.รับผิดชอบพื้นที่ชุ่มน้ำ

พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

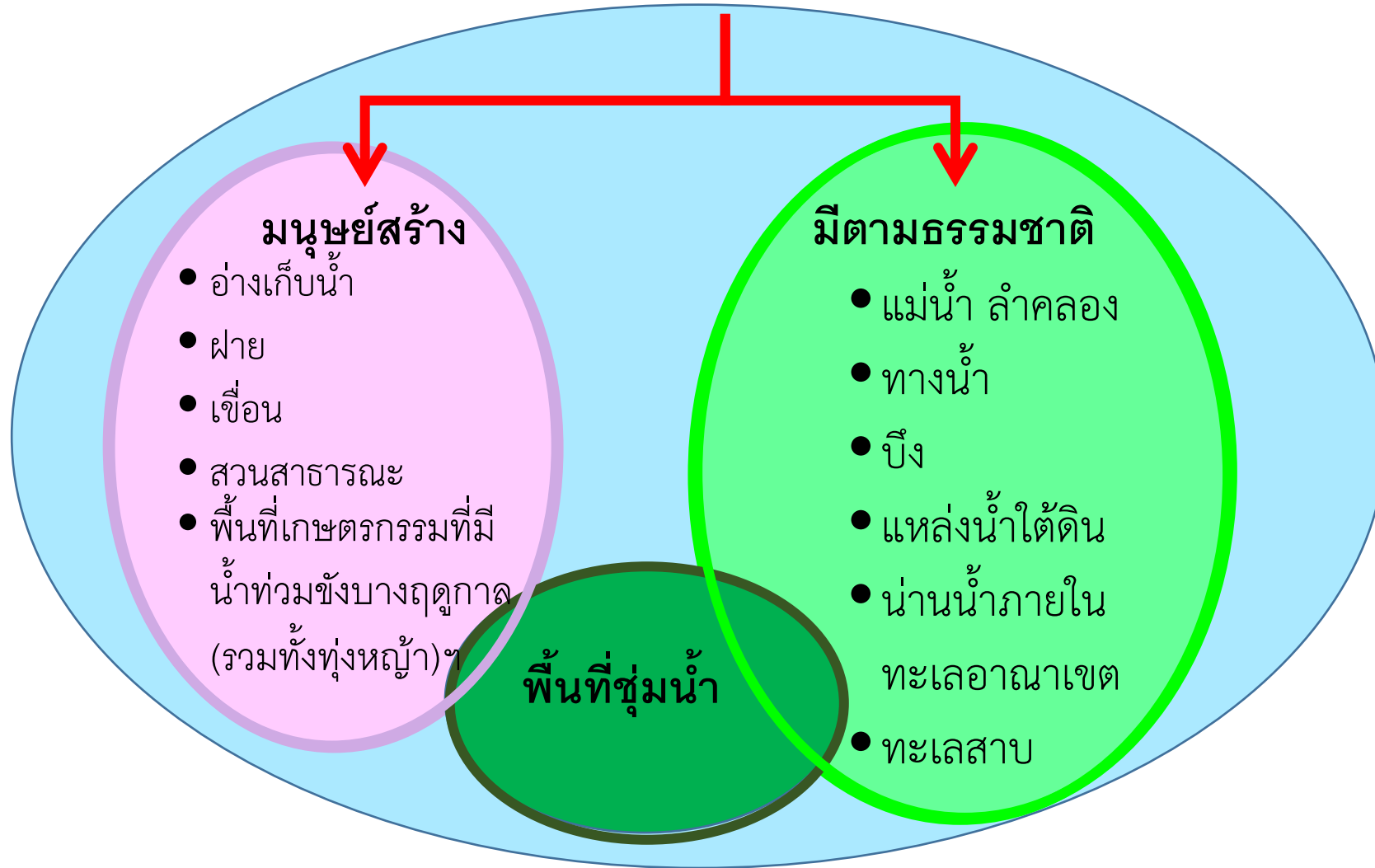
มาตรา ๔

“**ทรัพยากรน้ำสาธารณะ**” หมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่สงวนไว้ ให้ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกัน และให้หมายความรวมถึง แม่น้ำ ลำคลอง ทางน้ำ บึง แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต **พื้นที่ชุ่มน้ำ** แหล่งน้ำตามธรรมชาติอื่น ๆ แหล่งน้ำที่รัฐจัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แหล่งน้ำระหว่างประเทศที่อยู่ภายในเขตประเทศไทยซึ่งประชาชนนำมาใช้ประโยชน์ได้ ทางน้ำชลประทาน ตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

ทรัพยากรน้ำ

ทรัพยากรน้ำสาธารณะ

ทรัพยากรน้ำเอกชน

- สระน้ำ
- สนามกอล์ฟ
- บ่อขุดทราย
- เหมือง
- นาข้าว
- นาเกลือ

อนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention)

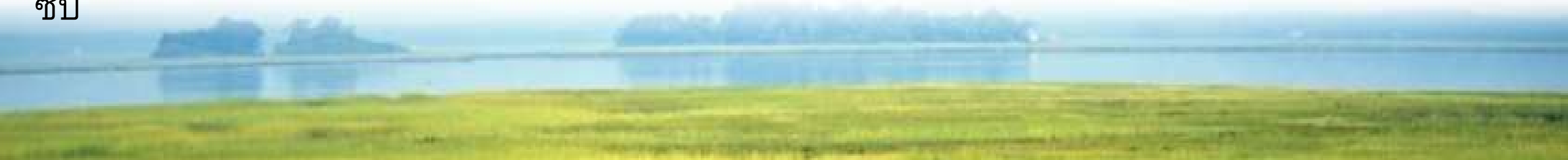
หรือ อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ

- กำหนดและตั้งชื่อตามชื่อสถานที่จัดให้มีการประชุมเพื่อรับรองอนุสัญญาเมื่อวันที่ 2 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2514 ณ เมืองแรมซาร์ ประเทศอิหร่าน อนุสัญญาดังกล่าว**เป็นข้อตกลงระหว่างรัฐบาล ซึ่งกำหนดกรอบการทำงานสำหรับความร่วมมือระหว่างประเทศเพื่อการอนุรักษ์แหล่งที่อยู่อาศัยที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ**
- มีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอันเป็นการอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่อาศัยของนกน้ำ ต่อมาขอบเขตการดำเนินการของอนุสัญญาฯ ได้ขยายครอบคลุมกว้างขึ้นโดย**เห็นการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์ของพื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาดในทุก ๆ ด้าน** ตลอดจนเพื่อยับยั้งการสูญหายของพื้นที่ชุ่มน้ำในโลก
- มีพันธกิจที่สำคัญในการดำเนินงานระดับชาติโดยความร่วมมือระดับนานาชาติเพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาอย่างยั่งยืนในทุกภูมิภาคของโลก อนุสัญญาฯ มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 21 ธันวาคม พ.ศ. 2514 และเพื่อให้เกิดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ จึงได้กำหนดให้ทุกวันที่ 2 กุมภาพันธ์ของทุกปีเป็นวันพื้นที่ชุ่มน้ำโลก (World Wetlands Day)
- ประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ เมื่อวันที่ 13 พฤษภาคม 2541 เป็นประเทศลำดับที่ 110 โดยประเทศไทยได้เสนอพรุควนขี้เสียน ในเขตห้ามล่าสัตว์ป่าทะเลน้อย จังหวัดพัทลุง ขึ้นเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์แห่งแรกของประเทศไทย และเป็นลำดับที่ 948 ของโลก

ประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำ

คู่มืออนุสัญญาแรมซาร์ (The Ramsar Convention Manual) ได้แบ่งประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำ เป็น 5 ประเภท คือ

- 1) **พื้นที่ทางทะเล (Marine)** ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำชายฝั่งทะเล รวมถึงทะเลสาบน้ำเค็ม หาดหิน และแนวปะการัง
- 2) **พื้นที่ปากแม่น้ำ (Estuarine)** ได้แก่ ดินดอนสามเหลี่ยมปากแม่น้ำ ที่ราบลุ่มน้ำขึ้นถึง และพื้นที่ป่าชายเลน
- 3) **พื้นที่ทะเลสาบ (Lacustrine)** ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณทะเลสาบ
- 4) **พื้นที่แหล่งน้ำไหล (Riverine)** ได้แก่ พื้นที่ชุ่มน้ำบริเวณแม่น้ำ ลำธาร ห้วย
- 5) **พื้นที่หนองน้ำ หรือที่ลุ่มชื้นแฉะ (Palustrine)** ได้แก่ ที่ลุ่มชื้นแฉะ ที่ลุ่มน้ำขัง และหนองน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำตามนิยามแรมซาร์

ความตามอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention) หรือ อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (ในมาตรา 1.1 และ 2.1) กล่าวว่า "พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) หมายถึง

- ที่ลุ่ม
 - ที่ราบลุ่ม
 - ที่ชื้นแฉะ
 - พรุ
- แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น
 - ทั้งที่มีน้ำขัง หรือ น้ำท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว
 - ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่ง และน้ำไหล
 - ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงชายฝั่งทะเล
- และ
- ที่ในทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 เมตร

ที่ลุ่ม

ที่ลุ่มน้ำขัง สามร้อยยอด ประจวบคีรีขันธ์

ที่ราบลุ่ม

ที่ราบลุ่มเจ้าพระยา

นาเกลือคลองตาเถื่อน สมุทรสงคราม

ที่ชื้นแฉะ (หนอง บึง บาง บึง ทาม)

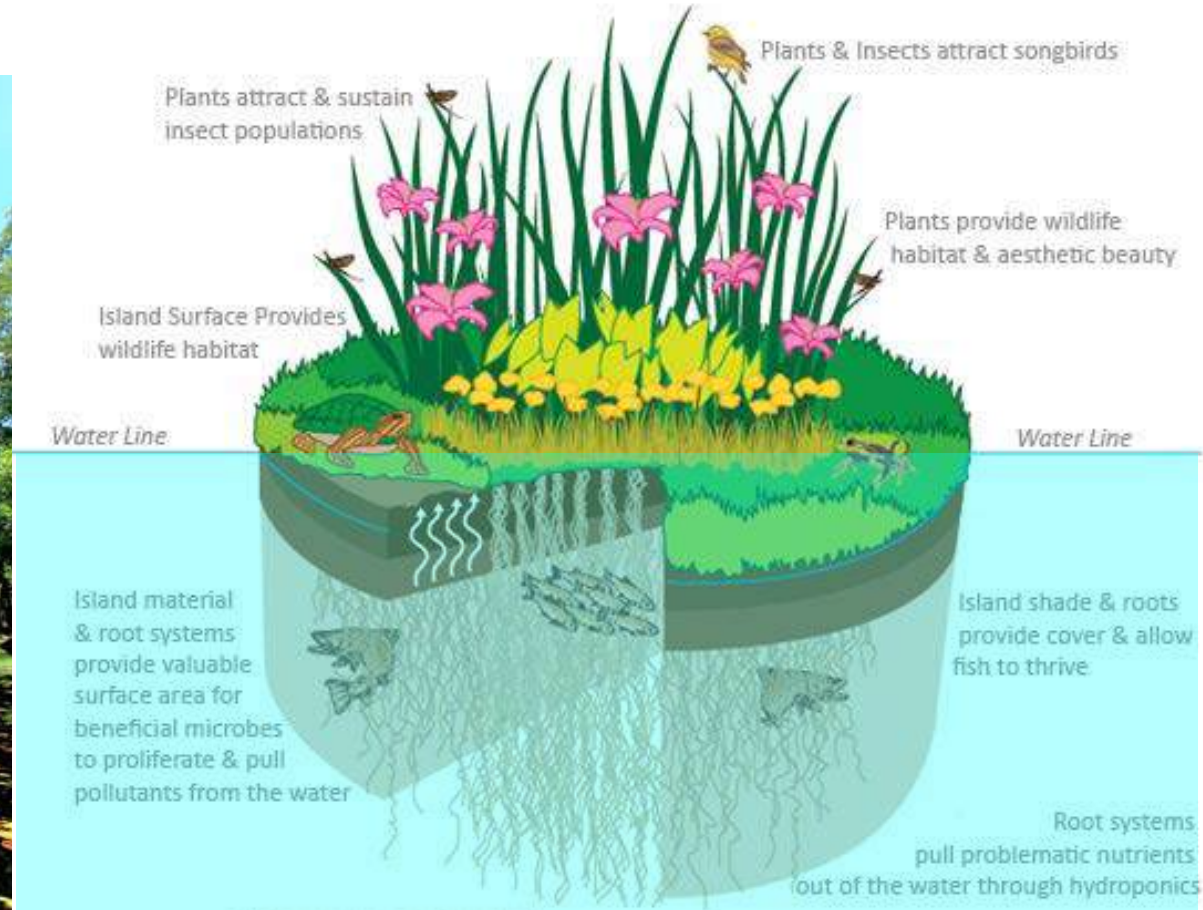

หนอง = ตื้น ลึก เกาะ สลับกัน
บึง = ลึกแค่ไหล่ขึ้นไป
บาง = ลึกน้อยกว่าตาตุ่ม
บึง = ลึกเท่ารากผักบั้ง (1 ตีบ)
ทาม = น้ำท่วมทุกปีในฤดูฝน

พรวุ

พรวุไต้ะแดง

พรวุ หรือ **ที่ลุ่มสนุ่น** เป็น**พื้นที่ชุ่มน้ำ**ประเภทหนึ่งที่เป็นที่สะสมของซึ่งเป็นซากสะสมของพืชที่ตายแล้ว(**ฟิต**) ที่มักจะเป็น**มอสส์** หรือ **ไลเคน**พรวุเกิดขึ้นเมื่อน้ำบนผิวดินเป็นกรดที่อาจจะเพราะ**น้ำบาดาล**เป็นกรด น้ำที่ไหลออกจากพรวุจะมีสีน้ำตาลที่เกิดจากการละลาย ซากสะสมของพืชที่ตายแล้ว

● แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น

เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ

○ บ้านหนองทะเล ตำบลหนองทะเล อำเภอเมืองกระบี่

มนุษย์สร้างขึ้น

○ อ่างเก็บน้ำ ห้วยจระเข้มาก จ.บุรีรัมย์

อ่างเก็บน้ำห้วยจระเข้มาก มีขนาดพื้นที่กว่า 3,876 ไร่ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งดึงดูดนกประจำถิ่นและนกอพยพตามฤดูกาลมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก ที่นี่เป็นจุดศูนย์รวมของนกไม่น้อยกว่า 170 ชนิด ไม่ว่าจะเป็นนกขมิ้นท้ายทอยดำ นกกระเต็นน้อย นกยอดหญ้าหัวดำ หรือแม้แต่**นกที่เคยสูญพันธุ์ไปจากประเทศไทยมาแล้ว นั่นคือ นกกระเรียนพันธุ์ไทย** ก็สามารถหาพบได้ที่อ่างเก็บน้ำแห่งนี้

- ทั้งที่มีน้ำขัง หรือ น้ำท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราวซ้ำชั่วคราว

ดอนหอยหลอดเมื่อน้ำขึ้น

ดอนหอยหลอดเมื่อน้ำลง

- ทั้งที่มีน้ำขัง หรือ น้ำท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราวซ้ำแล้วซ้ำเล่า

ฤดูน้ำหลาก

ฤดูแล้ง

ป่าชุมชนบุญเรือง อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย และภาคีลุ่มน้ำอิง
เนื่องได้รับรางวัล อีควเอเตอร์ ของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ
(Equator prize: UNDP) และเวทีเสวนาการยกระดับการจัดการ
ป่าชุ่มน้ำอิงตอนล่าง และแนวทางการขึ้นทะเบียน Ramsar site

- ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่ง และน้ำไหล

บึงบอระเพ็ด : น้ำนิ่ง

แม่น้ำสงคราม : น้ำไหล

- ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงชายฝั่งทะเล

น้ำจืด

น้ำกร่อย

น้ำเค็ม

- ที่ในทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 เมตร

Wetland Zones

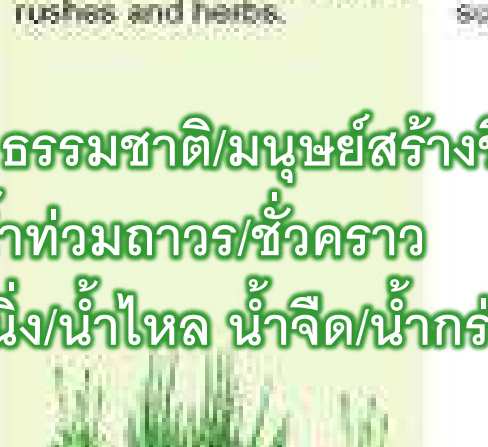
Upland:
Characterized by woody shrubs and trees swamp and forest.

Shrub:
Characterized by shrubs, vines and sedges.

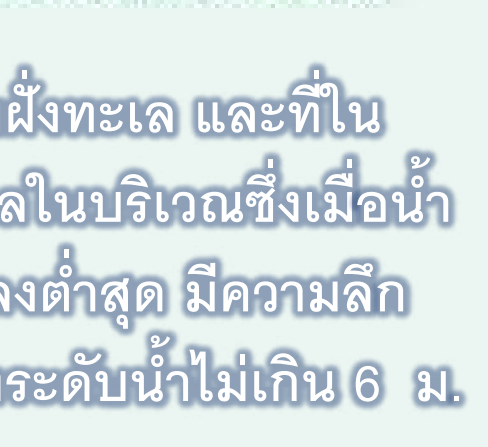
Wet meadow:
Characterized by plants such as sedges, grasses, rushes and herbs.

Emergent:
Cattails and other plants that emerge from the water's surface are found in this zone.

Aquatic:
Characterized by submerged plants and those with floating leaves.

แหล่งน้ำ ธรรมชาติ/มนุษย์สร้างขึ้น
มีน้ำขัง/น้ำท่วมถาวร/ชั่วคราว
แหล่งน้ำนิ่ง/น้ำไหล น้ำจืด/น้ำกร่อย/น้ำเค็ม

ชายฝั่งทะเล และที่ในทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 ม.

พื้นที่ชุ่มน้ำ คืออะไร ?

คำจำกัดความตามอนุสัญญาแรมซาร์ (Ramsar Convention) หรืออนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (ในมาตรา 1.1 และมาตรา 2.1 ของอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ) กล่าวว่า "พื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) หมายถึง ที่ลุ่ม ที่ราบลุ่ม ที่ชื้นแฉะ พรุ แหล่งน้ำ ทั้งที่เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติและที่มนุษย์สร้างขึ้น ทั้งที่มีน้ำขัง หรือ น้ำท่วมอยู่ถาวรและชั่วคราว ทั้งที่เป็นแหล่งน้ำนิ่ง และน้ำไหล ทั้งที่เป็นน้ำจืด น้ำกร่อย และน้ำเค็ม รวมไปถึงชายฝั่งทะเล และที่ในทะเลในบริเวณซึ่งเมื่อน้ำลดลงต่ำสุด มีความลึกของระดับน้ำไม่เกิน 6 เมตร"

แรมซาร์ไซต์ หรือพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็น
ตัวแทนหายากหรือมีลักษณะพิเศษเฉพาะ ซึ่งพบในเขตชีวภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม มี
ความสำคัญระหว่างประเทศสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ที่
เกี่ยวข้องกับ ชนิดพันธุ์ และชุมชนประชากรทางนิเวศของนกน้ำ และปลา

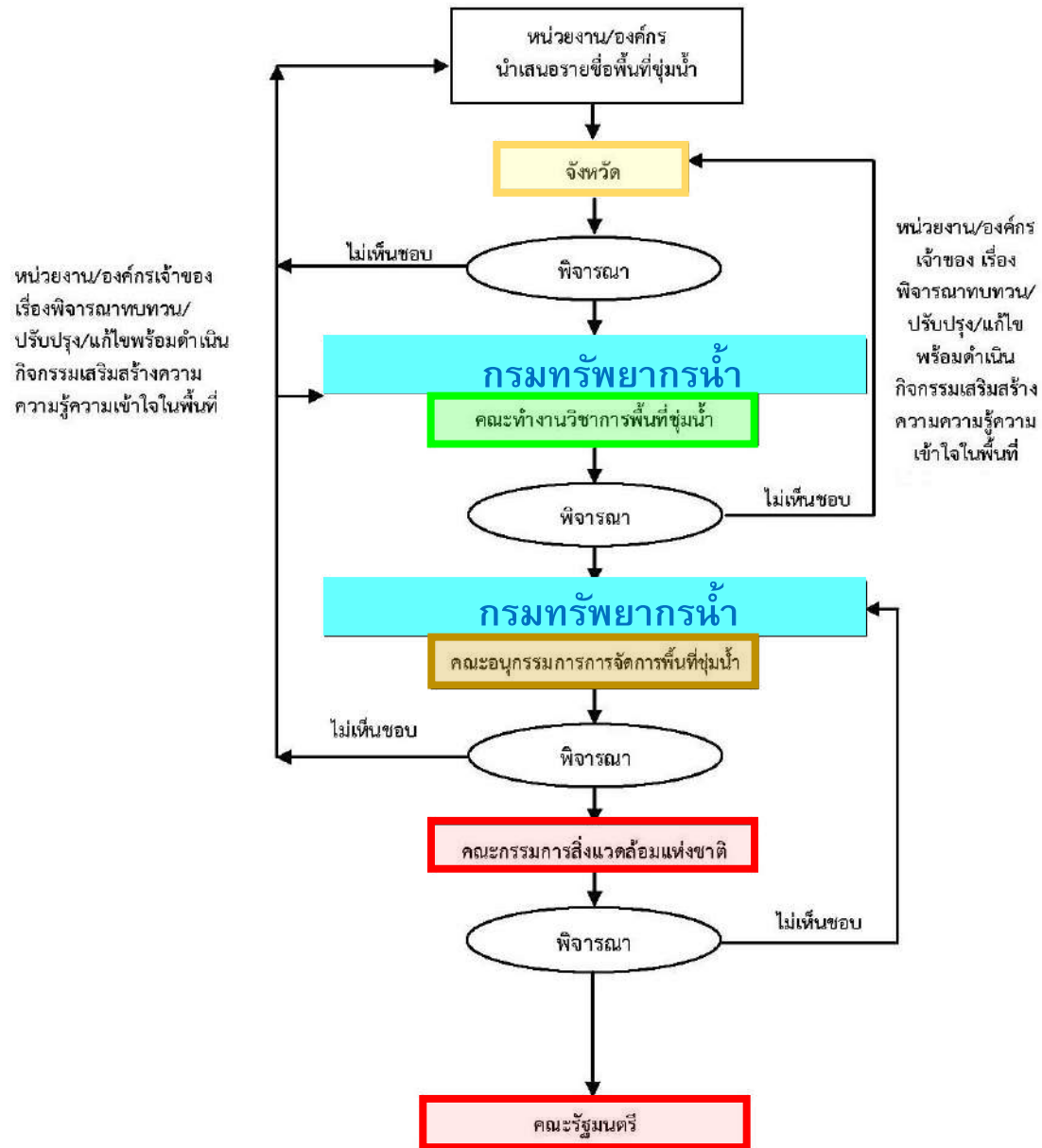

พันธกรณีในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาแรมซาร์

- ข้อตกลงหลัก ๆ ของประเทศที่เข้าร่วมในอนุสัญญาแรมซาร์ คือ **ภาคีแต่ละประเทศจะต้องคัดเลือกพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติหรือระหว่างประเทศอย่างน้อย 1 แห่ง** บรรจุใน “ทะเบียนรายชื่อพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ” นอกจากนี้แล้วยังระบุให้แต่ละประเทศส่งเสริมการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีอยู่ในทะเบียนด้วย
- ภาคีแต่ละประเทศ**ต้องกำหนดและวางแผนการดำเนินงานการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด**ไม่ว่าพื้นที่ชุ่มน้ำจะอยู่ในทะเบียนหรือไม่
- ภาคีแต่ละประเทศสามารถ**ทำการปรึกษากับภาคีอื่น ๆ** เกี่ยวกับการดำเนินงานของอนุสัญญาฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ตามพรมแดนระหว่างประเทศมีการใช้ทรัพยากรน้ำร่วมกัน และมีการพัฒนาความช่วยเหลือสำหรับโครงการพื้นที่ชุ่มน้ำ
- **ภาคีแต่ละประเทศต้องสนับสนุนเงินช่วยเหลือแก่นุสัญญาฯ** จำนวนเงินช่วยเหลือแก่นุสัญญาฯ จำนวนเงินช่วยเหลือของแต่ละประเทศขึ้นกับการแบ่งตาม UN Scale ซึ่งสำหรับประเทศไทยต้องบริจาคประมาณ 11,692 ฟรังก์สวิส (ข้อมูล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 2555)

ผลดีในการเข้าร่วมเป็นภาคีอนุสัญญาแรมซาร์

- อนุสัญญาแรมซาร์เป็นหนึ่งในกฎหมายระหว่างประเทศอื่น ๆ ที่เกี่ยวกับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน ในการเป็นภาคีอนุสัญญาประเภทนี้เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเป็นน้ำหนึ่งใจเดียวกันของประชาคมโลก ใน**การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมร่วมกัน**
- การเป็นภาคีอนุสัญญาแรมซาร์ทำให้มีโอกาสเข้าร่วมกับนานาชาติประเทศ ในการ**ประชุมเพื่อพิจารณาหลักการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด**
- การเป็นภาคีอนุสัญญาแรมซาร์จะ**นำชื่อเสียงมาสู่ประเทศ**และเป็นการนำพื้นที่ชุ่มน้ำสำคัญของประเทศ เข้าไปในทะเบียนรายชื่อพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) ทำให้เป็นที่รู้จักกันทั่วโลก การเพิ่มความเป็นไปได้สำหรับภาคีประเทศกำลังพัฒนาจะได้รับการสนับสนุน และความช่วยเหลือในการดำเนินงานอนุรักษ์และจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศ
- การเป็นภาคีอนุสัญญาแรมซาร์ จะทำให้ภาคีประเทศต่าง ๆ **ได้รับข่าวสารข้อมูลและคำแนะนำที่ทันสมัยเกี่ยวกับพื้นที่ชุ่มน้ำ และข้อคิดเห็นต่าง ๆ** โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างชาญฉลาด
- **ภาคีสามารถเสนอขอรับการสนับสนุนความช่วยเหลือ** จากต่างประเทศหรือเงินกองทุนอนุสัญญาฯ ได้ โครงการละประมาณ 40 000 ฟรังก์สวิสหรือประมาณ 1 000 000 บาท

กระบวนการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติหรือระดับชาติ
ตามมติคณะรัฐมนตรีเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระหว่างประเทศ

กระบวนการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติหรือระดับชาติ
ตามมติคณะรัฐมนตรี

เกณฑ์สำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์

กลุ่ม A ของเกณฑ์ พื้นที่ประกอบด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทที่เป็นตัวแทนหายากหรือมีลักษณะพิเศษเฉพาะ

เกณฑ์ 1: พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งควรได้รับพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หากพื้นที่ชุ่มน้ำนั้นประกอบด้วยประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นตัวแทน หายาก หรือมีลักษณะพิเศษเฉพาะ ซึ่งพบในเขตชีวภูมิศาสตร์ที่เหมาะสม

กลุ่ม B ของเกณฑ์ พื้นที่ที่มีความสำคัญระหว่างประเทศสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เกณฑ์เกี่ยวกับชนิดพันธุ์และชุมชนประชากรทางนิเวศ

เกณฑ์ 2: เกื้อกูล ชนิดพันธุ์ที่อยู่ในสถานภาพมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ ใกล้สูญพันธุ์ หรือ ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง หรือ ชุมชมประชากรที่ถูกคุกคาม

เกณฑ์ 3: เกื้อกูล ประชากรของชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่สำคัญ สำหรับการธำรงรักษาความหลากหลาย ทางชีวภาพของเขตชีวภูมิศาสตร์หนึ่งโดยเฉพาะ

เกณฑ์ 4: เกื้อกูล ชนิดพันธุ์พืชหรือสัตว์ที่อยู่ในระยะวิกฤติหนึ่งของวงจรชีวิตของชนิดพันธุ์นั้น หรือเป็นที่อพยพ ระหว่างสภาพเสื่อมโทรมพึ่งพาอาศัยอยู่

เกณฑ์สำหรับกำหนดพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศหรือแรมซาร์ไซต์

เกณฑ์พิเศษเกี่ยวกับนกน้ำ

เกณฑ์ 5: เป็นที่อยู่อาศัยตามปกติเกิดจากของนกน้ำ 20,000 ตัว หรือมากกว่า

เกณฑ์ 6: เป็นที่อยู่อาศัยตามปกติเกิดจาก ร้อยละ 1 ของประชากรในชนิดพันธุ์หรือสายพันธุ์หนึ่งของนกน้ำ

เกณฑ์พิเศษเกี่ยวกับปลา

เกณฑ์ 7: เกิดจาก สัดส่วนที่สำคัญของสายพันธุ์ ชนิดพันธุ์ หรือวงศ์ ของปลาพื้นเมือง ระยะเวลาหนึ่งของวงจรชีวิต ปฏิสัมพันธ์ของชนิดพันธุ์ และ/หรือ ประชากรที่เป็นตัวแทนของผลประโยชน์ และ/หรือ คุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ และมีคุณูปการต่อความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก

เกณฑ์ 8: เป็นแหล่งสำคัญของอาหารสำหรับปลา วางไข่ พุ่มพื้กตัวอ่อนและ/หรือเส้นทางอพยพ ซึ่งปริมาณของปลาไม่ว่าภายในพื้นที่ชุ่มน้ำหรือที่อื่น พึ่งพาอาศัยอยู่

แรมซาร์ไซต์

ปัจจุบันประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ใน
ระเบียบรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่าง
ประเทศหรือ แรมซาร์ไซต์ ของอนุสัญญาว่าด้วย
พื้นที่ชุ่มน้ำรวมทั้งสิ้น 15 แห่ง โดย

- อยู่ในพื้นที่อนุรักษ์ เช่น อุทยานแห่งชาติ เขต
ห้ามล่าสัตว์ป่า จำนวน 9 แห่ง และ
- อยู่ในพื้นที่ชุมชนและ/หรือ ที่สาธารณะ รวม 6
แห่ง

ORIGINAL

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Sites) 15 แห่งของประเทศไทย

อ้างอิงจากรายชื่อ " Ramsar Sites ในประเทศไทย"
ขององค์การความหลากหลายทางชีวภาพ
สหประชาชาติในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

คณะทำงานวิชาการพื้นที่ชุ่มน้ำ และคณะกรรมการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้ทำการศึกษาคุณสมบัติทางนิเวศวิทยา และทบทวนบัญชีรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ การเสนอยกระดับพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ และเสนอพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญเร่งด่วนสมควรได้รับการคุ้มครอง พื้นที่ฟู และศึกษาสำรวจ รวมทั้งจัดทำทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติของประเทศไทย ขึ้นเสนอต่อคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติเมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2552 ซึ่งคณะกรรมการมีความเห็นชอบ ต่อมากระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจึงได้เสนอมติคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติดังกล่าวต่อคณะรัฐมนตรีต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552 โดยคณะรัฐมนตรีได้พิจารณาเห็นชอบตามมติเรื่อง การทบทวนมติคณะรัฐมนตรี วันที่ 1 สิงหาคม 2543 เรื่อง “ทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติของประเทศไทย และมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ” มีรายละเอียดสาระสำคัญ ดังนี้

- 1) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ จำนวน 69 แห่ง
- 2) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ จำนวน 47 แห่ง
- 3) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการคุ้มครอง 17 แห่ง
- 4) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการฟื้นฟู 20 แห่ง
- 5) พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการศึกษาสำรวจ อย่างน้อย 19 แห่ง

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำตามเกณฑ์การพิจารณาลำดับความสำคัญพื้นที่ชุ่มน้ำของไทย

เกณฑ์สำหรับจำแนกวิจิฉัยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศภายใต้ มาตรา 2 ของอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำได้รับการรับรองจากการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญา ๕ ณ เมืองบรีสเบน ประเทศออสเตรเลียพ.ศ.2539 (ค.ศ.1996)และประเทศไทยได้ใช้เป็น แนวทางในการจำแนกพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศโดยแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ เกณฑ์พื้นที่ชุ่ม น้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติระดับชาติ และระดับท้องถิ่นพร้อมทั้งได้กำหนด หลักเกณฑ์ในการจำแนกพื้นที่ชุ่มน้ำระดับต่าง ๆ ดังนี้

- I. เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ
- II. เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (1/4)

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ ใช้เกณฑ์สำหรับจำแนกวินิจฉัยพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศภายใต้มาตรา 2 ของอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ เกณฑ์นี้ได้รับการรับรองจากการประชุมสมัชชาภาคีที่เมืองบริสเบน ประเทศออสเตรเลีย พ.ศ.2539 (ค.ศ.1996) มีใจความดังต่อไปนี้

1. เกณฑ์สำหรับประเมินคุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นตัวแทนหรือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ

พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาว่า มีความสำคัญระหว่างประเทศ โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากเป็นตัวอย่างที่ดี หรือเป็นประเภทที่แสดงลักษณะพื้นที่ชุ่มน้ำของภูมิภาคนั้น พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาให้ได้รับ เลือกลงภายใต้กฎเกณฑ์

1a) เป็นตัวอย่างของประเภทที่หายากหรือที่ไม่ธรรมดาในเขตชีวภูมิศาสตร์ที่สมควร หรือ

1b) เป็นตัวอย่างที่เป็นตัวแทนที่ดี ซึ่งแสดงลักษณะพื้นที่ชุ่มน้ำในภูมิภาคที่สมควร หรือ

1c) เป็นตัวแทนที่ดีของประเภททั่วไป ซึ่งพื้นที่นั้นมีคุณสมบัติตรงตามเกณฑ์ในข้อ 2 หรือ

1d) เป็นตัวแทนของประเภทที่เป็นส่วนประกอบหนึ่งของพื้นที่ชุ่มน้ำรวมที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยอันอุดมสมบูรณ์ พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีคุณค่าระดับชาติสามารถได้รับการพิจารณาเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญระหว่างประเทศได้หากมีบทบาทสำคัญทางด้านอนุทกวิทยา ชีววิทยา หรือนิเวศวิทยา ในระบบลุ่มน้ำ หรือระบบชายฝั่งทะเลระหว่างประเทศหรือ

1e) เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำในประเทศกำลังพัฒนาที่มีคุณค่าสำคัญทางด้านเศรษฐกิจสังคม และวัฒนธรรมภายใต้กรอบการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ แหล่งที่อยู่ อาศัย ทั้งนี้เนื่องจากมีบทบาทสำคัญทางอนุทกวิทยา ชีววิทยา หรือ

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (2/4)

2. เกณฑ์ทั่วไปสำหรับการใช้พืชหรือสัตว์ในการจำแนกวินิจฉัยพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ

พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หาก

2a) เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของชนิดพันธุ์ สายพันธุ์ ของพืชและสัตว์ที่หายาก มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ หรือใกล้สูญพันธุ์ หรือเป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของประชากรพืชและสัตว์ดังกล่าว มากกว่าหนึ่งชนิดพันธุ์ในจำนวนหนึ่ง หรือ

2b) มีคุณค่าพิเศษในการดำรงความหลากหลายของพันธุกรรมและระบบนิเวศของภูมิภาค เนื่องจากเพราะคุณภาพและลักษณะพิเศษของพันธุ์พืชหรือพันธุ์สัตว์ในพื้นที่นั้น หรือ

2c) มีคุณค่าพิเศษในฐานะที่เป็นแหล่งที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ในช่วงสำคัญของวงจรชีวิต หรือ

2d) มีคุณค่าพิเศษสำหรับชนิดหรือสังคมพืชและสัตว์เฉพาะถิ่น(endemic species)

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (3/4)

3. เกณฑ์เฉพาะสำหรับการใช้หน้าในการจำแนกวินิจฉัยพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ

พื้นที่ชุ่มน้ำจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หาก

3a) ตามปกติสามารถให้นกน้ำอาศัยอยู่ได้ 20,000 ตัว อยู่ได้ตลอดเวลาหรือ

3b) ตามปกติสามารถให้นกน้ำจำนวนพอสมควรจากกลุ่มสำคัญซึ่งเป็นดัชนีแสดงคุณค่าความอุดมสมบูรณ์หรือความหลากหลายของพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่ได้ตลอดเวลา หรือ

3c) ในกรณีที่มีข้อมูลประชากรนกน้ำ ตามปกติสามารถให้นกน้ำจำนวนร้อยละ 1 ของประชากรในชนิดพันธุ์หรือสายพันธุ์หนึ่งอยู่ได้ตลอดเวลา

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ (4/4)

4. เกณฑ์เฉพาะสำหรับการใช้พันธุ์ปลาในการจำแนกพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระหว่างประเทศ หาก

4a) เป็นถิ่นที่อยู่ของสายพันธุ์ ชนิดพันธุ์ หรือวงจรชีวิต และปฏิสัมพันธ์ ของชนิดพันธุ์ของปลาพื้นบ้านใน สัตว์ส่วนที่มีนัยสำคัญ และ/หรือ ของประชากรปลาที่เป็นตัวแทนของพื้นที่ชุ่มน้ำ และ/หรือ คุณค่าที่เกื้อหนุนต่อความ หลากหลายทางชีวภาพของโลกหรือ

4b) เป็นแหล่งอาหารที่สำคัญสำหรับปลา แหล่งเพาะพันธุ์วางไข่ แหล่งอนุบาลตัวอ่อน และ/หรือ เป็นเส้นทาง ในการอพยพซึ่งประชากรปลาไม่ว่าภายในพื้นที่ชุ่มน้ำหรือจากแหล่งน้ำอื่นๆ ต้องพึ่งพาอาศัย

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ (1/3)

มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 3 ข้อ ดังนี้

1. เกณฑ์สำหรับประเมินความเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นตัวแทนที่ดี หรือมีเอกลักษณ์เฉพาะ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับชาติ หาก

1a) เป็นตัวอย่างหรือตัวแทนที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำธรรมชาติหรือใกล้เคียงธรรมชาติประเภทใด ประเภทหนึ่ง ซึ่งพบเห็นได้ทั่วไปในประเทศไทยหรือ

1b) เป็นตัวอย่างที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำประเภทใดประเภทหนึ่งซึ่งมีคุณลักษณะโดดเด่นเป็นเอกลักษณ์ หาได้ยากในประเทศไทยหรือ

1c) เป็นตัวอย่างหรือเป็นตัวแทนที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งมีบทบาทสำคัญในระบบธรรมชาติวิทยา ชีววิทยา นิเวศวิทยา หรืออุทกวิทยา หรือ

1d) เป็นตัวอย่างหรือตัวแทนที่ดีของพื้นที่ชุ่มน้ำซึ่งมีคุณค่าสำคัญต่อการดำรงไว้ซึ่งวิถีชีวิตไทยและวัฒนธรรมไทย

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ (2/3)

2. เกณฑ์ประเมินจากพืชและสัตว์ในพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับชาติ หาก

2a) เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของพืชหรือสัตว์ที่หายาก ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง หรือใกล้สูญพันธุ์ หรือมีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์ในประเทศไทย หรือ

2b) มีคุณค่าพิเศษต่อการดำรงไว้ซึ่งความหลากหลายทางพันธุกรรมและความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยหรือ

2c) มีคุณค่าพิเศษต่อการดำรงอยู่ของชนิดพันธุ์ หรือสังคมของพืช หรือสัตว์พื้นเมือง หรือมากกว่าหนึ่งชนิดของประเทศไทย

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ (3/3)

3. เกณฑ์ที่ประเมินจากสถานภาพทางกฎหมายและการจัดการ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการ พิจารณาว่ามีความสำคัญระดับชาติ หากเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่อยู่ภายในเขตพื้นที่อนุรักษ์ หรือเขตพื้นที่คุ้มครองตามกฎหมายของไทย

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ และ ระดับนานาชาติ

ความสำคัญ	พื้นที่ชุ่มน้ำตามมติ ครม. (แห่ง)			พื้นที่เสนอเพิ่มเติม (แห่ง)	รวม (แห่ง)
	ในเขตอนุรักษ์	นอกเขตอนุรักษ์	รวม		
ระดับนานาชาติ	28	22	50	12	62
ระดับชาติ	16	31	47	31	78
รวม	44	53	97	43	145

พื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติของ สผ. เดิม จาก 69 เหลือ 65 แห่ง เพราะบางแห่งถูกนำไปรวมใน Ramsar เนื่องจากเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกัน

- 1) ปากแม่น้ำกระบือ ปากคลองกะเปอร์ และ อุทยานแห่งชาติแหลมสน รวมเป็น 1 แห่ง
- 2) อ.หาดเจ้าไหม ขส.เกาะลิบง และ ปากแม่น้ำตรัง รวมเป็น 1 แห่ง

พื้นที่ชุ่มน้ำความสำคัญระหว่างประเทศ (Ramsar Site) ระดับนานาชาติ และระดับชาติ

ที่มา : โครงการเพิ่มประสิทธิภาพการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำประเทศไทย การจัดทำแนวทางบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ (แรมซาร์ไซต์) ของประเทศไทย

ความสำคัญ	พื้นที่ชุ่มน้ำตามมติ ครม. (แห่ง)			พื้นที่เสนอเพิ่มเติม (แห่ง)	รวมทั้งหมด (แห่ง)
	ในเขตอนุรักษ์	นอกเขตอนุรักษ์	รวม		
ระหว่างประเทศ (Ramsar)	10	5	15	-	15
ระดับนานาชาติ	28	22	50	12	62
ระดับชาติ	16	31	47	31	78
รวมทั้งประเทศ	54	58	112	43	155

ในปี 2563 สผ. อยู่ระหว่างการเสนอแบ่ง พท.ชุ่มน้ำระดับชาติอ่าวไทย (ตาม มติ ครม.) เพิ่มเติมเป็น 5 พื้นที่ คือ ปากน้ำประแสร์ อ่าวเมืองตราด นาเกลือบ้านโคกขาม ศูนย์ฯ ทบ.บางปู และ ปากแม่น้ำเพชรบุรี-ปากทะเล-แหลมผักเบี้ย

ประเทศไทย

มีพื้นที่ชุ่มน้ำ เนื้อที่รวมอย่างน้อย

36,677 ตารางกิโลเมตร

หรือ 22,923,125 ไร่

คิดเป็นร้อยละ **7.5**

ของพื้นที่ประเทศไทย แบ่งเป็น

คลอง ห้วย ลำธาร แม่น้ำ

บึง ทะเลสาบ อ่างเก็บน้ำ

หนองน้ำ ที่ลุ่มชื้นแฉะ

ทะเล ชายฝั่งทะเล และปากแม่น้ำ

ที่มา: รายงานฉบับสมบูรณ์ โครงการเพิ่มประสิทธิภาพพื้นที่ชุ่มน้ำของประเทศไทย (2542)

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ
ระหว่างประเทศ

(แรมซาร์ไซต์)

15 แห่ง

พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญ
ของประเทศไทย

~~69~~ แห่ง

65

47 แห่ง

ระดับชาติ

พื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติของ สผ. เดิม จาก 69 เหลือ 65 แห่ง เพราะบางแห่งถูกนำไปรวมใน Ramsar เนื่องจากเป็นพื้นที่ต่อเนื่องกัน

- 1) ปากแม่น้ำกระบุรี ปากคลองกะเปอร์ และ อุทยานแห่งชาติแหลมสน รวมเป็น 1 แห่ง
- 2) อ.หาดเจ้าไหม ขทส.เกาะลิบง และ ปากแม่น้ำตรัง รวมเป็น 1 แห่ง

เกณฑ์พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่น

มีคุณสมบัติตามเกณฑ์ 2 ข้อ ดังนี้

1. เกณฑ์ที่ประเมินจากสถานภาพทางกฎหมายและการจัดการ

พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับท้องถิ่น หากเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำในบัญชีรายชื่อแหล่งธรรมชาติอันควรอนุรักษ์ของท้องถิ่นตามมติคณะรัฐมนตรี(7 พฤศจิกายน 2532)

2. เกณฑ์ที่ประเมินจากความสำคัญที่มีต่อท้องถิ่น

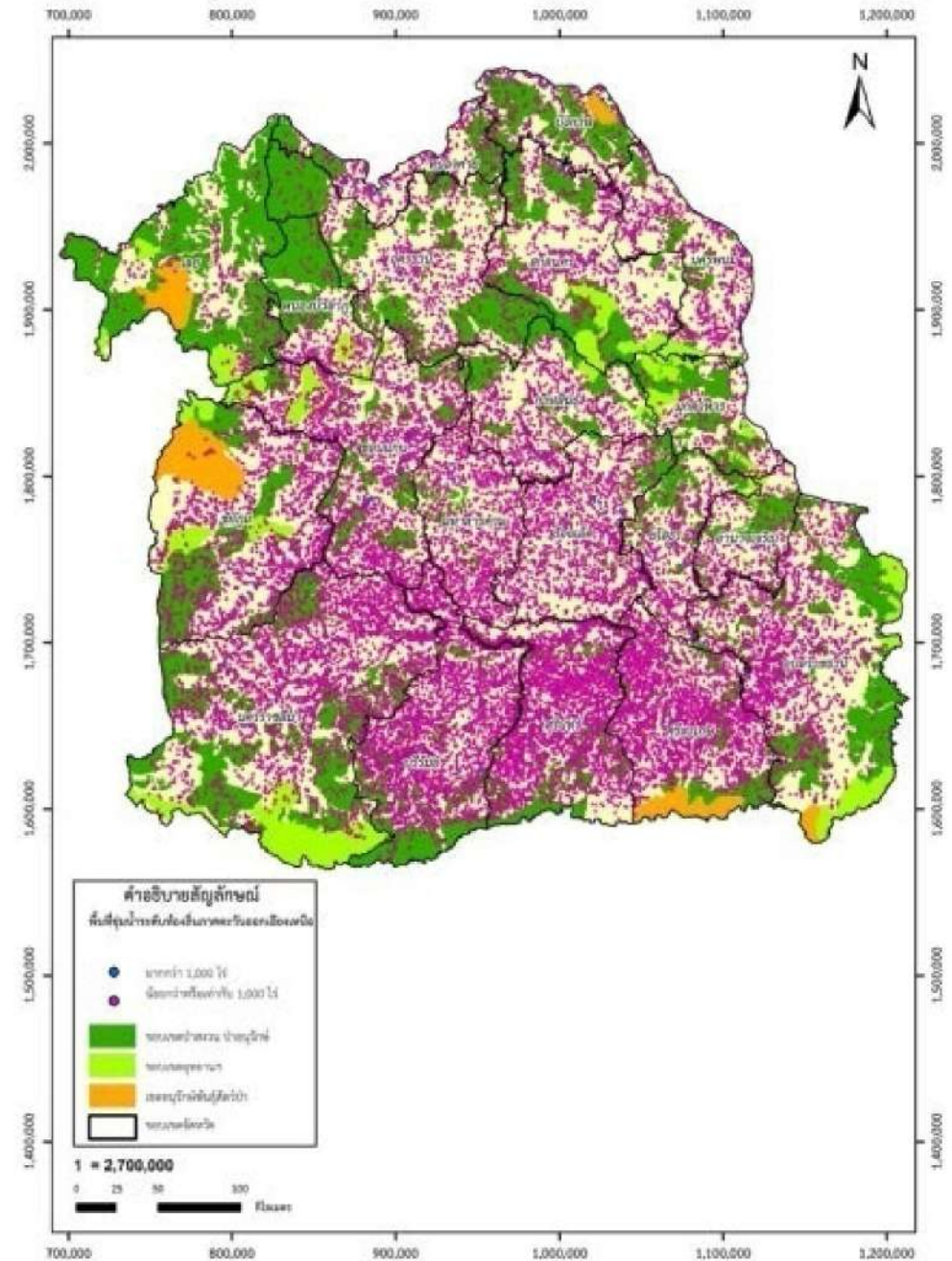
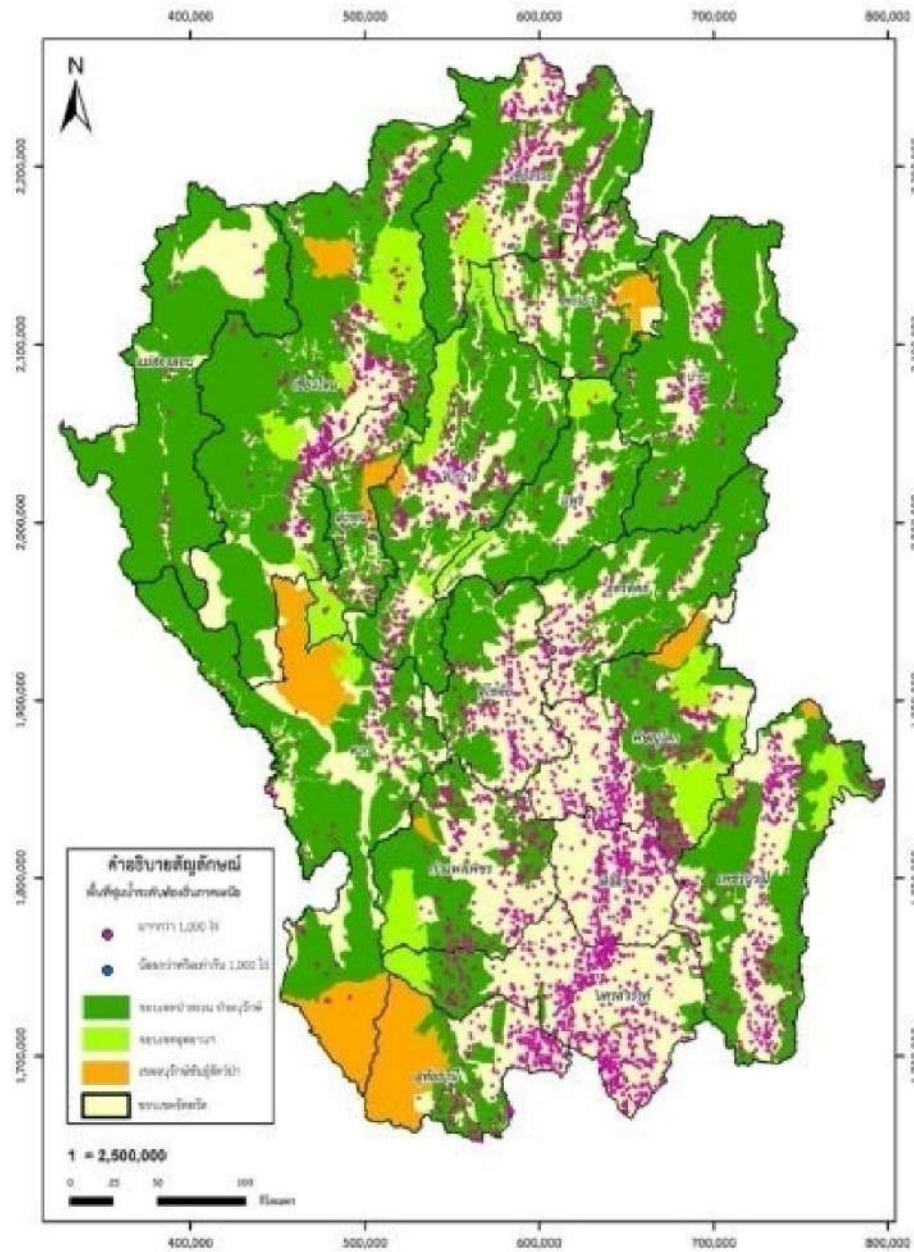
พื้นที่ชุ่มน้ำหนึ่งจะได้รับการพิจารณาว่ามีความสำคัญระดับท้องถิ่น หาก

2a) มีความสำคัญต่อวิถีชีวิตชุมชนท้องถิ่นไทย เป็นแหล่งกำเนิดของปัจจัยที่จำเป็นต่อการดำรงชีพ เช่น เป็นแหล่งน้ำ แหล่งอาหาร สมุนไพร เชื้อเพลิง พืชเส้นใย และวัตถุดิบในการประกอบอาชีพ หรือ

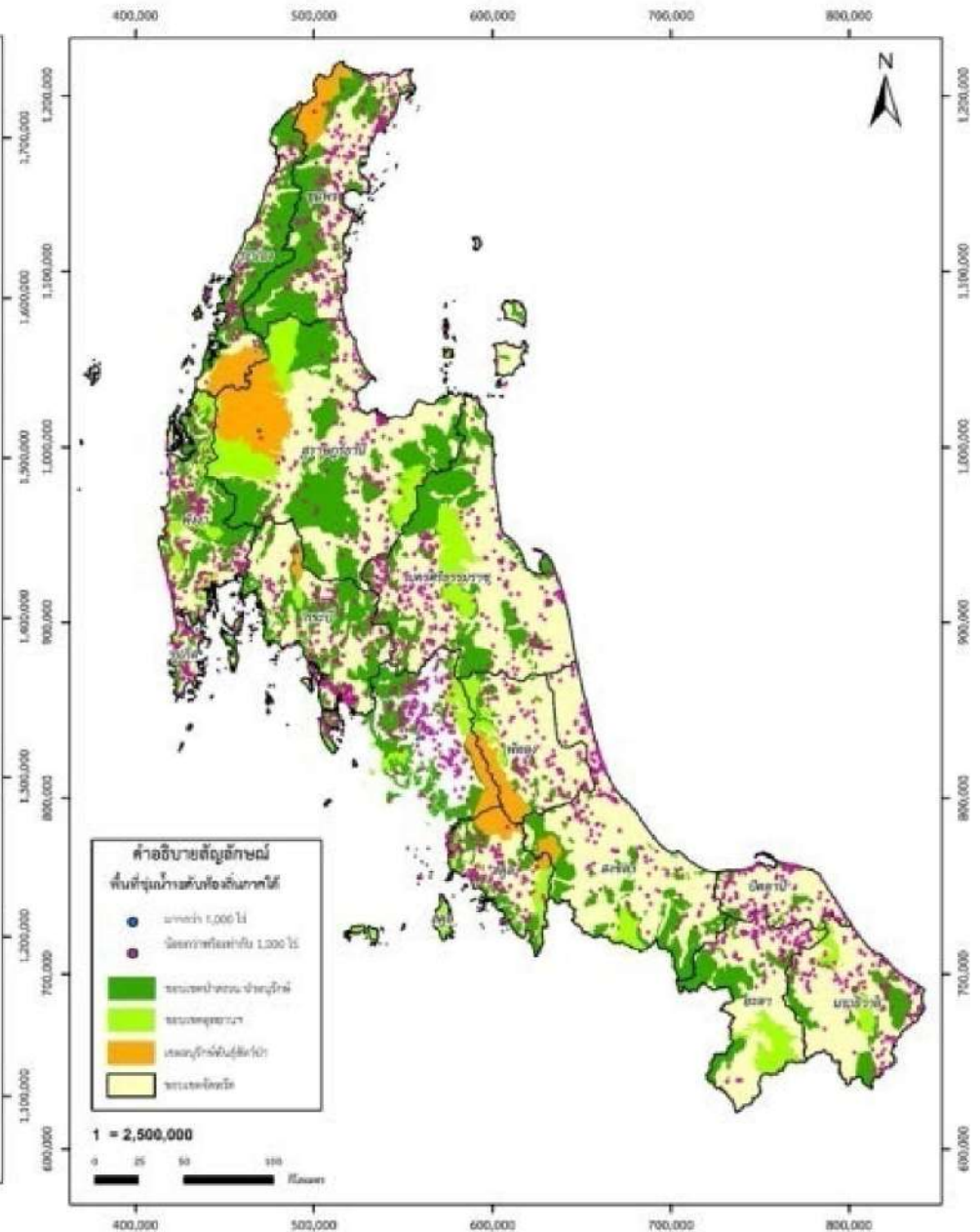
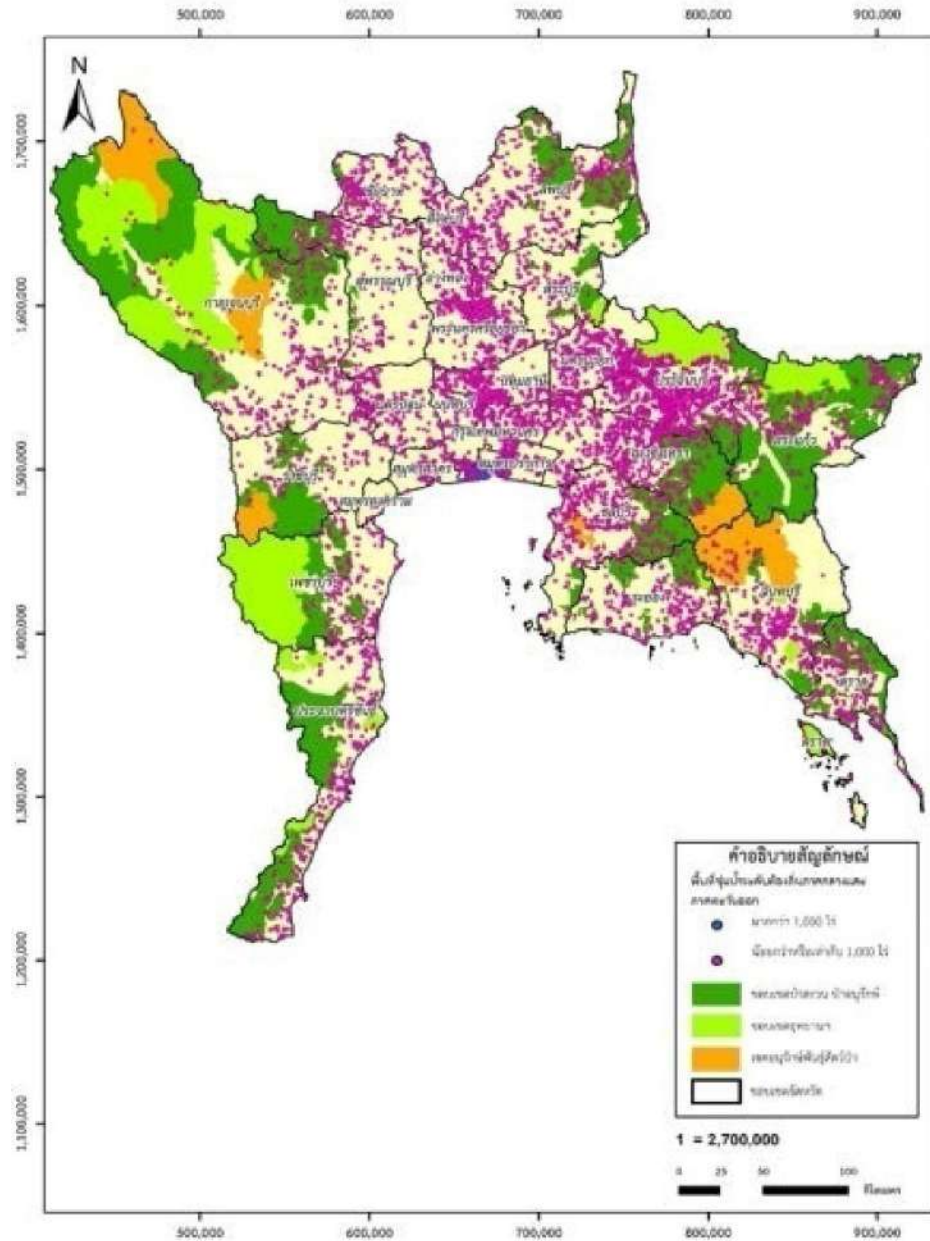
2b) มีคุณค่าทางสังคม ประเพณี วัฒนธรรม ศาสนา ประวัติศาสตร์ ตำนานพื้นบ้าน นันทนาการ ท้องถิ่น ตลอดจนเป็นเส้นทางสัญจร หรือ

2c) มีความสำคัญต่อระบบนิเวศท้องถิ่น เช่น ช่วยป้องกันน้ำท่วม ช่วยรักษาสมดุลของภูมิอากาศเฉพาะถิ่น ช่วยรักษาคุณภาพน้ำ

พื้นที่ทรัพยากรน้ำสาธารณะประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

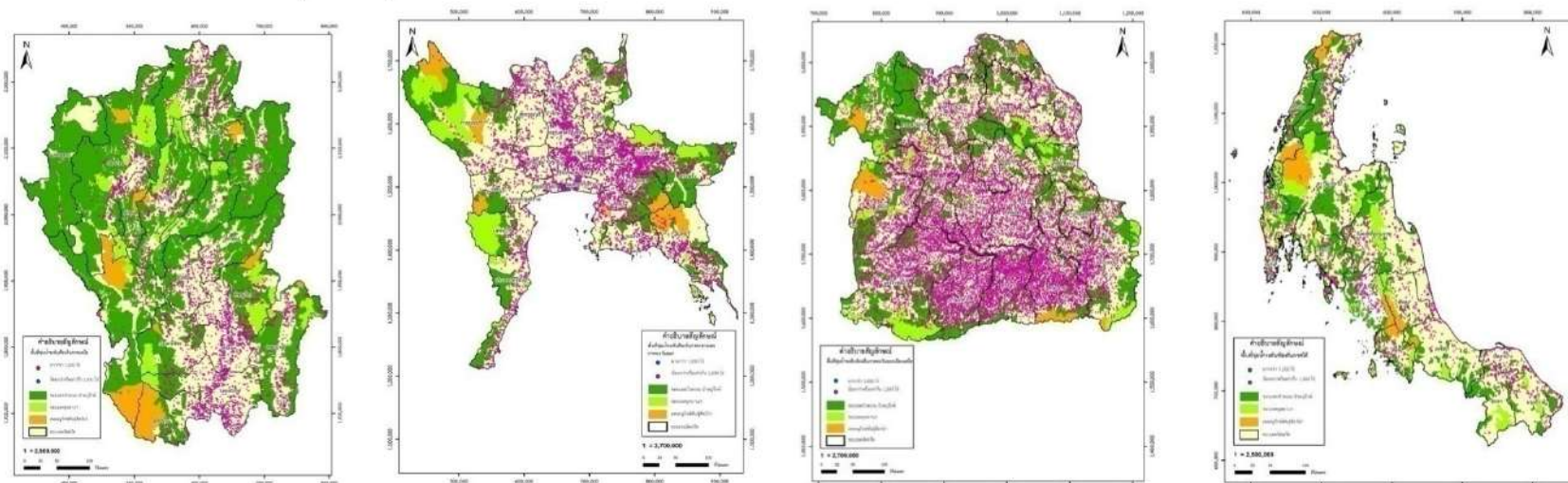
พื้นที่ทรัพยากรน้ำสาธารณะประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

จำนวนและขนาดพื้นที่ทรัพยากรน้ำสาธารณะประเภทพื้นที่

ภาค	ในเขตอนุรักษ์				นอกเขตอนุรักษ์				รวม	
	พื้นที่มากกว่า 1,000 ไร่		พื้นที่น้อยกว่า ตั้งแต่ 1,000 ไร่		พื้นที่มากกว่า 1,000 ไร่		พื้นที่น้อยกว่า ตั้งแต่ 1,000 ไร่			
	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)
ภาคเหนือ	-	-	1,367	14,180	19	92,419	4,311	92,073	5,697	198,672
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	3,125	4,906	88,644	70	296,185	24,868	589,084	29,845	977,038
ภาคกลางและภาคตะวันออก	3	29,214	1,413	17,589	19	28,047	7,738	204,259	9,173	279,109
ภาคใต้	-	-	510	10,942	2	3,000	2,028	35,336	2,540	49,277
รวมทั้งประเทศ	4	32,339	8,196	131,354	110	419,651	38,945	920,753	47,255	1,504,097

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ (2564)

ปัญหาของพื้นที่ชุ่มน้ำ

- ปัจจุบันพื้นที่ชุ่มน้ำต่าง ๆ ของโลก รวมทั้งประเทศไทยกำลังตกอยู่ในภาวะถูกคุกคามจากการบุกรุกและกิจกรรมการพัฒนาในรูปแบบต่าง ๆ เช่น การเกษตร การเพาะปลูก การประมง การขยายตัวเมือง การพัฒนาอุตสาหกรรม ต่าง ๆ โดยมีสาเหตุที่สำคัญ ได้แก่ ขาดข้อมูลพื้นฐานเพื่อการวางแผนการจัดการ
- ขาดการวางแผนและการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
- นโยบายและการบริหารจัดการที่แยกส่วน และไม่ชัดเจน
- ขาดความตระหนักถึงคุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน
- ชุมชนขาดโอกาสในการมีส่วนร่วมวางแผนและจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

คุณค่าและความสำคัญของพื้นที่ชุ่มน้ำ

คุณค่าโดยรวมของพื้นที่ชุ่มน้ำ ได้แก่ การเป็นแหล่งน้ำ แหล่งกักเก็บน้ำฝน และน้ำท่า ป้องกันน้ำเค็มมิให้รุกเข้ามาในแผ่นดิน ป้องกันชายฝั่งพังทลาย ดักจับตะกอนและแร่ธาตุ ดักจับสารพิษ เป็นแหล่งทรัพยากรและผลผลิตธรรมชาติที่มนุษย์เข้าไปเก็บเกี่ยวใช้ประโยชน์ เป็นแหล่งรวบรวมพันธุ์พืชและสัตว์ มีความสำคัญทางนิเวศวิทยาและการอนุรักษ์ธรรมชาติ

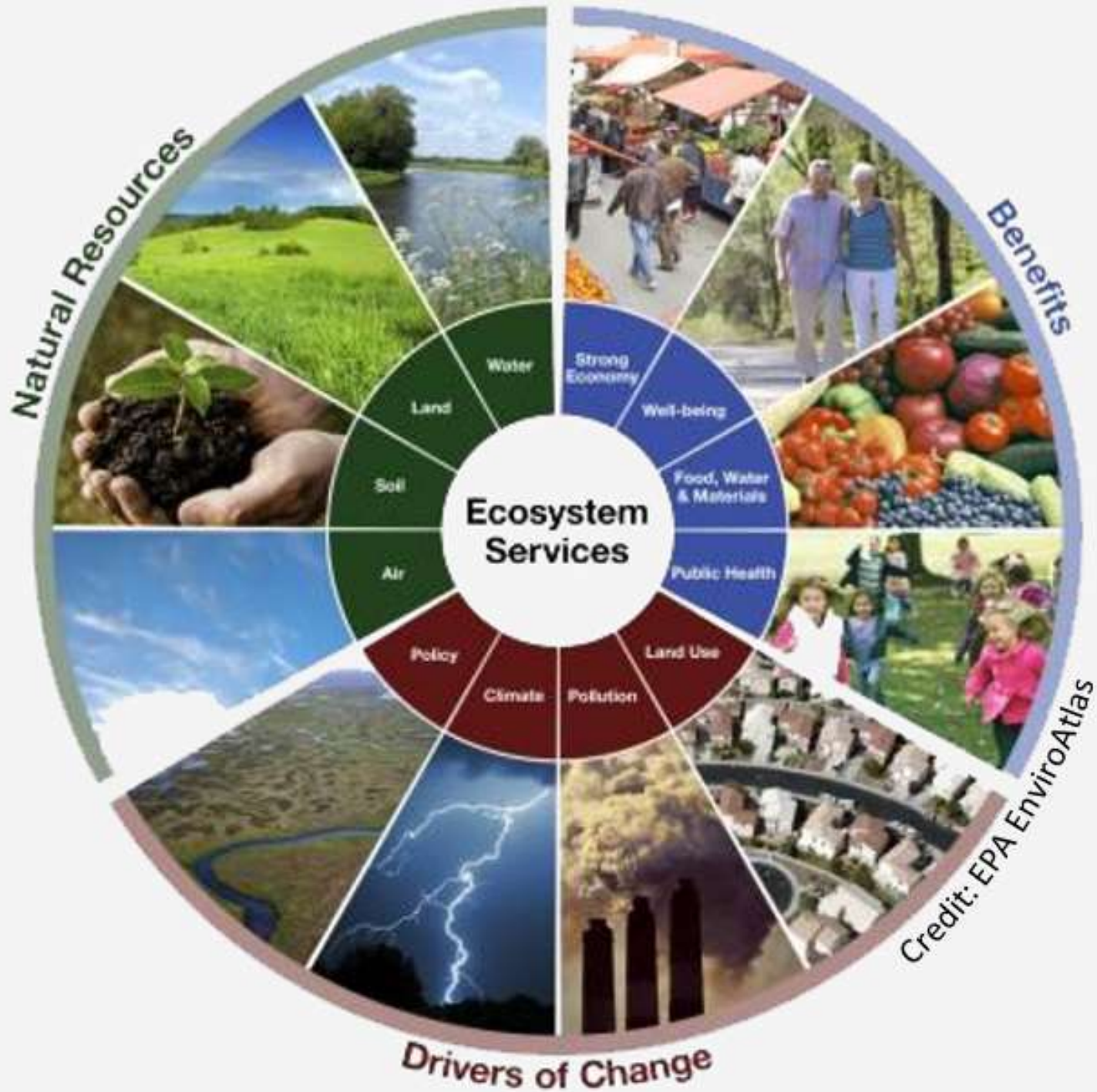
โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป็นแหล่งของผู้ผลิตที่สำคัญในห่วงโซ่อาหาร ความสำคัญด้านนันทนาการและการท่องเที่ยว ประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ประเพณีท้องถิ่น และเป็นแหล่งศึกษาวิจัยทางธรรมชาติพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นระบบนิเวศที่มีบทบาทหน้าที่ ตลอดจนคุณค่าและความสำคัญต่อวิถีชีวิตทั้งของมนุษย์ พืช และสัตว์ ทั้งทางนิเวศวิทยา เศรษฐกิจ สังคม และการเมือง ทั้งในระบบท้องถิ่น ระดับชาติ และระดับนานาชาติ คุณประโยชน์ที่ได้รับจากพื้นที่ชุ่มน้ำ

ประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำ					
บริการจากระบบนิเวศ	แนวปะการัง	ป่าชายเลน และที่ลุ่มในเขตน้ำขึ้นน้ำลง	ระบบนิเวศชายฝั่งทะเล	พื้นที่ชุ่มน้ำในแผ่นดินที่มีพืชปกคลุม	ทะเลสาบน้ำจืดและแม่น้ำที่ชุ่มน้ำ
ทรัพยากร					
อาหาร	✓✓	✓✓✓	✓✓	✓✓✓	✓✓✓
น้ำจืด	ไม่มีบทบาท	✓	✓	✓✓✓	✓✓✓
วัตถุติด	✓	✓✓✓	✓✓	✓✓	✓✓
ทรัพยากรพันธุกรรม	✓	✓	✓	✓	✓
ทรัพยากรยารักษาโรค	✓	✓	✓	✓	✓
ทรัพยากรเครื่องประดับ/ตกแต่ง	✓	✓	✓	✓	✓
ควบคุม					
ส่งผลต่อคุณภาพอากาศ	✓	✓	✓	✓	✓
การควบคุมสภาพภูมิอากาศ	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓
การบรรเทาภัยธรรมชาติ	✓✓✓	✓✓✓	✓✓	✓✓✓	✓✓✓
การควบคุมการไหลของน้ำ	ไม่มีบทบาท	✓	✓	✓✓✓	✓✓✓
บำบัดของเสีย/กรองน้ำ	✓	✓✓✓	✓✓	✓✓	✓✓

ประเภทของพื้นที่ชุ่มน้ำ					
บริการจากระบบนิเวศ	แนวปะการัง	ป่าชายเลน และที่ลุ่มในเขตน้ำขึ้นน้ำลง	ระบบนิเวศชายฝั่งทะเล	พื้นที่ชุ่มน้ำในแผ่นดินที่มีพืชปกคลุม	ทะเลสาบน้ำจืดและแม่น้ำที่ชุ่มน้ำ
ถิ่นที่อยู่อาศัย					
ดำรงรักษาวัฏจักรของชีวิต (ความหลากหลายทางชีวภาพ)	✓✓	?	?	✓✓✓	✓✓✓
คุ้มครองแหล่งพันธุกรรม	?	✓✓	?	?	?
วัฒนธรรม					
ข้อมูลข่าวสารด้านสุนทรียศาสตร์	✓✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓
สุนทนาการ/การท่องเที่ยว	✓✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓✓
ที่มาของแรงบันดาลใจทางศิลปะ และวัฒนธรรม	✓✓✓	✓✓	✓✓	✓✓✓	✓✓✓
ประสบการณ์ทางจิตวิญญาณ	✓✓✓	✓✓	✓✓	✓✓	✓✓✓
ข้อมูลข่าวสารเพื่อการเรียนรู้	✓	✓	✓	✓✓✓	✓✓✓

หมายเหตุ : ✓✓✓ หมายถึง มีบทบาทสูง ✓✓ หมายถึง มีบทบาทปานกลาง ✓ หมายถึง มีบทบาทน้อย
 ไม่มีบทบาท หมายถึง ไม่มีบทบาท

คุณค่าของพื้นที่ชุ่มน้ำ

1. คุณค่าวิถีชีวิตและความเชื่อ

2. คุณค่าเศรษฐกิจ

3. คุณค่าทางนิเวศ

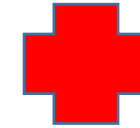
พื้นที่ชุ่มน้ำ

น้ำ

พื้นที่

ความหลากหลาย
ทางชีวภาพ

บทบาท ความสำคัญ และคุณค่าของแหล่งน้ำ/ทรัพยากรน้ำ

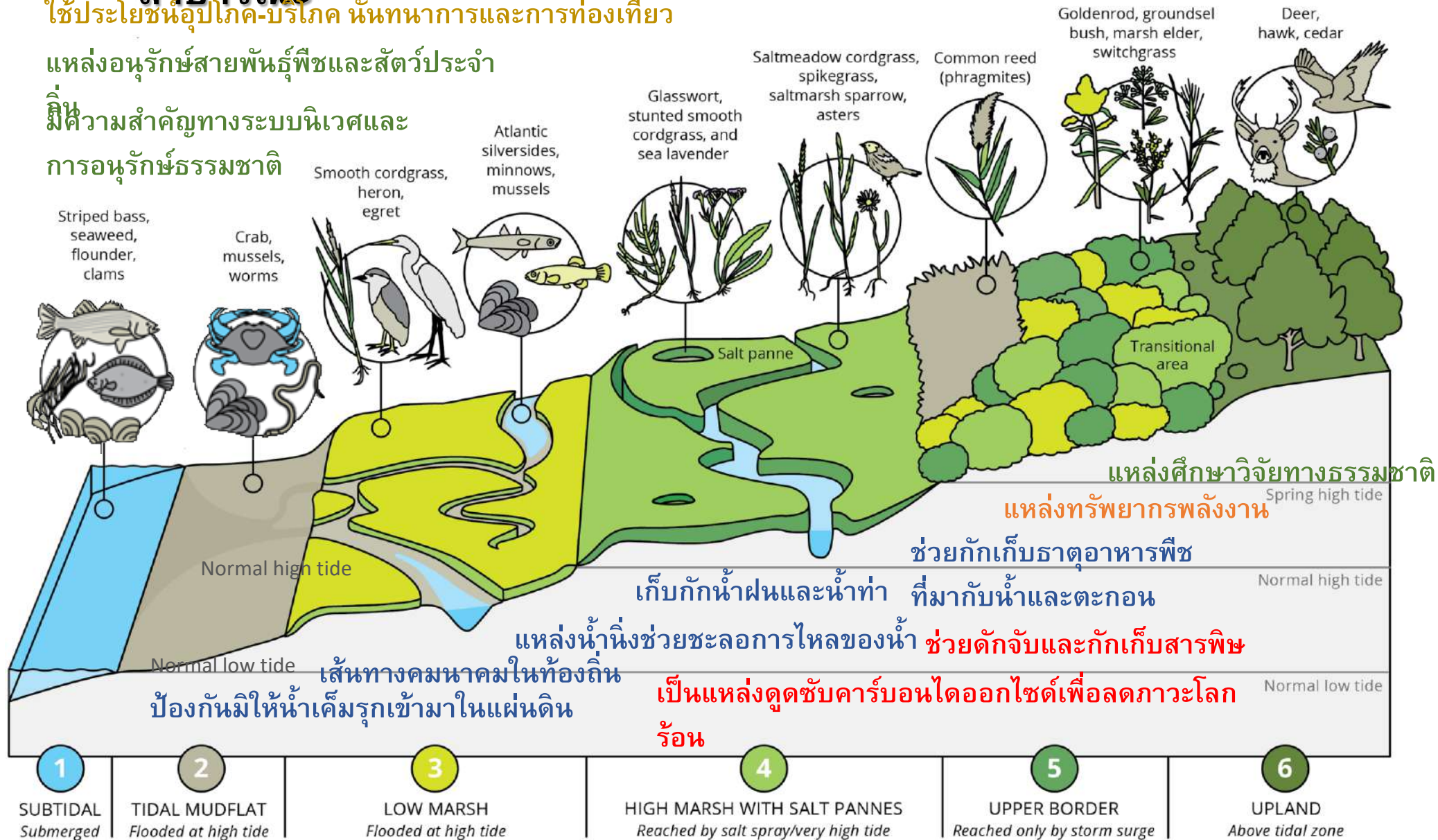
สาธารณะ

ใช้ประโยชน์อุปโภค-บริโภค นันทนาการและการท่องเที่ยว

แหล่งอนุรักษ์สายพันธุ์พืชและสัตว์ประจำ

ที่มีความสำคัญทางระบบนิเวศและ

การอนุรักษ์ธรรมชาติ

ภารกิจพื้นที่ชุ่มน้ำของกรมทรัพยากรน้ำ

ตามกฎหมายและตามการมอบหมายของ กนช.

- มติ ครม. ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำ
- ปรับแผนน้ำ 20 ปี ให้กรมทรัพยากรน้ำมีภารกิจพื้นที่ชุ่มน้ำ
- ปรับแผนน้ำ 20 ปี ให้กรมทรัพยากรน้ำมีภารกิจอนุรักษ์พื้นที่ 353 ลำน้ำสาขา River Health Index (RHI)

มติ ครม.ที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ชุ่มน้ำ

1.มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 1 สิงหาคม 2543

- เป็นการประกาศทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ
- มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำฯ
- การประกาศพื้นที่สมควรเสนอเป็น Ramsar site และพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการคุ้มครอง พื้นที่ ศึกษาศึกษาสำรวจ

2.มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

- เป็นการทบทวนทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติโดยเพิ่มเติมรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติระดับชาติ และที่สมควรประกาศเป็น Ramsar site เพิ่มจากรายการเดิม
- เป็นการประกาศ พื้นที่ที่มีความจำเป็นเร่งด่วนต้องได้รับการคุ้มครอง การฟื้นฟู และการศึกษาศึกษาสำรวจเพิ่มเติม
- เป็นการประกาศมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ 17 มาตรการ โดย ได้ระบุให้ "กรมทรัพยากรน้ำ" เป็นหน่วยงานดำเนินการสนับสนุนตาม

มาตรการ ด้วย

3.มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 12 พฤษภาคม 2558

- เป็นการทบทวนทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติโดยเพิ่มเติมรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำระดับนานาชาติระดับชาติ และที่สมควรประกาศเป็น Ramsar site เพิ่มจากรายการเดิม
- มีการเปลี่ยนแปลงในมาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ ในข้อ 10 เรื่องการจัดทำรายงานผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) จากเดิม "ให้มีการทำรายงาน EIA สำหรับโครงการพัฒนาใดๆที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ..." เป็น "ให้มีการทำรายงาน EIA สำหรับโครงการหรือกิจการซึ่งต้องจัดทำ EIA ที่ออกตามมาตรา 46 แห่ง พรบ.ส่งเสริมและ

รักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 "

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
<p>1. ประกาศกำหนดให้พื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นที่สาธารณะทุกแห่งทั่วประเทศโดยเฉพาะพื้นที่ชุ่มน้ำแหล่งน้ำจืดเป็นพื้นที่สีเขียวและมีให้ส่วนราชการเข้าไปใช้ประโยชน์เพื่อสงวนไว้เป็นแหล่งรองรับน้ำและกักเก็บน้ำต่อไป</p>	<p style="text-align: center;">กระทรวงมหาดไทย</p>	<p style="text-align: center;">องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมประมง กรมที่ดิน กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>
<p>2. ให้มีการสำรวจและตรวจสอบขอบเขตพื้นที่ชุ่มน้ำตามทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นที่ ค.ร.ม. มีมติเห็นชอบเมื่อวันที่ 1 สิงหาคม พ.ศ. 2543 เพื่อเป็นแหล่งรับน้ำตามธรรมชาติโดยเป็นพื้นที่กักเก็บและชะลอการไหลของน้ำเพื่อป้องกันน้ำท่วมและภัยแล้ง</p>	<p style="text-align: center;">กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p style="text-align: center;">สถาบันการศึกษา กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
<p>3. ให้มีการติดตาม ตรวจสอบและดำรงรักษาพื้นที่ชุ่มน้ำตามทะเบียนรายนามพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับท้องถิ่นเพื่อสงวนไว้เป็นแหล่งรองรับน้ำตามธรรมชาติโดยเฉพาะอย่างยิ่งพื้นที่ชุ่มน้ำที่ได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ ตลอดจนควบคุมและป้องกันการบุกรุกเข้าใช้ประโยชน์ที่จะส่งผลกระทบต่อพื้นที่ชุ่มน้ำที่เป็นพื้นที่สาธารณะประโยชน์</p>	<p style="text-align: center;">กระทรวงมหาดไทย</p>	<p style="text-align: center;">กรมการขนส่งทางน้ำ และพาณิชย์นาวี กรมที่ดิน กรมทรัพยากรน้ำ สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันการศึกษา</p>
<p>4. ให้สร้างจิตสำนึกและปลูกฝังความรู้ ความเข้าใจ ในคุณค่าและความสำคัญและการใช้ประโยชน์พื้นที่ชุ่มน้ำอย่างยั่งยืนแก่ทุกภาคส่วน และประชาชนทุกระดับ และให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติด้วย</p>	<p style="text-align: center;">กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p style="text-align: center;">สถาบันการศึกษา กรมประชาสัมพันธ์ กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงศึกษาธิการ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมทรัพยากรน้ำ</p>

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
<p>5. ให้นำเสนอพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระหว่างประเทศ ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ (Ramsar Sites)</p>	<p>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p>
<p>6. ประกาศให้พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติ เป็นเขตห้ามล่าสัตว์ป่า หรือพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม หรือพื้นที่อนุรักษ์ในลักษณะอื่น</p>	<p>กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p>กรมประมง กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>
<p>7. เร่งรัดให้ออกหนังสือสำคัญที่หลวงในกรณีพื้นที่ชุ่มน้ำมีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติเป็นที่สาธิตประโยชน์ และเร่งให้ดำเนินการจัดทำแนวเขตที่ชัดเจนเพื่อป้องกันปัญหาการบุกรุกโดยไม่ให้เกิดผลกระทบต่อระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำ</p>	<p>กระทรวงมหาดไทย</p>	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น</p>

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
8. ให้มีการฟื้นฟูระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติที่เสื่อมโทรม และต้องการการปรับปรุงโดยด่วนเพื่อให้พื้นที่ชุ่มน้ำนั้นสามารถดำรงบทบาทหน้าที่ทางนิเวศวิทยาและอุทกวิทยาได้ตามธรรมชาติ	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรมพัฒนาที่ดิน สถาบันการศึกษา กองทัพเรือ กรมทรัพยากรน้ำ
9. ให้มีการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อคุ้มครอง ฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่เป็นเขตอนุรักษ์และเขตพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดแนวเขตกันชนพื้นที่ ตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่สามารถกระทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรมประมง กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี สถาบันการศึกษา กรมพัฒนาที่ดิน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรมทรัพยากรน้ำ
10. ให้มีจัดทำรายงานวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม (EIA) สำหรับโครงการพัฒนาใดๆ ที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศของพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ	หน่วยงานเจ้าของโครงการ	สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช กรมประมง สถาบันการศึกษา

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
11. ให้มีการศึกษาวิจัยระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติและเผยแพร่ข้อมูลแก่สาธารณชนอย่างต่อเนื่อง	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	กรมส่งเสริมคุณภาพสิ่งแวดล้อม สำนักงานนโยบายและแผน ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
12. ติดตามตรวจสอบการเปลี่ยนแปลงในระบบนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติอย่างต่อเนื่องโดยมีการกำหนดปัจจัยหรือดัชนีชี้วัดที่ชัดเจน	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สถาบันการศึกษา
13. ให้มีการศึกษาสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างต่อเนื่องเพื่อปรับปรุงและแก้ไขเพิ่มเติมทะเบียนพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติตามเกณฑ์	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	สถาบันการศึกษา
14. ให้มีการควบคุมและป้องกันมลพิษจากแหล่งกำเนิดประเภทต่างๆ ได้แก่ ชุมชนอุตสาหกรรม เกษตรกรรมและกิจกรรมอื่นๆ	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	กรมโยธาธิการและผังเมือง สถาบันการศึกษา

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
<p>15. ให้มีการควบคุมป้องกันไฟป่าในพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติและระดับชาติ ที่อาจเกิดจากชุมชน หรือเกิดจากกิจกรรมอื่นๆ โดยมีมาตรการดังนี้</p> <p>1) มาตรการป้องกันไฟป่า</p> <p>(1) ให้ดำเนินการควบคุมระดับน้ำของป่าชุ่มน้ำให้คงที่</p> <p>(2) ทำแนวกันไฟเปียก (wet-line firebreak) ตามแนวพระราชดำริ</p> <p>(3) ดำเนินการประชาสัมพันธ์เชิงรุกทุกรูปแบบ เพื่อสร้างจิตสำนึกและความเข้าใจให้กับชุมชนถึงอันตรายที่เกิดจากไฟป่า เป็นผลให้ชุมชนยุติการจุดไฟเผาป่า</p> <p>2) มาตรการดับไฟป่า</p> <p>(1) จัดตั้งสถานีควบคุมไฟป่าพื้นที่ เพื่อทำหน้าที่กำกับ ดูแลและดำเนินการควบคุมไฟป่าในพื้นที่ชุ่มน้ำที่สำคัญ</p>	<p>องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ สิ่งแวดล้อม</p>	<p>สถาบันการศึกษา</p>

มติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการอนุรักษ์พื้นที่ชุ่มน้ำ	หน่วยงานที่รับผิดชอบหลัก	หน่วยงานสนับสนุน
<p>(2) ฝึกอบรมเจ้าหน้าที่ป่าไม้ให้ปฏิบัติงานดับไฟป่าในพื้นที่ชุ่มน้ำ</p> <p>(3) ใช้เครื่องมือ อุปกรณ์ดับไฟป่าให้ทันสมัยและเหมาะสมกับสภาพพื้นที่ที่เป็นพื้นที่ชุ่มน้ำ</p>		
<p>16. ให้มีการศึกษาและจัดทำแผนกายภาพ ออกแบบภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบและในบริเวณใกล้เคียงพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูพื้นที่ดังกล่าวทั้งระบบ</p>	<p style="text-align: center;">กระทรวงมหาดไทย</p>	<p style="text-align: center;">กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น กรมประมง กรมที่ดิน กรมชลประทาน กรมทรัพยากรน้ำ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง</p>
<p>17. ให้จัดทำรายงานการประเมินผลการปฏิบัติงานตามมติคณะรัฐมนตรี ข้อ 1 – 16 โดยติดตามตรวจสอบจากหน่วยงานหลักเสนอต่อคณะอนุกรรมการการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำเป็นประจำ</p>	<p style="text-align: center;">กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>	<p style="text-align: center;">สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม</p>

การส่งมอบภารกิจการให้แกกรมทรัพยากรน้ำ บริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการต่าง ๆ ที่ เกี่ยวข้อง

กรมทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม 663
 596
 10/3/14
 15.53
 15.01 พ.

รอง ปกท.ทส. (นางอชฎาพร ไกรพานนท์)
 เลขรับ 997
 วันที่ ๒๕ ก.พ. ๒๕๖๔ เวลา 10.24 น.

สำนักงานปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 เลขรับ 5059
 วันที่ 25 ก.พ. ๒๕๖๔ เวลา 10.16 น.

ด่วนที่สุด **บันทึกข้อความ**

ส่วนราชการ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.ทส.) สำนักงานปลัดกระทรวงฯ โทร. ๐ ๒๐๖๕-๒๒๔๓
 ที่ ทส ๐๒๑๐/ ๒๕๖๔ วันที่ ๒๕ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔

เรื่อง การส่งมอบภารกิจการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการด้านอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ

ส่วนคุณธรรมฯ 181
 เรียน ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เลขรับ 1733
 วันที่ ๒ มี.ค. ๒๕๖๔
 9.33 น.

๑. เรื่องเดิม

๑.๑ กรมทรัพยากรน้ำ มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ ทส ๐๖๒๒/๔๙๓ ลงวันที่ ๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง การส่งมอบภารกิจการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการด้านอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ ส่งผลการประชุมหารือการส่งมอบภารกิจการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการด้านอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำร่วมกับสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ เพื่อขอความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นายรัชฎา สุริยกุล ณ อยุธยา) ได้มีข้อสั่งการท้ายหนังสือดังกล่าวมอบ กพร. พิจารณาเสนอ รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๑

๑.๒ กลุ่มพัฒนาระบบบริหาร (กพร.ทส.) มีหนังสือ ที่ ทส ๐๒๑๐/๑๙๓ ลงวันที่ ๑๐ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๔ เรื่อง การส่งมอบภารกิจการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการด้านอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ ขอแจ้งการปรับเปลี่ยนองค์ประกอบเลขานุการของคณะกรรมการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นกรมทรัพยากรน้ำ (ทน.) เพื่อขอความเห็นชอบในหลักการเชิงนโยบาย และนำเสนอคณะกรรมการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ ต่อไป ทั้งนี้ รองปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (นางอชฎาพร ไกรพานนท์) ได้มีข้อสั่งการท้ายหนังสือดังกล่าวมอบ กพร.ทส.โปรดทบทวนเหตุผลและพิจารณาชี้แจงกฎ/ระเบียบที่เกี่ยวข้องในการขอรองรับการดำเนินงานตามเสนอ รายละเอียดตามเอกสารแนบ ๒

ที่ ทส ๐๒๑๐/๒๕๖๔ กว. ๐๓ มี.ค. ๒๕๖๔
 เรียน ปกท.ทส.

ด้วย กพร. เสนอเรื่องการส่งมอบภารกิจการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการตามอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำจากสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สผ.) เป็นกรมทรัพยากรน้ำ (ทน.)

กกรม. ตรวจสอบแล้วขอเรียนว่า จากรายงานการประชุมหารือการส่งมอบภารกิจการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการตามอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ เมื่อวันที่ ๓๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๓ ซึ่ง สผ. และ ทน. ได้เห็นชอบร่วมกันในการถ่ายโอนภารกิจการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำและการดำเนินการด้านอนุสัญญาว่าด้วยพื้นที่ชุ่มน้ำ จาก สผ.มายัง ทน. และ กพร.ทส. มีความเห็นพ้องกันว่า ภารกิจดังกล่าวเป็นหน้าที่ในความรับผิดชอบของ ทน. ซึ่ง ทน. มีหน้าที่รับผิดชอบภารกิจด้านการอนุรักษ์ พื้นที่ และบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ตามกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ๒๕๕๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ประกอบมาตรา ๗๔ แห่งพระราชบัญญัติทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑ ได้กำหนดให้ รวท.ทส. โดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ ซึ่งหมายรวมถึงพื้นที่ชุ่มน้ำด้วย จึงถือว่า ทน. มีภารกิจหน้าที่อำนาจในการดำเนินการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำอยู่แล้ว จึงไม่จำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงภารกิจดังกล่าว ดังนั้น กกรม. พิจารณาแล้วขอเรียนว่า เป็นอำนาจของ รวท.ทส. ในการให้ความเห็นชอบ ในหลักการ ในการส่งมอบภารกิจการดังกล่าวระหว่าง สผ. กับ ทน. ตามมาตรา ๒๐ แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา หากเห็นชอบโปรดนำเรียน รวท.ทส. เพื่อให้ความเห็นชอบในหลักการเชิงนโยบายต่อไป

(นางสาววิณี วณิชชิตวรกิจ)
 ๒. นิตินิจชำนาญการพิเศษ

รักษาการแทนผู้อำนวยการกองกฎหมาย

1/11/14 10/11/14
 1/11/14 10/11/14

1/11/14 10/11/14

4 มี.ค. ๖๔
 (นายจตุพร บุรุษพัฒน์)
 ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ที่ ทส 0100/.....10 มี.ค. 2564
 - เสนอขอในหลักการตาม
 ปกท.ทส. เสนอ -

(นายราชูท สิลปะอาษา)
 รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
 ๕ มี.ค. ๒๕๖๔

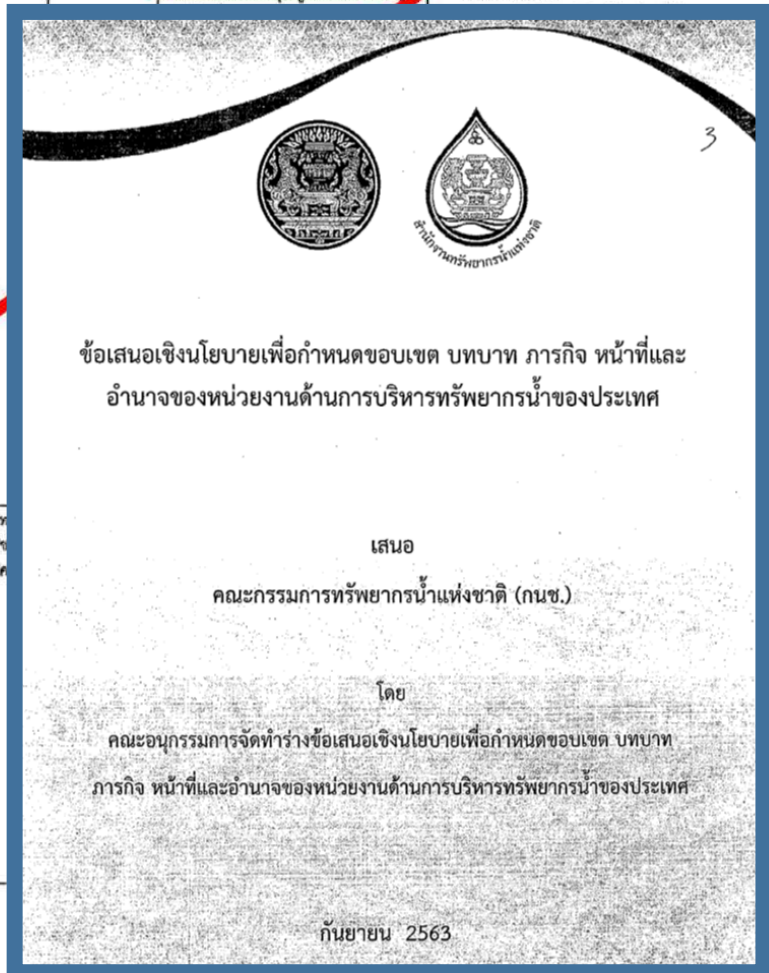
ส่วนอำนวยความสะดวก
 ส่วนพัฒนาโครงสร้างองค์กรและระบบงาน
 ส่วนพัฒนานวัตกรรมและการเปลี่ยนแปลง
 ส่วนพัฒนาระบบการบริหารมุ่งผลสัมฤทธิ์

นิตินิจชำนาญการ/11/11/14 ทน. พงษ์ผา
 1/11/14 10/11/14
 (นายอภิชาติ ขุนจันทร์)
 นักวิชาการนโยบายและแผนชำนาญการ
 1/11/14 10/11/14

มติ กนช. กันยายน 2563 เห็นชอบต่อข้อเสนอเชิงนโยบาย เพื่อกำหนดบทบาท ภารกิจ หน้าที่ และอำนาจหน่วยงานด้านการบริหารจัดการน้ำของประเทศ

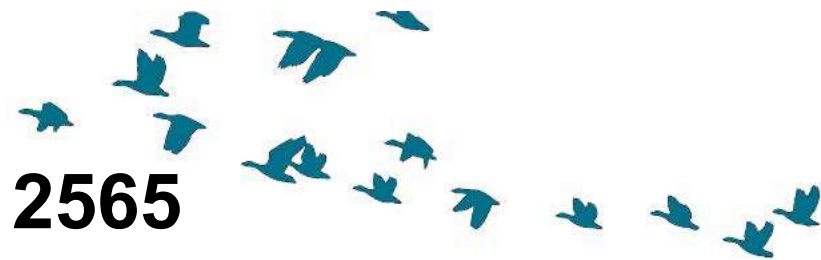
กลยุทธ์ / แผนงาน	ตัวชี้วัด	เป้าหมาย (ปี)				หน่วยงาน อำนาจการ ขับเคลื่อน	หน่วยงานปฏิบัติ		การดำเนินการของหน่วยงาน	ความสอดคล้องกับภารกิจ ตามกฎหมาย
		ปี 20	61-65	66-70	71-80		หลัก	สนับสนุน		
								ทน. = ศึกษาและพื้นที่ชุ่มน้ำและ แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีน้ำเกิน ไร่ ๑,๐๐๐ สผ. = สนับสนุนหลักเกณฑ์วิชาการในการ บำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ	พระราชบัญญัติการชลประทานหลวง พุทธศักราช ๒๔๖๕ จพ กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมเจ้าท่า กระทรวง คมนาคม พ.ศ. 2558 ข้อ (15) สำนักความปลอดภัย และสิ่งแวดล้อม	

**ทน. = ศึกษาและพื้นที่ชุ่มน้ำและ
แหล่งน้ำธรรมชาติที่มีน้ำเกิน ไร่ ๑,๐๐๐
สผ. = สนับสนุนหลักเกณฑ์วิชาการในการ
บำรุงรักษาแหล่งน้ำธรรมชาติ**

มติ กนช. ก.ย.2563 เห็นชอบ
: ข้อเสนอเชิงนโยบายฯ กำหนดให้กรม
ทรัพยากรน้ำมีหน้าที่ศึกษาและฟื้นฟูพื้นที่
ชุ่มน้ำและแหล่งน้ำธรรมชาติที่มีพื้นที่ผิวน้ำ
เกินกว่า 1,000 ไร่

มติคณะรัฐมนตรี 12 เมษายน 2565

ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ.

คณะรัฐมนตรีมีมติรับทราบร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมทรัพยากรน้ำ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. ของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตามที่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาเสนอ และให้สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีส่งร่างกฎกระทรวงดังกล่าวให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมลงนาม และประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป

มติคณะรัฐมนตรี 12 เมษายน 2565

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรม ทรัพยากร พ.ศ. 2545 และที่แก้ไข เพิ่มเติม	ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วน ราชการกรมทรัพยากรน้ำ	หมายเหตุ
(1) สำนักงานเลขานุการกรม	(1) สำนักงานเลขานุการกรม	เพิ่มภารกิจด้านการสนับสนุนการตรวจราชการของกรม และ ภารกิจด้านงานกฎหมาย
(2) สำนักบริหารจัดการน้ำ	(2) กองการจัดสรรน้ำ	- ปรับหน้าที่รองรับการควบคุมกำกับการดำเนินการและส่งเสริม เกี่ยวกับสัมปทานประกอบกิจการประปาและเพิ่มภารกิจรองรับ การสนับสนุนให้คำแนะนำเทคนิควิชาการเสริมสร้างความ เข้มแข็งให้กับประปาหมู่บ้าน รวมทั้งกำกับ ดูแลการจัดสรรและ การใช้ทรัพยากรน้ำสาธารณะ และศึกษา วิเคราะห์ ติดตาม ประเมินผลมาตรการที่เกี่ยวข้องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการใช้น้ำ และเสริมสร้างความมั่นคงด้านน้ำ - เปลี่ยนชื่อ เป็น “กองการจัดสรรน้ำ”
(3) สำนักพัฒนาแหล่งน้ำ	(3) กองพัฒนาแหล่งน้ำ 1	- เพิ่มหน้าที่และอำนาจในการติดตามและประเมินผลการ ดำเนินงานโครงการก่อสร้างเพื่อการพัฒนาและบำรุงรักษา แหล่งน้ำ - เปลี่ยนชื่อ เป็น “กองพัฒนาแหล่งน้ำ 1”

มติคณะรัฐมนตรี 12 เมษายน 2565

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรม
ทรัพยากร พ.ศ. 2545 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม

ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ
กรมทรัพยากรน้ำ

หมายเหตุ

(4) สำนักนโยบายและแผนทรัพยากรน้ำ (5) กองยุทธศาสตร์และแผนงาน

- เพิ่มหน้าที่และอำนาจในการจัดทำแผนปฏิบัติการ
ระดับประเทศด้านการอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำสาธารณะ บูรณา
การเชื่อมโยงกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อการขับเคลื่อนการ
อนุรักษ์และพัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะ รวมถึงเพิ่มบทบาท
ภารกิจงานด้านประสานความร่วมมือระหว่างประเทศ
- เปลี่ยนชื่อ เป็น “กองยุทธศาสตร์และแผนงาน”

(5) ศูนย์ป้องกันวิกฤติน้ำ

(6) กองวิเคราะห์และประเมิน
สถานการณ์น้ำ

- ปรับภารกิจรองรับการจัดทำข้อมูล บูรณาการข้อมูลทรัพยากร
น้ำ การติดตาม ควบคุมดูแล การจัดสรรน้ำ และการวิเคราะห์
คาดการณ์สภาวะวิกฤติน้ำ รวมทั้งเฝ้าระวัง ป้องกันบรรเทาและ
แก้ไขปัญหาวิกฤตดังกล่าว
- เปลี่ยนชื่อ เป็น “กองวิเคราะห์และประเมินสถานการณ์น้ำ”

(6) สำนักวิจัย พัฒนา และอุทกวิทยา

(7) กองวิจัย พัฒนา และอุทกวิทยา

- ปรับเพิ่มหน้าที่และอำนาจในการพัฒนาและเพิ่มระบบเตือน
ภัยล่วงหน้าด้านทรัพยากรน้ำเพื่อให้ครอบคลุมภารกิจในการ
บริการหรือเผยแพร่พัฒนาข้อมูล สถิติอุทกวิทยาและ

มติคณะรัฐมนตรี 12 เมษายน 2565

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรม
ทรัพยากร พ.ศ. 2545 และที่แก้ไข
เพิ่มเติม

ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ
กรมทรัพยากรน้ำ

หมายเหตุ

(7) สำนักอนุรักษ์และฟื้นฟู
แหล่งน้ำ

(8) กองอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ

- เพิ่มหน้าที่และอำนาจในการกำกับ ดูแล การอนุรักษ์และ
พัฒนาทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ ศึกษา
วิเคราะห์ ประสาน และดำเนินการเสนอให้มีประกาศเขต
พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริม จัดการน้ำ กำกับ
ดูแลทรัพยากรน้ำเพื่อการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และบริหารจัดการ
น้ำ

- เปลี่ยนชื่อ เป็น “กองอนุรักษ์ทรัพยากรน้ำ”

(8) ศูนย์สารสนเทศทรัพยากรน้ำ

(9) ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและ
การสื่อสาร

- ปรับภารกิจให้สอดคล้องกับนโยบายของประเทศด้าน
เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร โดยปรับหน้าที่ความ
รับผิดชอบให้เกิดความชัดเจน เพื่อรองรับนโยบายประเทศไทย
4.0 ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม การ
บริหารจัดการข้อมูลขนาดใหญ่ (Big Data) การจัดทำข้อมูลภูมิ
สารสนเทศพื้นที่ของประเทศ (FGDS)

เปลี่ยนชื่อ เป็น “ศูนย์เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร”

มติคณะรัฐมนตรี 12 เมษายน 2565

กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรม ทรัพยากร พ.ศ. 2545 และที่แก้ไข เพิ่มเติม	ร่างกฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ กรมทรัพยากรน้ำ	หมายเหตุ
(9) สำนักประสานความร่วมมือระหว่าง ประเทศ	-	ยุบเลิก
(10) สำนักส่งเสริมและประสานมวลชน	-	ยุบเลิก
(11) – (20) สำนักงานทรัพยากรน้ำ ภาค 1 - 10	(10) – (19) สำนักงานทรัพยากรน้ำ ที่ 1 - 10	- เพิ่มภารกิจในการอนุรักษ์ ฟื้นฟู และพัฒนาทรัพยากรน้ำ สาธารณะ แหล่งน้ำในพื้นที่นอก เขตชลประทาน และแหล่งน้ำในพื้นที่ต้นน้ำและโครงการพระราชดำริ รวมถึง ส่งเสริม สนับสนุน การมีส่วนร่วมของประชาชน องค์กร ปกครองส่วนท้องถิ่นในการบริหารจัดการน้ำ

การแบ่งขอบเขตลุ่มน้ำใหม่

25 ลุ่มน้ำหลัก
254 ลุ่มน้ำสาขา

ลุ่มน้ำปัจจุบัน		ลุ่มน้ำใหม่	
รหัส	ชื่อลุ่มน้ำ	รหัส	ชื่อลุ่มน้ำ
01	สาขารับ	01	สาขารับ
02	ท่า	02	ท่า
03	ท่า	03	ท่า
04	ท่า	04	ท่า
05	ท่า	05	ท่า
06	ท่า	06	ท่า
07	ท่า	07	ท่า
08	ท่า	08	ท่า
09	ท่า	09	ท่า
10	ท่า	10	ท่า
11	ท่า	11	ท่า
12	ท่า	12	ท่า
13	ท่า	13	ท่า
14	ท่า	14	ท่า
15	ท่า	15	ท่า
16	ท่า		
17	ท่า	18	ท่า
18	ท่า	19	ท่า
19	ท่า	20	ท่า
20	ท่า		
21	ท่า		
22	ท่า	24	ท่า
23	ท่า	20	ท่า
24	ท่า	21	ท่า
25	ท่า	22	ท่า

22 ลุ่มน้ำหลัก
353 ลุ่มน้ำสาขา

พระราชกฤษฎีกา กำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ.2564

มีเครื่องมืออะไรบ้าง

- กฎหมาย พรบ.ทรัพยากรน้ำ ม.78

พรบ. อื่นๆ

- องค์กรในประเทศ กกวล. อนุกก. คทง.

- โครงสร้างกรมใหม่

- คู่มือ มาตรฐาน กลไก

- องค์กรต่างประเทศ **WWF WWT IUCN IBRRI WB ADB MRCs etc.**

- ตัวชี้วัด **SDGs RHI** แผนแม่บท

- มติกรม 53,58.

- มาตรฐานสากล **wetland mapping, Handbooks,** การสังเกตการณ์ **RIS 6** ปี 3 ปี รายปี

รายงาน

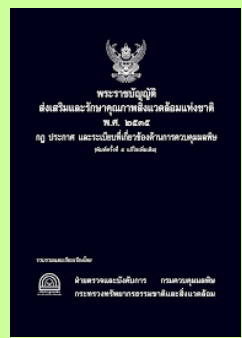
- พันธมิตร สมาคม เครือข่าย

สิทธิของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ 2560

รัฐธรรมนูญ 2560 ได้บัญญัติเรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชนชาวไทยไว้โดยตรงในหมวด 3 และหมวด 5 ส่วนที่เป็นสาระสำคัญมีดังนี้

สิทธิในศิลปวัฒนธรรมและทรัพยากรธรรมชาติ

- บุคคลและชุมชนย่อมมีสิทธิ
- (1) อนุรักษ์ พันธุ์ หรือส่งเสริมภูมิปัญญา ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียม และจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ
 - (2) จัดการ บำรุงรักษา และใช้ประโยชน์จากทรัพยากรธรรมชาติ สิ่งแวดล้อม และความหลากหลายทางชีวภาพอย่างสมดุลและยั่งยืน
 - (3) จัดให้มีระบบสวัสดิการของชุมชนสิทธิของบุคคลและชุมชนตามรัฐธรรมนูญ 2560

กฎหมายที่สำคัญในการอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ

พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๕

พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๔๓ ในกรณีที่ปรากฏว่าพื้นที่ใดมีลักษณะเป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารหรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่แตกต่างจากพื้นที่อื่นโดยทั่วไป หรือมีระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติที่อาจถูกทำลายหรืออาจได้รับผลกระทบกระเทือนจากกิจกรรมต่างๆ ของมนุษย์ได้โดยง่ายหรือเป็นพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติหรือศิลปกรรมอันควรแก่การอนุรักษ์และพื้นที่นั้นยังมิได้ถูกประกาศกำหนดให้เป็นเขตอนุรักษ์ ให้รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดให้พื้นที่นั้นเป็นเขตพื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อม

มาตรา ๔๔ ในการออกกฎกระทรวงตามมาตรา ๔๓ ให้กำหนดมาตรการคุ้มครองอย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่างดังต่อไปนี้ไว้ในกฎกระทรวงด้วย

- (๑) **กำหนดการใช้ประโยชน์** ในที่ดินเพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือมิให้กระทบกระเทือนต่อระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- (๒) **ห้ามการกระทำหรือกิจกรรมใด ๆ** ที่อาจเป็นอันตรายหรือก่อให้เกิดผลกระทบในทางเปลี่ยนแปลงระบบนิเวศน์ของพื้นที่นั้นจากลักษณะตามธรรมชาติหรือเกิดผลกระทบต่อคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรม
- (๓) กำหนดประเภทและขนาดของโครงการหรือกิจการของส่วนราชการรัฐวิสาหกิจ หรือเอกชนที่จะทำการก่อสร้างหรือดำเนินการในพื้นที่นั้น ให้มีหน้าที่ต้องเสนอ**รายงานการวิเคราะห์ผลกระทบสิ่งแวดล้อม**
- (๔) **กำหนดวิธีจัดการโดยเฉพาะสำหรับพื้นที่นั้นรวมทั้งการกำหนดขอบเขตหน้าที่และความรับผิดชอบของส่วนราชการ**ที่เกี่ยวข้องเพื่อประโยชน์ในการร่วมมือและประสานงานให้เกิดประสิทธิภาพในการปฏิบัติงาน เพื่อรักษาสภาพธรรมชาติหรือระบบนิเวศน์ตามธรรมชาติหรือคุณค่าของสิ่งแวดล้อมศิลปกรรมในพื้นที่นั้น

มาตรา ๗๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนา ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดดังต่อไปนี้ได้

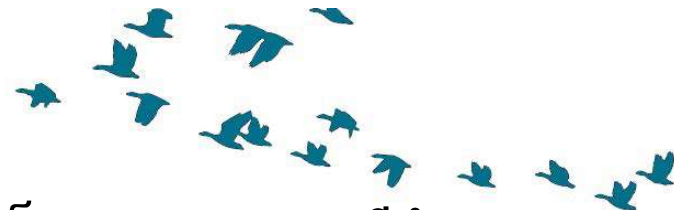
- (๑) กำหนด**การใช้ประโยชน์** ทรัพยากรน้ำสาธารณะหรือทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง
 - (๒) กำหนดห้ามการกระทำใด ๆ ที่มีผลเป็นการ**เสื่อมสภาพ**แหล่งน้ำหรือเสื่อมประโยชน์ต่อการใช้น้ำ หรือทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่แหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อแหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือสุขภาพของบุคคล
 - (๓) กำหนดให้ผู้ใช้น้ำซึ่งมีที่ดินติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำสาธารณะ จัดให้มีสิ่งก่อสร้าง**ติดตั้งอุปกรณ์หรือเครื่องมือ** หรือใช้กรรมวิธีใดตามที่กำหนด เพื่อตรวจสอบแหล่งที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ หรือเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ
 - (๔) กำหนด**หลักเกณฑ์** ในการดำเนินการกับสิ่งก่อสร้างหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดก่อนที่จะมีการออกกฎกระทรวง โดยจะกำหนดให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด หรือให้ระงับการดำเนินกิจกรรม หรือรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะโดยได้รับค่าชดเชยตามความเหมาะสม
 - (๕) กำหนด**มาตรการคุ้มครองอื่น ๆ** ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้น
- กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปหรือใช้บังคับในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งและจะกำหนดข้อยกเว้นการใช้บังคับทั้งหมดหรือบางส่วนสำหรับกิจกรรมบางประเภทหรือบางพื้นที่ก็ได้

พระราชบัญญัติ ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. ๒๕๖๑

มาตรา ๔

“ทรัพยากรน้ำสาธารณะ” หมายความว่า น้ำในแหล่งน้ำที่ประชาชนใช้หรือที่สงวนไว้ ให้ประชาชนใช้ร่วมกัน หรือโดยสภาพประชาชนอาจใช้ประโยชน์ร่วมกัน และให้หมายความรวมถึง แม่น้ำ ลำคลอง ทางน้ำ บึง แหล่งน้ำใต้ดิน ทะเลสาบ น่านน้ำภายใน ทะเลอาณาเขต พื้นที่ชุ่มน้ำ แหล่งน้ำตามธรรมชาติอื่น ๆ แหล่งน้ำที่รัฐจัดสร้างหรือพัฒนาขึ้นเพื่อให้ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน แหล่งน้ำระหว่างประเทศที่อยู่ภายในเขตประเทศไทยซึ่งประชาชนนำมาใช้ประโยชน์ได้ ทางน้ำชลประทาน ตามกฎหมายว่าด้วยการชลประทาน และน้ำบาดาลตามกฎหมายว่าด้วยน้ำบาดาล

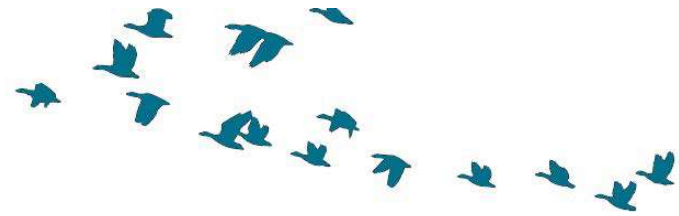
พรบ. ทรัพยากรน้ำ พ.ศ.

มาตรา ๗๘ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยความเห็นชอบของ กนช. มีอำนาจออกกฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการเพื่อการอนุรักษ์และการพัฒนา ทรัพยากรน้ำสาธารณะ ในเรื่องหนึ่งเรื่องใดดังต่อไปนี้ได้

- (๑) กำหนดการใช้ประโยชน์ทรัพยากรน้ำสาธารณะหรือทรัพยากรธรรมชาติที่เกี่ยวข้อง
- (๒) กำหนดห้ามการกระทำใด ๆ ที่มีผลเป็นการเสื่อมสภาพแหล่งน้ำหรือเสื่อมประโยชน์ต่อการใช้ น้ำ หรือทำให้เกิดภาวะมลพิษแก่แหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือทำให้น้ำมีสภาพเป็นพิษจนน่าจะเป็นอันตรายต่อแหล่งน้ำ หรือระบบนิเวศแหล่งน้ำ หรือสุขภาพของบุคคล
- (๓) กำหนดให้ผู้ใช้น้ำซึ่งมีที่ดินติดต่อกับหรือใกล้เคียงกับทรัพยากรน้ำสาธารณะ จัดให้มีสิ่งก่อสร้าง ติดตั้งอุปกรณ์หรือเครื่องมือ หรือใช้กรรมวิธีใดตามที่กำหนด เพื่อตรวจสอบแหล่งที่ก่อให้เกิดอันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ หรือเพื่อป้องกันหรือแก้ไขอันตรายหรือความเสียหายแก่คุณภาพน้ำ
- (๔) กำหนดหลักเกณฑ์ในการดำเนินการกับสิ่งก่อสร้างหรือกิจกรรมที่ได้ดำเนินการภายในเขตพื้นที่ที่กำหนดก่อนที่จะมีการออกกฎกระทรวง โดยจะกำหนดให้สามารถดำเนินการต่อไปได้ภายใต้เงื่อนไขที่กำหนด หรือให้ระงับการดำเนินการ หรือรื้อถอนสิ่งก่อสร้างที่ส่งผลกระทบต่อทรัพยากรน้ำสาธารณะโดยได้รับค่าชดเชยตามความเหมาะสม
- (๕) กำหนดมาตรการคุ้มครองอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควรและเหมาะสมแก่สภาพของพื้นที่นั้น

กฎกระทรวงตามวรรคหนึ่งจะกำหนดให้ใช้บังคับเป็นการทั่วไปหรือใช้บังคับในท้องที่ใดท้องที่หนึ่งและจะกำหนดข้อยกเว้นการใช้บังคับทั้งหมดหรือบางส่วนสำหรับกิจกรรมบางประเภทหรือบางพื้นที่ก็ได้

การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำสาธารณะประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำ

ตาม พรบ.ทรัพยากรน้ำ พ.ศ. 2561 มาตรา 78

ต้นน้ำ อนุรักษ์ ป่าไม้ และผืนป่า

- Early Warning ที่ลาดเชิงเขา
- บริหารจัดการ Ramsar Site และพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น
- ผืนป่า ป่าต้นน้ำ และอนุรักษ์แหล่งน้ำแม่ น้ำ คู คลอง
- ป่าต้นน้ำที่เสื่อมโทรม
- ป้องกันการเกิดการชะล้างและพังทลายของดิน
- เติมน้ำใต้ดิน
- จัดสรรน้ำเพื่อระบบนิเวศ

ต้นน้ำ

กลางน้ำ - จัดการน้ำอุปโภคบริโภค - จัดการน้ำภาคการผลิต

- จัดหาน้ำสะอาด (ประปาผิวดิน/ประปาบาดาล)
- พัฒนาแหล่งน้ำทางเลือกสนับสนุนพื้นที่สำคัญ
- พัฒนาแหล่งน้ำเก็บกักน้ำและระบบส่งน้ำ
- จัดหาน้ำในพื้นที่เกษตรน้ำฝน
- สำรองศักยภาพน้ำบาดาล
- กำกับ ควบคุมการประกอบกิจการน้ำบาดาล

กลางน้ำ

การดำเนินการด้านทรัพยากรน้ำ

ปลายน้ำ - บรรเทาน้ำท่วม และอุทกภัย - จัดการน้ำเสีย - บริหารจัดการน้ำ

- ป้องกันน้ำท่วมและบรรเทาอุทกภัย
- ปรับปรุงสิ่งกีดขวางทางน้ำลุ่มน้ำสาขา
- พัฒนาระบบบำบัดน้ำเสียของชุมชน
- พัฒนาวิจัย นวัตกรรมเพื่อการบริหารจัดการ
- ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนองค์กรผู้ใช้ น้ำ
- พัฒนาฐานข้อมูลสารสนเทศสนับสนุนการตัดสินใจ

ท้ายน้ำ

ประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำรวมกัน
47,337 แห่ง ประมาณ 22.92 ล้านไร่
คิดเป็น 7.5% ของพื้นที่ประเทศไทย
แยกเป็น

บทบาทกรมทรัพยากรน้ำ

1) พื้นที่ชุ่มน้ำตามมติ ครม. 112 แห่ง คิดเป็น
พื้นที่ 21,42 ล้านไร่ แบ่งเป็น

- พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับ
นานาชาติ 65 แห่ง
- พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ
47 แห่ง

2) พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น 47,255 แห่ง
คิดเป็นพื้นที่ 1.5 ล้านไร่ (ตามนิยาม
“พื้นที่ชุ่มน้ำ” ในอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ
(Ramsar))

Regulator
ออกกฎ
ระเบียบ
มาตรการ

Facilitator
ประสาน
ตรวจสอบ
ประเมิน

Operator
ลงมือ
ดำเนินการ

Owner
เป็น
เจ้าของ
พื้นที่

ปม., อส.
(หรือ
หน่วย
งานอื่น
ตาม
กฎหมาย
กำหนด)

อปท. หรือ
ปม., อส.
(ปฏิบัติตาม
กฎ
ระเบียบ
มาตรการ
ที่ ทน.
กำหนด)

อปท.
หรือ
ปม., อส.
(หรือ
หน่วย
งานอื่น
ตาม
กฎหมาย
กำหนด)

โครงสร้างคณะกรรมการทรัพยากรน้ำแห่งชาติ (กนช.)

องค์ประกอบ

ประธาน
นายกรัฐมนตรี

รองประธาน
รองนายกรัฐมนตรี

กรรมการ
ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง (๑๗ ท่าน)
ผู้ทรงคุณวุฒิ (๓ ท่าน)

กรรมการและเลขานุการ
เลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

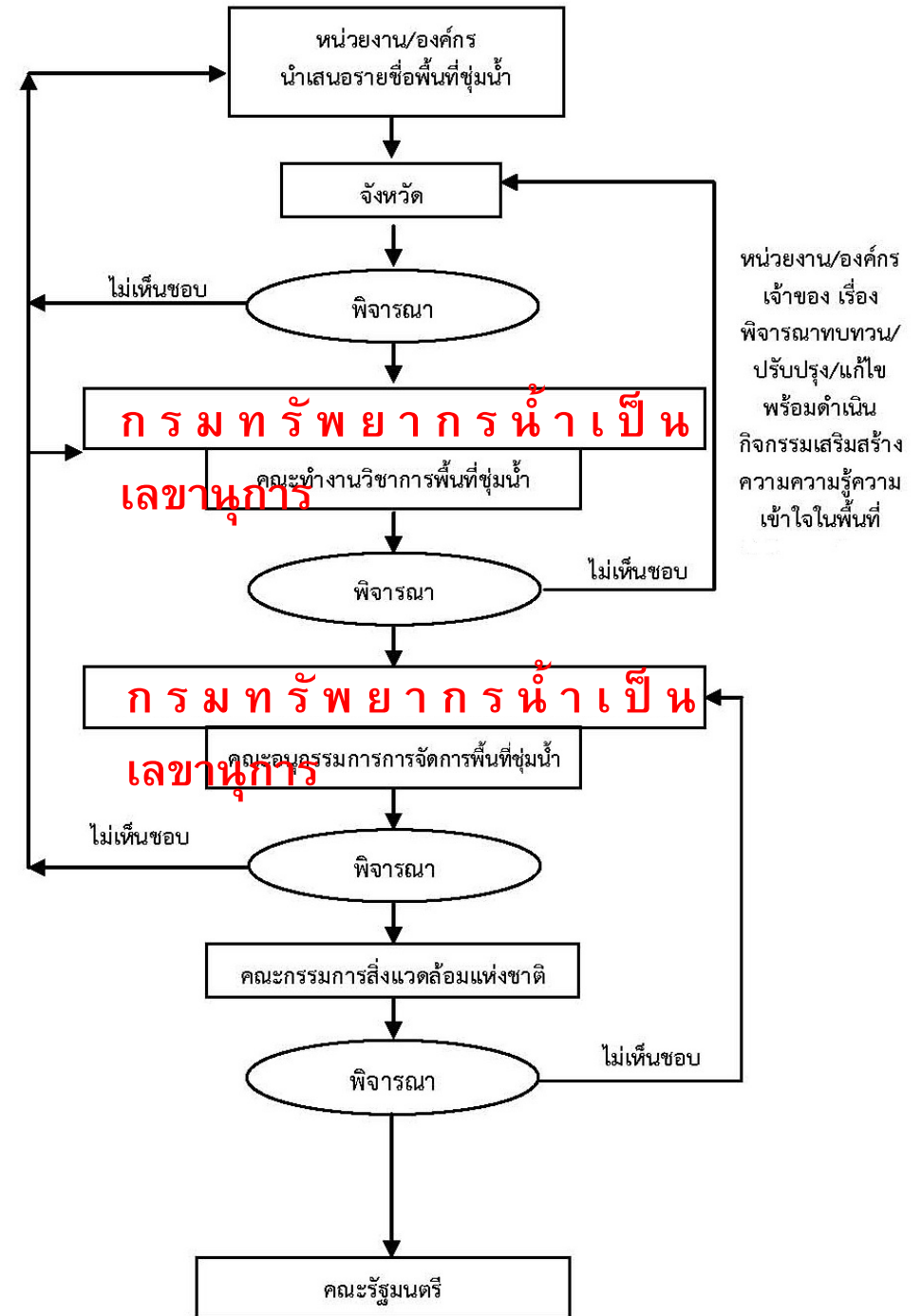
กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ
รองเลขาธิการสำนักงานทรัพยากรน้ำแห่งชาติ

- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- รัฐมนตรีว่าการกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
- ปลัดกระทรวงมหาดไทย
- ปลัดกระทรวงคมนาคม
- ปลัดกระทรวงพลังงาน
- ปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม
- ผู้อำนวยการสำนักงานประมง
- เลขาธิการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ
- เลขาธิการคณะกรรมการพิเศษเพื่อประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริ
- เลขาธิการมูลนิธิปิดทองหลังพระ สืบสานแนวพระราชดำริ
- อธิบดีกรมชลประทาน
- อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำ
- อธิบดีกรมทรัพยากรน้ำบาดาล
- อธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
- อธิบดีกรมอุตุฯ มหาวิทยาลัย
- ผู้อำนวยการสถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำและการเกษตร (องค์การมหาชน)
- ผู้ทรงคุณวุฒิ

ขั้นตอนการขึ้นทะเบียนเป็นพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญในระดับนานาชาติ และระดับชาติ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

หน่วยงาน/องค์กรเจ้าของเรื่องพิจารณาทบทวน/ปรับปรุง/แก้ไขพร้อมดำเนินกิจกรรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในพื้นที่

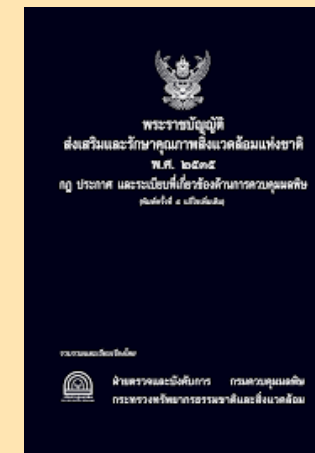
พรบ. ส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ.

๒๕๓๕

ส่วนที่ 7 การตรวจสอบและควบคุม

มาตรา 80 เจ้าของหรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ซึ่งมีระบบ บำบัดอากาศเสีย อุปกรณ์หรือเครื่องมือสำหรับควบคุมการปล่อยทิ้งอากาศเสีย หรือมลพิษอื่น ระบบ บำบัดน้ำเสีย หรือระบบกำจัดของเสีย ตามมาตรา 68 หรือ มาตรา 70 เป็นของตนเอง มีหน้าที่ต้องเก็บสถิติและข้อมูลซึ่งแสดงผลการทำงาน ของระบบหรืออุปกรณ์ และ เครื่องมือดังกล่าวในแต่ละวัน และจัดทำบันทึก รายละเอียดเป็นหลักฐานไว้ ณ สถานที่ตั้ง แหล่งกำเนิดมลพิษนั้น และจะต้อง จัดทำรายงานสรุปผลการทำงานของระบบ หรืออุปกรณ์ และเครื่องมือดังกล่าว เสนอต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นแห่งท้องที่ที่แหล่งกำเนิดมลพิษนั้นตั้งอยู่ อย่างน้อย เดือนละหนึ่งครั้ง การเก็บสถิติ ข้อมูล การจัดทำบันทึกรายละเอียดและรายงานให้ ทำ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการและแบบที่กำหนดในกฎกระทรวง ในกรณีที่ระบบบำบัดอากาศ เสีย ระบบบำบัดน้ำเสียหรือระบบกำจัด ของเสีย หรืออุปกรณ์และเครื่องมือดังกล่าวในวรรค หนึ่ง จะต้องมีการควบคุมตาม ที่เจ้าพนักงานควบคุมมลพิษกำหนด ให้ผู้ควบคุมมีหน้าที่ ดำเนินการตามที่กำหนดไว้ ในวรรคหนึ่งแทนเจ้าของหรือผู้ครอบครอง ให้ผู้ได้รับใบอนุญาต รับจ้างให้บริการบำบัดน้ำเสียหรือกำจัดของเสีย มีหน้าที่ต้องดำเนินการเช่นเดียวกับเจ้าของ หรือผู้ครอบครองแหล่งกำเนิดมลพิษ ตามวรรคหนึ่ง

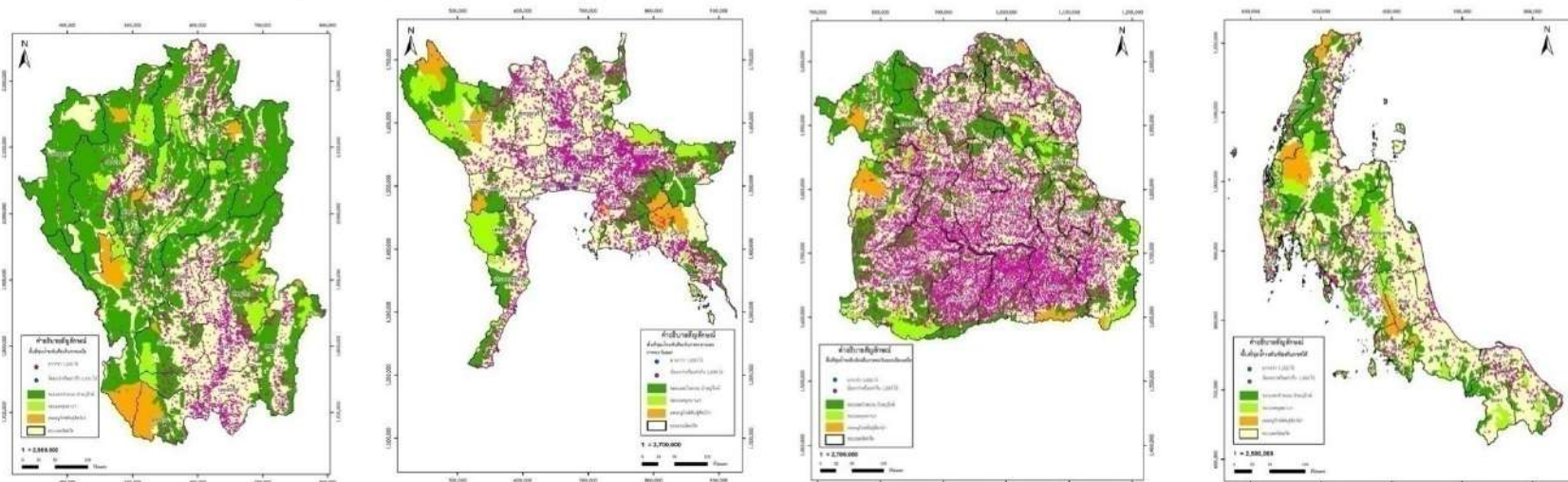
มาตรา 81 ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นรวบรวมรายงานที่ได้รับตาม มาตรา 80 ส่งไปให้เจ้า พนักงานควบคุมมลพิษซึ่งมีอำนาจหน้าที่ในเขตท้องที่นั้น เป็นประจำอย่างน้อยเดือนละ หนึ่งครั้งและจะทำความเห็นเพื่อประกอบการ พิจารณาของเจ้าพนักงานควบคุมมลพิษเสนอ ไปพร้อมกับรายงานที่รวบรวมส่งไป นั้นด้วยก็ได้

จำนวนและขนาดพื้นที่ทรัพยากรน้ำสาธารณะประเภทพื้นที่

ภาค	ในเขตอนุรักษ์				นอกเขตอนุรักษ์				รวม	
	พื้นที่มากกว่า 1,000 ไร่		พื้นที่น้อยกว่า ตั้งแต่ 1,000 ไร่		พื้นที่มากกว่า 1,000 ไร่		พื้นที่น้อยกว่า ตั้งแต่ 1,000 ไร่			
	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)	จำนวน (แห่ง)	ขนาดพื้นที่ (ไร่)
ภาคเหนือ	-	-	1,367	14,180	19	92,419	4,311	92,073	5,697	198,672
ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	1	3,125	4,906	88,644	70	296,185	24,868	589,084	29,845	977,038
ภาคกลางและภาคตะวันออก	3	29,214	1,413	17,589	19	28,047	7,738	204,259	9,173	279,109
ภาคใต้	-	-	510	10,942	2	3,000	2,028	35,336	2,540	49,277
รวมทั้งประเทศ	4	32,339	8,196	131,354	110	419,651	38,945	920,753	47,255	1,504,097

ที่มา : กรมทรัพยากรน้ำ (2564)

การประชุมคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น ครั้งที่ 5/2565

วันจันทร์ที่ 5 กันยายน 2565 เวลา 13.30 น. ผ่านระบบการประชุมทางไกล (Video Conference)

รองนายกรัฐมนตรี (นายวิษณุ เครืองาม) ประธานกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (ก.ก.ถ.) ครั้งที่ 5/2565 โดยมีนายอิทธิพร ประยูรสิทธิ ปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ปรึกษา ก.ก.ถ. และนายวิฑูรย์ เอี่ยมโอภาส ผอ.สทล. เลขานุการ ซึ่งมีมติที่ประชุม ดังนี้

เรื่องเพื่อทราบ

1. การขอใช้งบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เพื่อขอขยายรายได้ที่ดินและสิ่งปลูกสร้างให้แก่กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา เทศบาลนคร และเทศบาลเมือง สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2563
2. การจัดสรรรายได้ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

เรื่องเพื่อพิจารณา

1. เห็นชอบการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสำนักงบประมาณรับไปดำเนินการต่อไป
2. เห็นชอบหลักการการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ให้แก่เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตั้งไว้ และร่างประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป
3. เห็นชอบหลักการและแนวทางการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และรับข้อเสนอแนะของ ก.ก.ถ. ไปปรับปรุงด้วย
4. เห็นชอบการจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. รายการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนสถานศึกษาสังกัด อปท. ที่มีการจัดการศึกษาลักษณะพิเศษ (โรงเรียนกีฬา)
5. เห็นชอบแนวทางการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรที่ถ่ายโอนไปยัง อปท.
6. เห็นชอบ (ร่าง) คำสั่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่/2565 เรื่อง ยกเลิกคำสั่ง และแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการกระจายอำนาจการจัดทำบริการสาธารณะ และการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ

7. เห็นชอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อให้ อปท. ใช้ดำเนินการสำรวจข้อมูลและขอบเขตของพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ระดับท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์

เรื่องเพื่อพิจารณา

1. เห็นชอบการจัดสรรงบประมาณสวัสดิการเกี่ยวกับการรักษาพยาบาลของพนักงานส่วนท้องถิ่น สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสำนักงบประมาณรับไปดำเนินการต่อไป
2. เห็นชอบหลักการการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอน ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ให้แก่เทศบาลตำบล และองค์การบริหารส่วนตำบล ที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตั้งไว้ และร่างประกาศ ก.ก.ถ. เรื่อง หลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่ อปท. ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 เพื่อประกาศในราชกิจจานุเบกษาต่อไป
3. เห็นชอบหลักการและแนวทางการจัดสรรงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 และรับข้อเสนอแนะของ ก.ก.ถ. ไปปรับปรุงด้วย
4. เห็นชอบการจัดตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. รายการเงินอุดหนุนสำหรับสนับสนุนสถานศึกษาสังกัด อปท. ที่มีการจัดการศึกษาลักษณะพิเศษ (โรงเรียนกีฬา)
5. เห็นชอบแนวทางการสนับสนุนงบประมาณเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายสำหรับบุคลากรที่ถ่ายโอนไปยัง อปท.
6. เห็นชอบ (ร่าง) คำสั่งคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่/2565 เรื่อง ยกเลิกคำสั่ง และแต่งตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการกระจายอำนาจการจัดทำบริการสาธารณะ และการจัดการด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีลักษณะพิเศษเฉพาะ

7. เห็นชอบให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นตั้งงบประมาณเงินอุดหนุนให้แก่ อปท. สำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เพื่อให้ อปท. ใช้ดำเนินการสำรวจข้อมูลและขอบเขตของพื้นที่ชุ่มน้ำ (Wetlands) ระดับท้องถิ่นที่อยู่นอกเขตพื้นที่อนุรักษ์

จัดทำโดย : ส่วนเผยแพร่ข้อมูลด้านการกระจายอำนาจ

สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรี

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
Office of Natural Resources and Environmental Policy and Planning

โครงการเพิ่มประสิทธิภาพ และขยายเชื่อมต่อเครือข่ายคลังข้อมูล

ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

เอกสาร ประกอบการประชุม

หารือร่วมกับหน่วยงานและผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้องในพื้นที่สำคัญ
ด้านความหลากหลายทางชีวภาพในจังหวัดสมุทรปราการ
เพื่อให้ความเห็นและข้อเสนอแนะในการนำข้อมูล หรือเชื่อมต่อข้อมูล
กับระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

จัดทำโดย

บริษัท คอนซัลแทนท์ ออฟ เทคโนโลยี จำกัด
39 ซอยลาดพร้าว 124 แขวงลาดพร้าว แขวงวัฒนา
เขตวังทองหลาง กรุงเทพมหานคร 10310
โทรศัพท์ 0-2934-3233-47 โทรสาร 0-2934-3248
www.consol.co.th

31

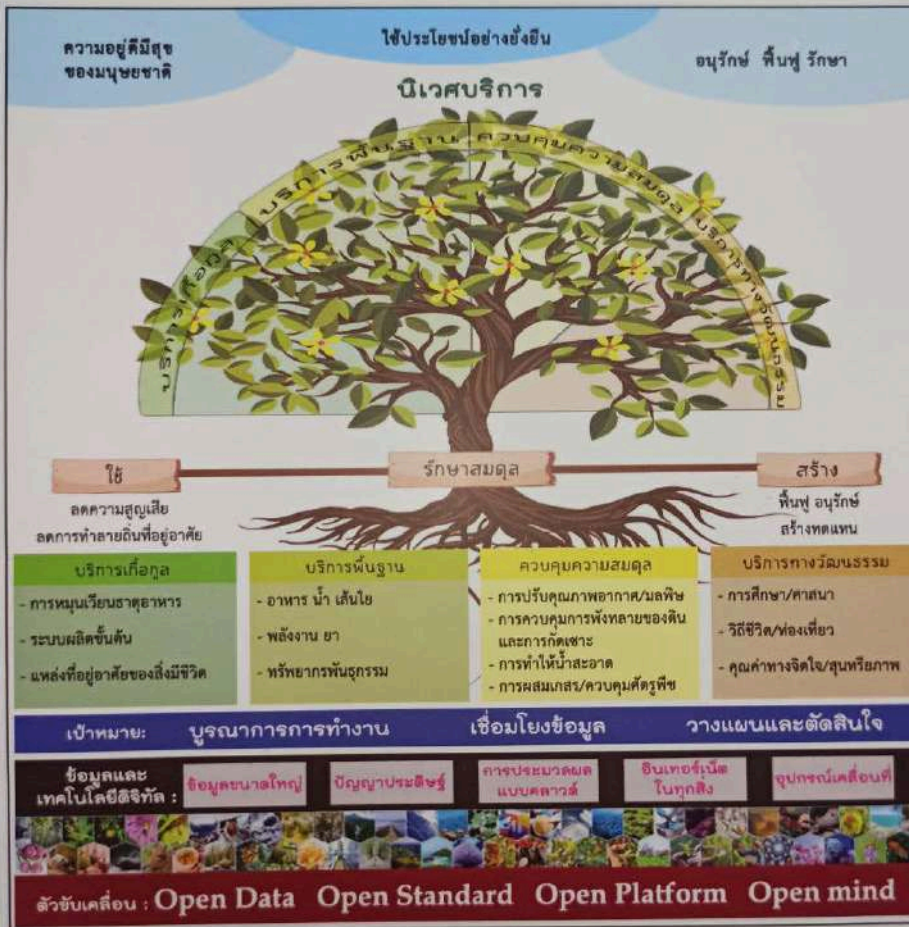
พฤษภาคม
2565

TH-BIF

ศูนย์กลางข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยและการให้บริการ

นวัตกรรม : Wetland App

พัฒนาขึ้นจากข้อมูลจากตรวจวัดความอุดมสมบูรณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำและ การมีส่วนร่วมของประชาชนในการรายงานสถานการณ์ของพื้นที่ชุ่มน้ำ

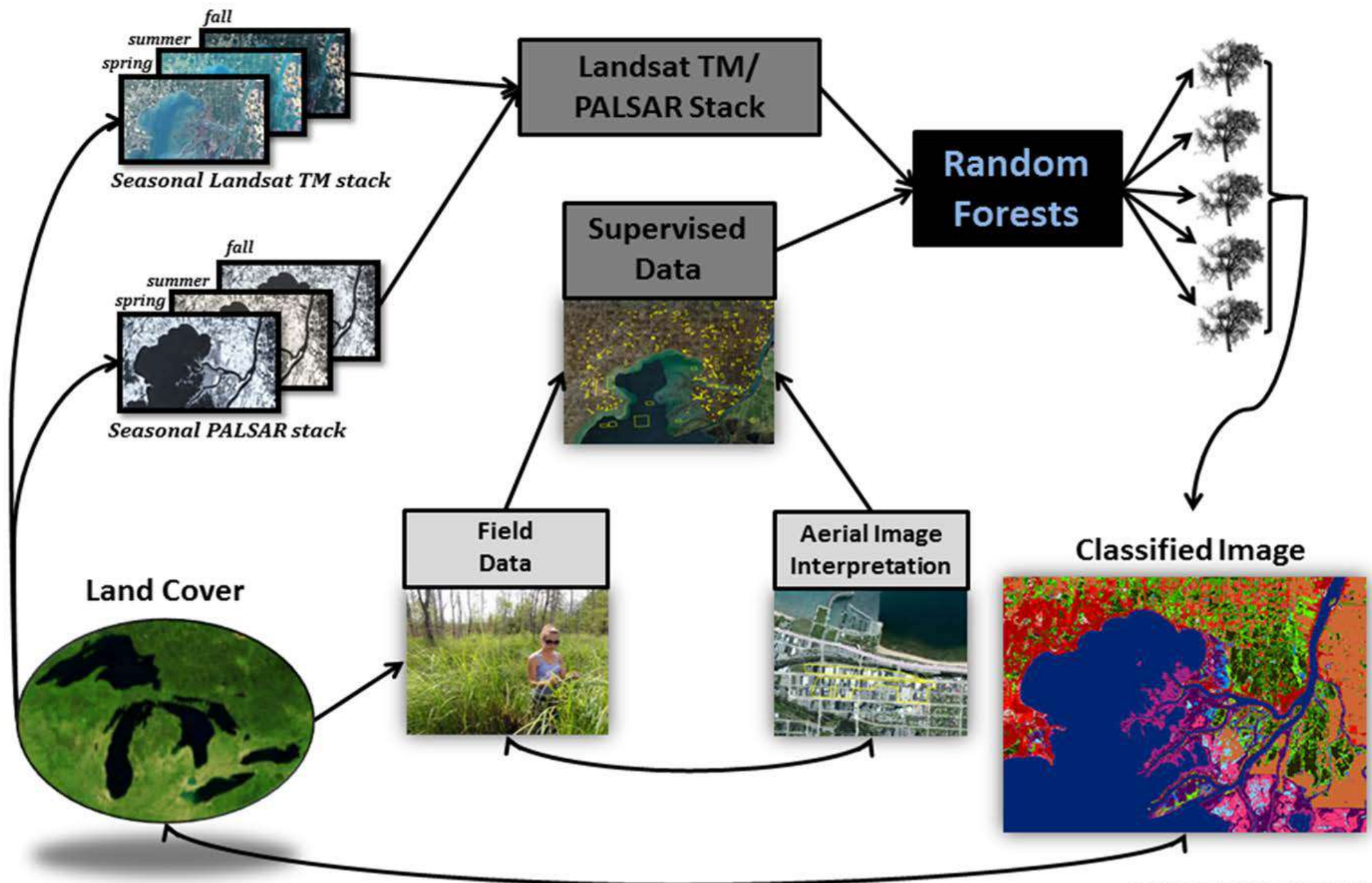
ศูนย์อนุรักษ์และบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

พื้นที่ชุ่มน้ำคงคุณค่าของนิเวศพื้นที่ชุ่มน้ำ ประชาชนได้รับประโยชน์อย่างยั่งยืน

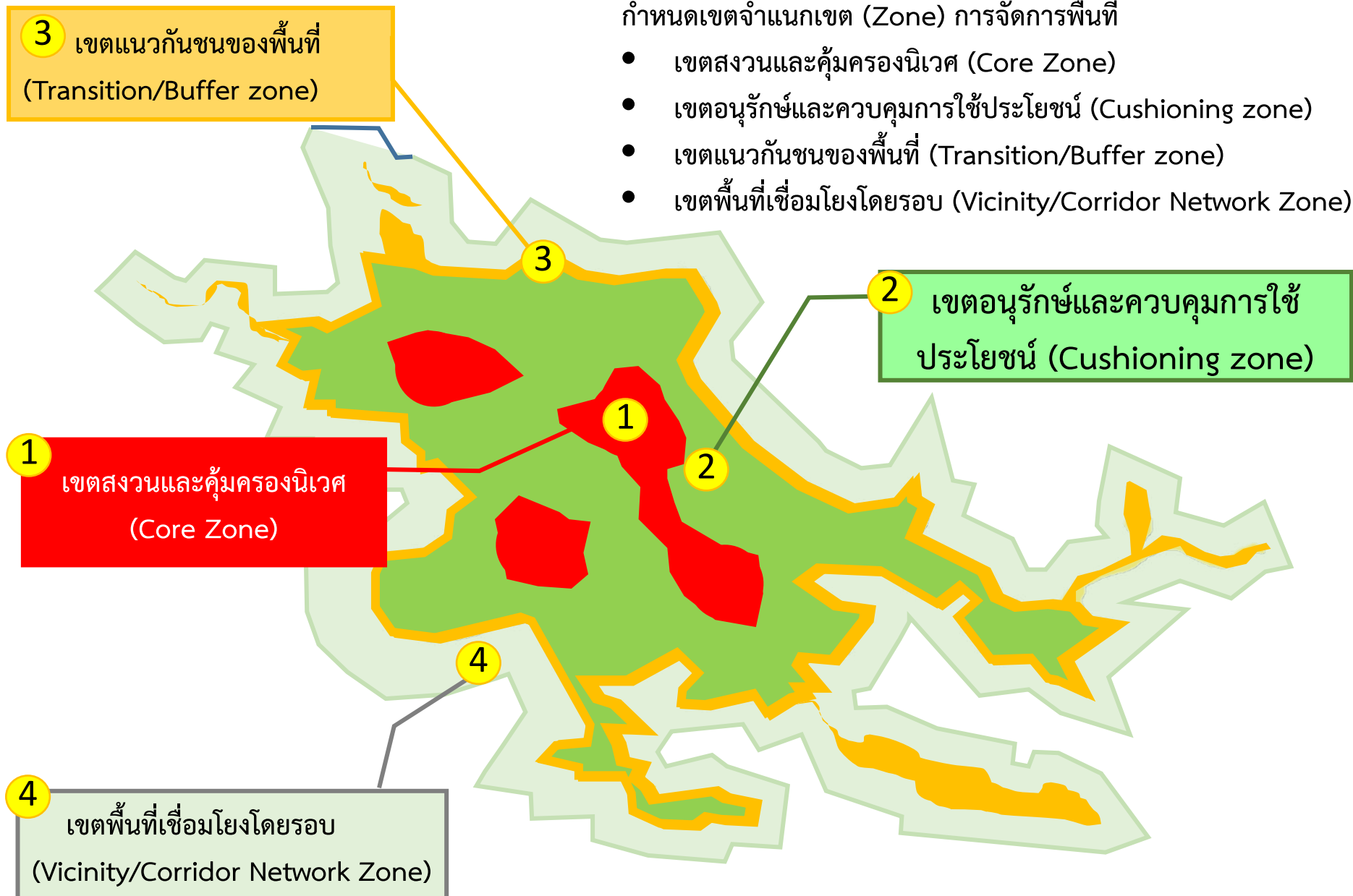

What :	ศูนย์อนุรักษ์และบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ
Where :	ที่พื้นที่ชุ่มน้ำนั้นๆ
When :	สร้างเมื่อทำ Conceptual Design แล้ว
Why :	<ul style="list-style-type: none"> • พรบ.ทรัพยากรน้ำ ม.78 (5) • เพื่อขับเคลื่อนการอนุรักษ์ พื้นที่ชุ่มน้ำ และใช้ประโยชน์อย่างชาญฉลาด
Who :	สสป. และ สปล.
How :	ตั้งอาคารที่ทำงาน โดยมี สปล.ประจำทำหน้าที่เลขาธิการกรมการบริหารจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำจังหวัด
How much :	พื้นที่ชุ่มน้ำ 1 แห่ง มี 1 ศูนย์ ทั่วประเทศ 127 แห่ง (Ramsar 15, ระดับชาติและนานาชาติ 112)
How long :	ดำเนินการตลอดไป

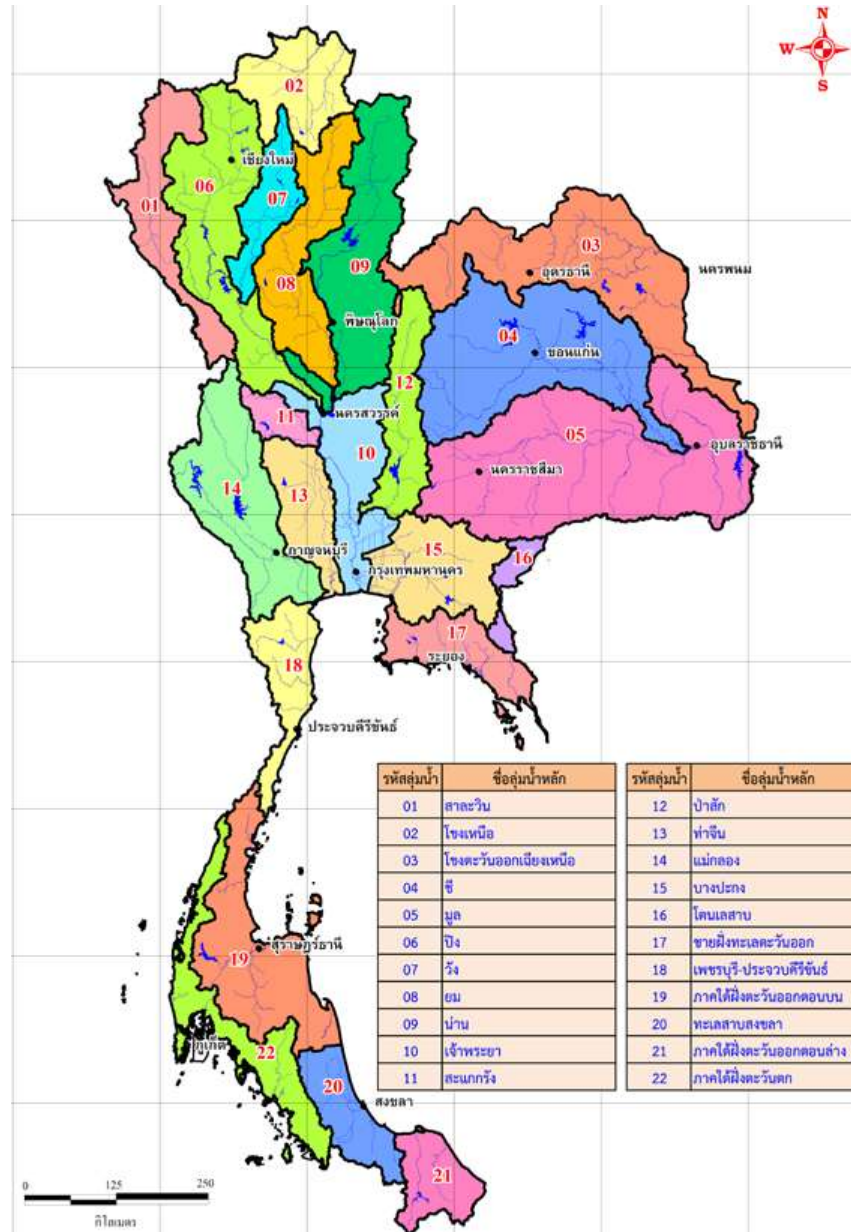

การประยุกต์ใช้แนวทางการกำหนดขอบเขตการจัดการ (ZONE) ในพื้นที่ชุ่มน้ำกับทรัพยากรน้ำสาธารณะ

ประเทศไทยมีลุ่มน้ำหลัก 22 ลุ่มน้ำ ตามที่กำหนดไว้ใน พรฎ. กำหนดลุ่มน้ำ พ.ศ. 2564
ซึ่งสามารถแบ่งเป็นลุ่มน้ำสาขาจำนวน 353 ลุ่มน้ำ

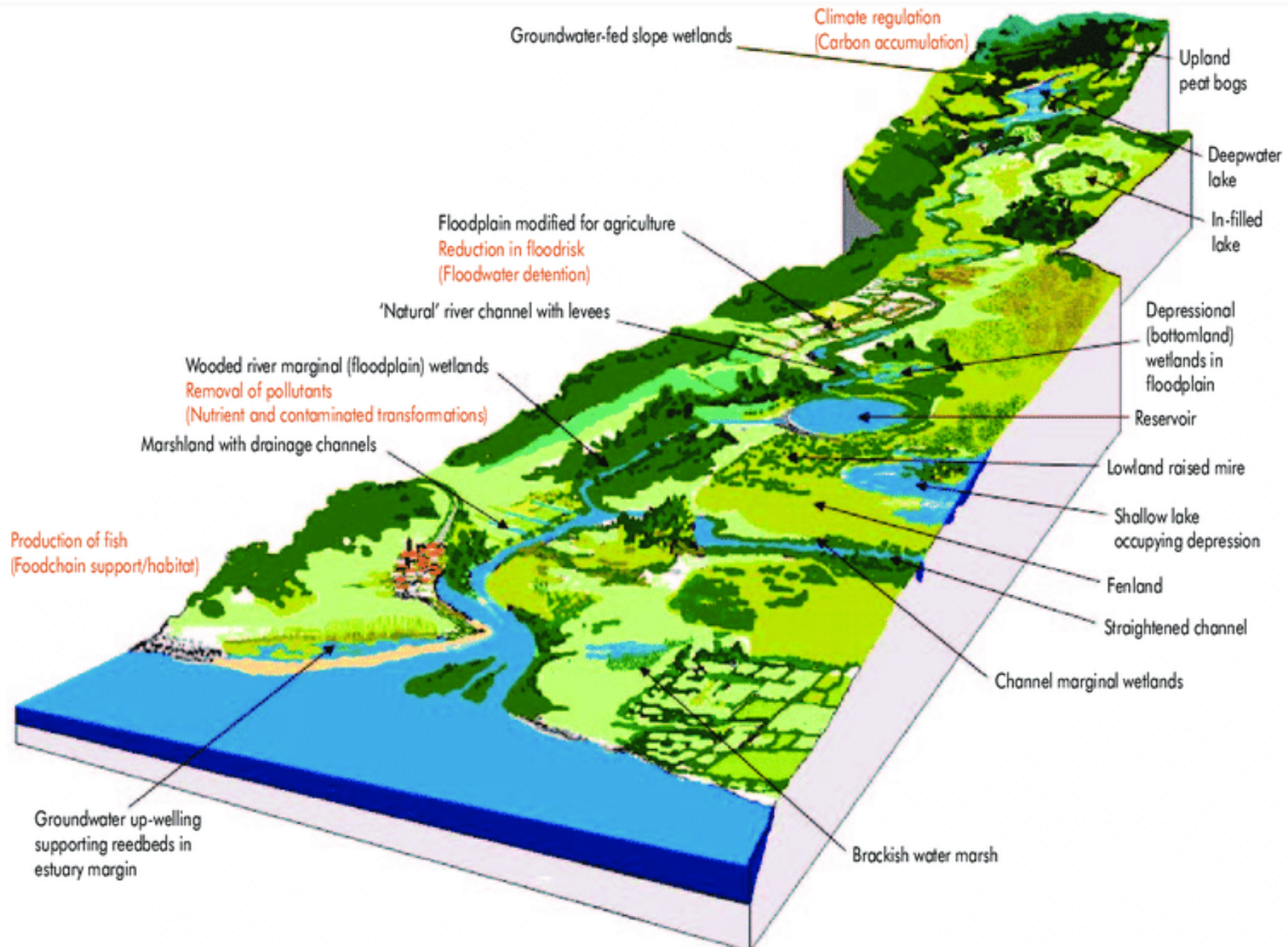

กรมทรัพยากรน้ำเป็น
หน่วยงานรับผิดชอบ
ลุ่มน้ำสาขา
353 ลุ่มน้ำสาขา

↓
จัดทำแผนแม่บท

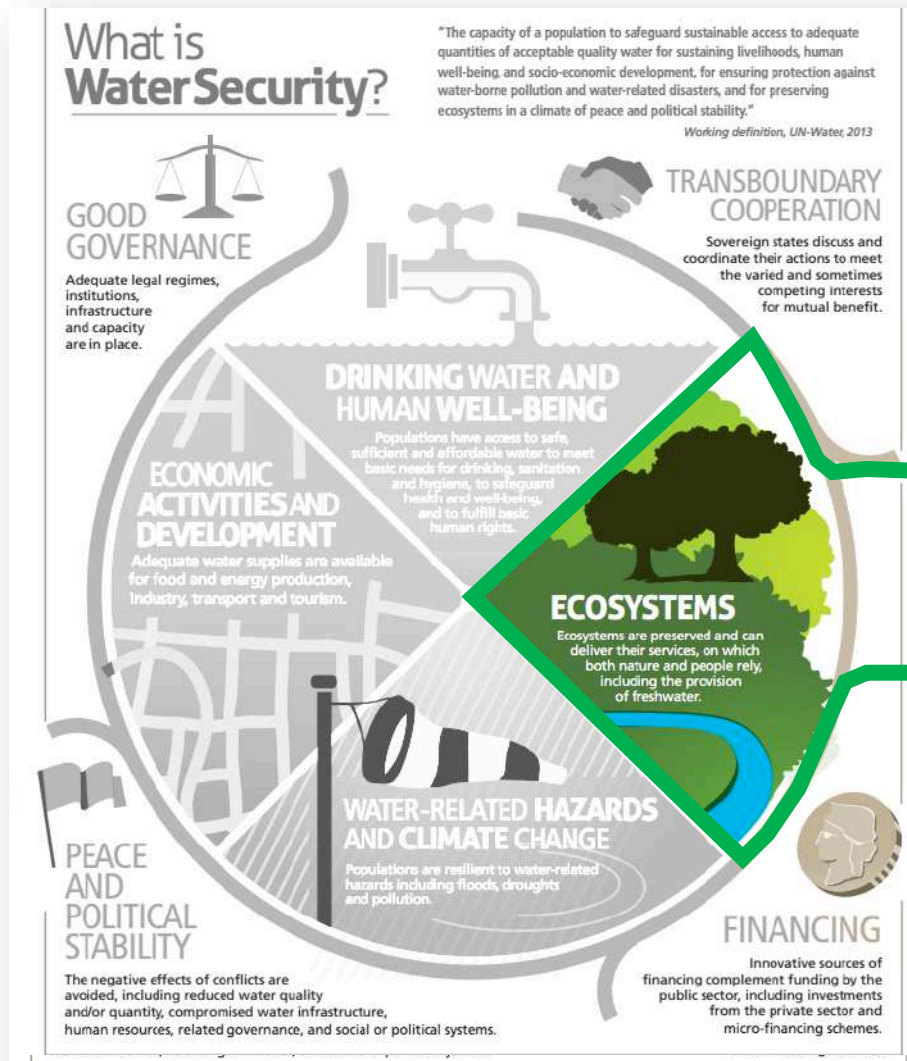
↓
จัดทำดัชนีสุขภาพแม่น้ำ

↓
อนุรักษ์ฟื้นฟู

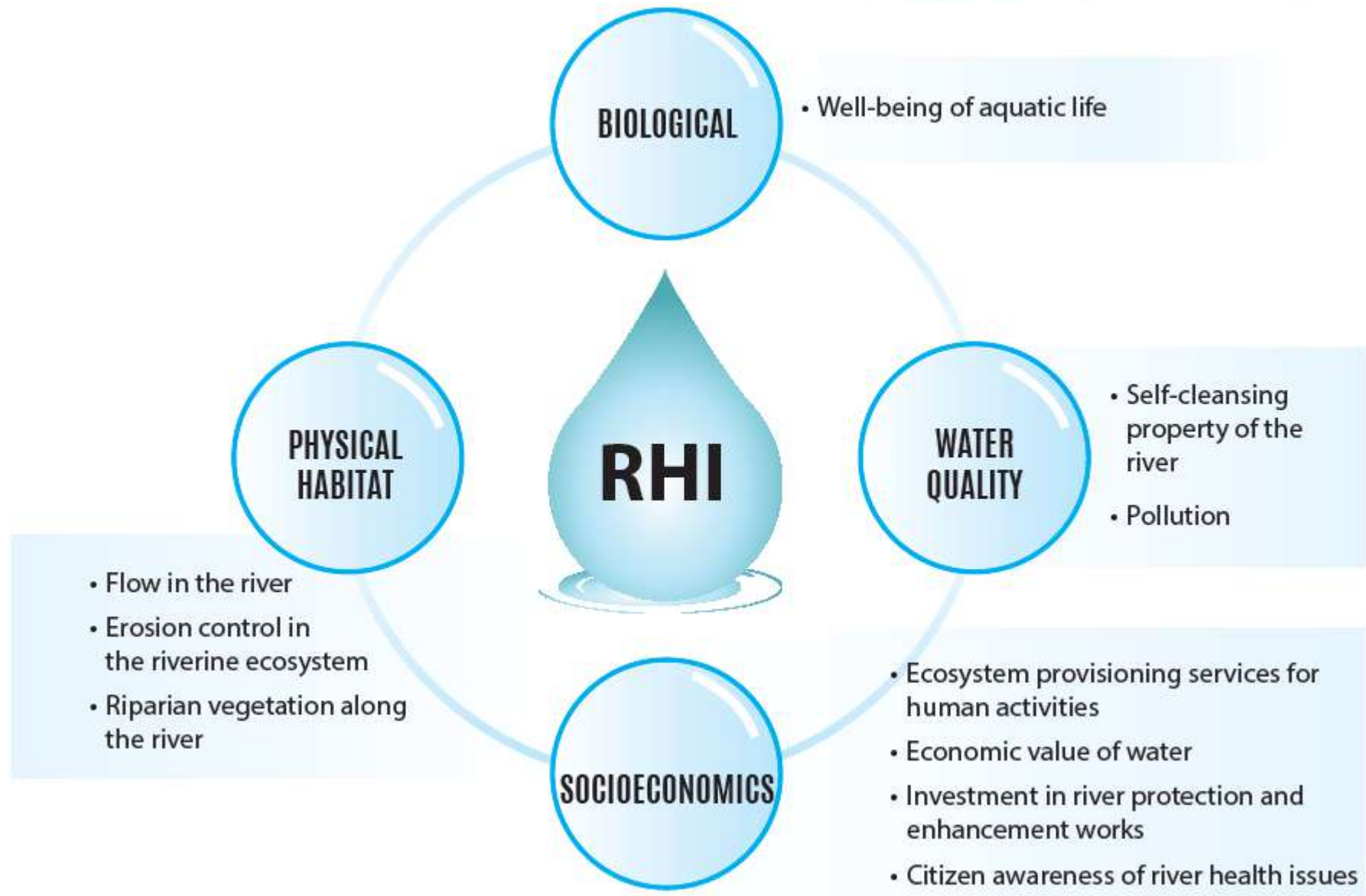

จาก Water Security สู่ River Health Index

บทบาทของกรมทรัพยากรน้ำ ด้านรักษาระบบนิเวศ

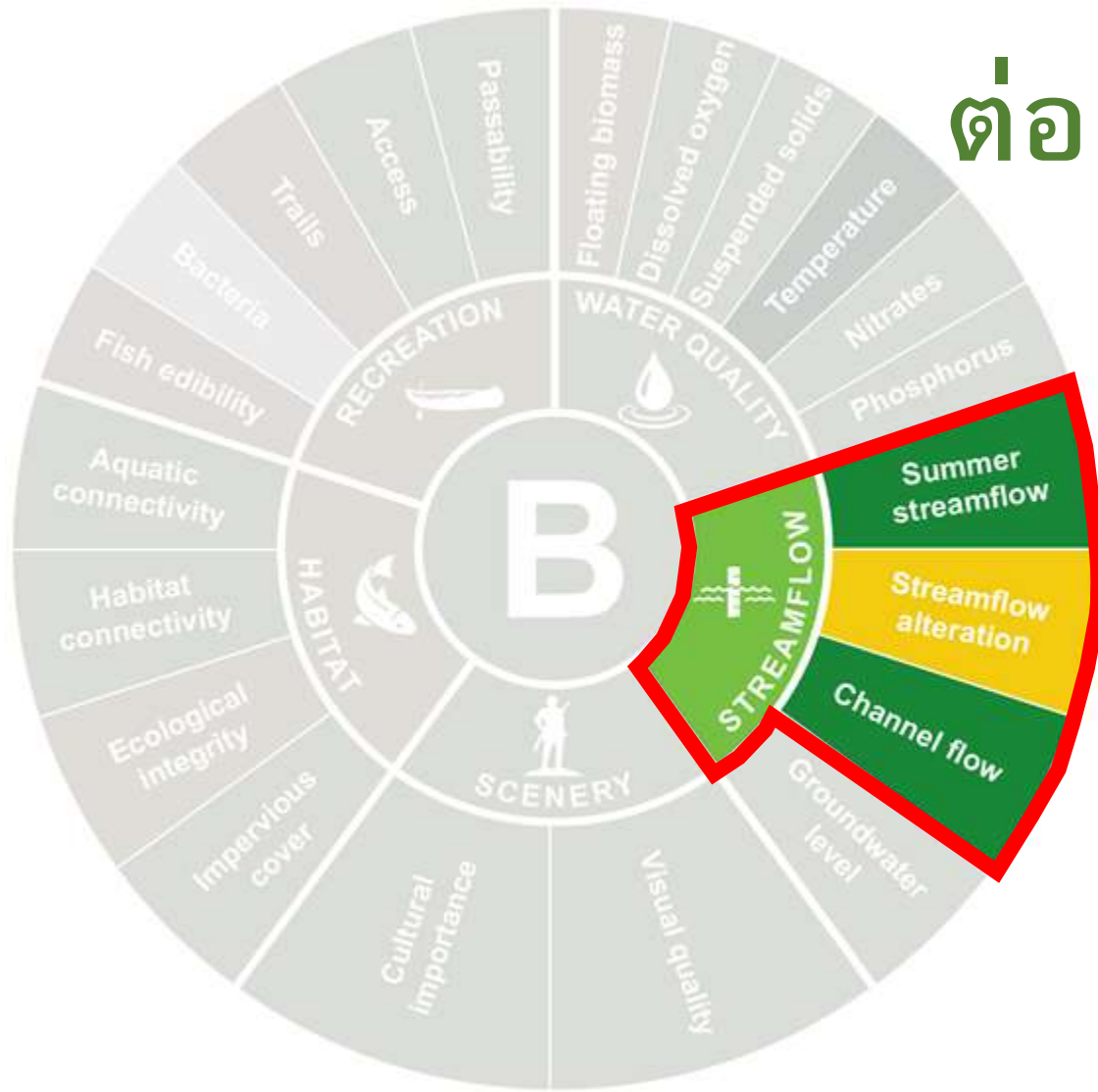
การฟื้นฟูแม่น้ำคูคลอง
เป้าหมาย 353 ลำน้ำสาขา
และ การบริหารจัดการ
ทรัพยากรน้ำสาธารณะ
ประเภทพื้นที่ชุ่มน้ำ
ตาม พรบ.ทรัพยากรน้ำ
พ.ศ. 2561 มาตรา 78

ความรับผิดชอบ

ต่อ

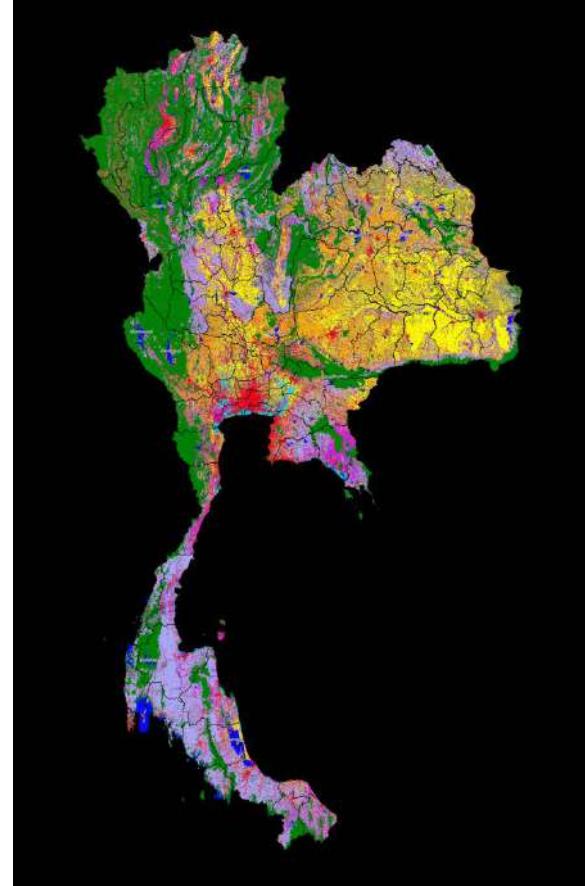
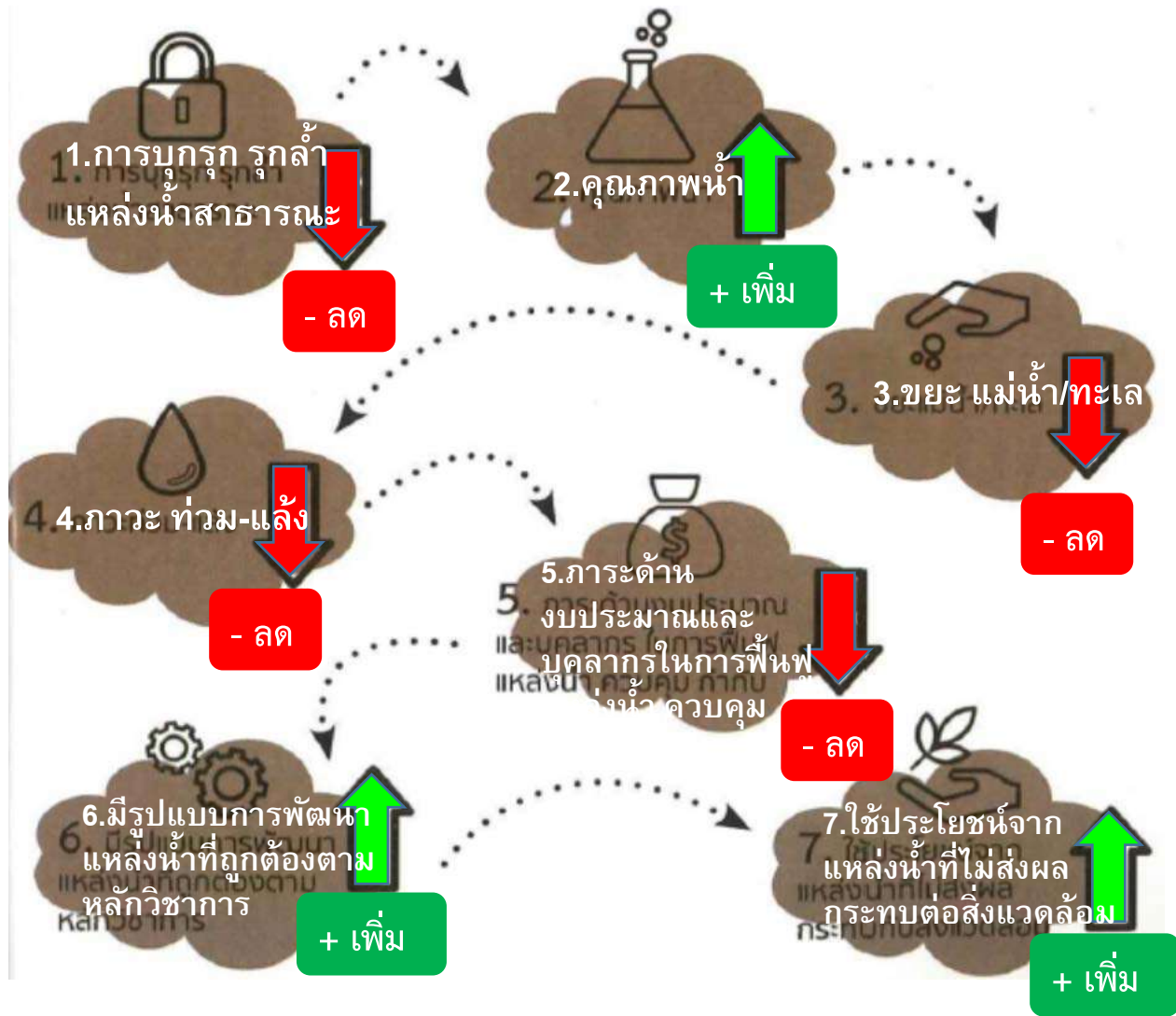
RHI

การฟื้นฟูแม่น้ำคูคลอง
เป้าหมาย 353 ลำน้ำสาขา

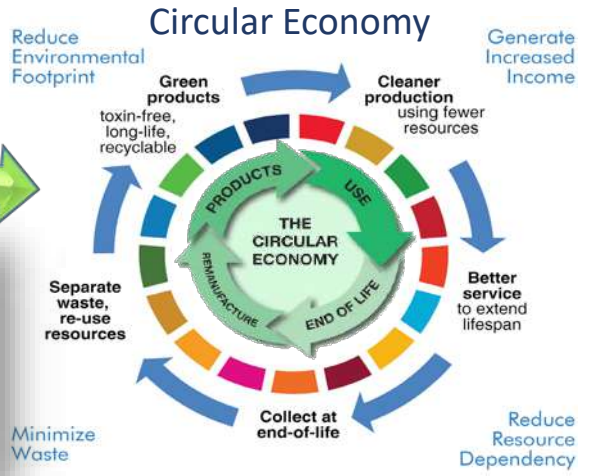
ประเด็นปัญหาที่มีผลกระทบและเป้าหมายต่อทรัพยากรน้ำ

**โครงการอนุรักษ์ ป่าฟู้ และพัฒนา
ทรัพยากรน้ำสาธารณะและพื้นที่ชุ่มน้ำ**

โครงการศูนย์เรียนรู้และจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำ

โครงการ
เปลี่ยนแหล่งน้ำ
เป็นพื้นที่สีเขียว

Blue Economy

การสร้างมูลค่า

แผนการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศแห่งชาติ
 แนวทางที่ 1 การจัดการความเสี่ยงและลดผลกระทบจากภัยพิบัติและการ
 เปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
 แนวทางที่ 2 การปรับตัวของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวเพื่อรับมือต่อการเปลี่ยนแปลง
 สภาพภูมิอากาศ

ประเทศไทยมีพื้นที่ชุ่มน้ำรวมกัน
47,337 แห่ง ประมาณ 22.92 ล้านไร่
คิดเป็น 7.5% ของพื้นที่ประเทศไทย
แยกเป็น

บทบาทกรมทรัพยากรน้ำ

1) พื้นที่ชุ่มน้ำตามมติ ครม. 112 แห่ง คิดเป็น
พื้นที่ 21,42 ล้านไร่ แบ่งเป็น

- พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับ
นานาชาติ 65 แห่ง
- พื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับชาติ
47 แห่ง

2) พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น 47,255 แห่ง
คิดเป็นพื้นที่ 1.5 ล้านไร่ (ตามนิยาม
“พื้นที่ชุ่มน้ำ” ในอนุสัญญาพื้นที่ชุ่มน้ำ
(Ramsar))

Regulator
ออกกฎ
ระเบียบ
มาตรการ

Facilitator
ประสาน
ตรวจสอบ
ประเมิน

Operator
ลงมือ
ดำเนินการ

Owner
เป็น
เจ้าของ
พื้นที่

ปม., อส.
(หรือ
หน่วย
งานอื่น
ตาม
กฎหมาย
กำหนด)

อปท. หรือ
ปม., อส.
(ปฏิบัติตาม
กฎ
ระเบียบ
มาตรการ
ที่ ทน.
กำหนด)

อปท.
หรือ
ปม., อส.
(หรือ
หน่วย
งานอื่น
ตาม
กฎหมาย
กำหนด)

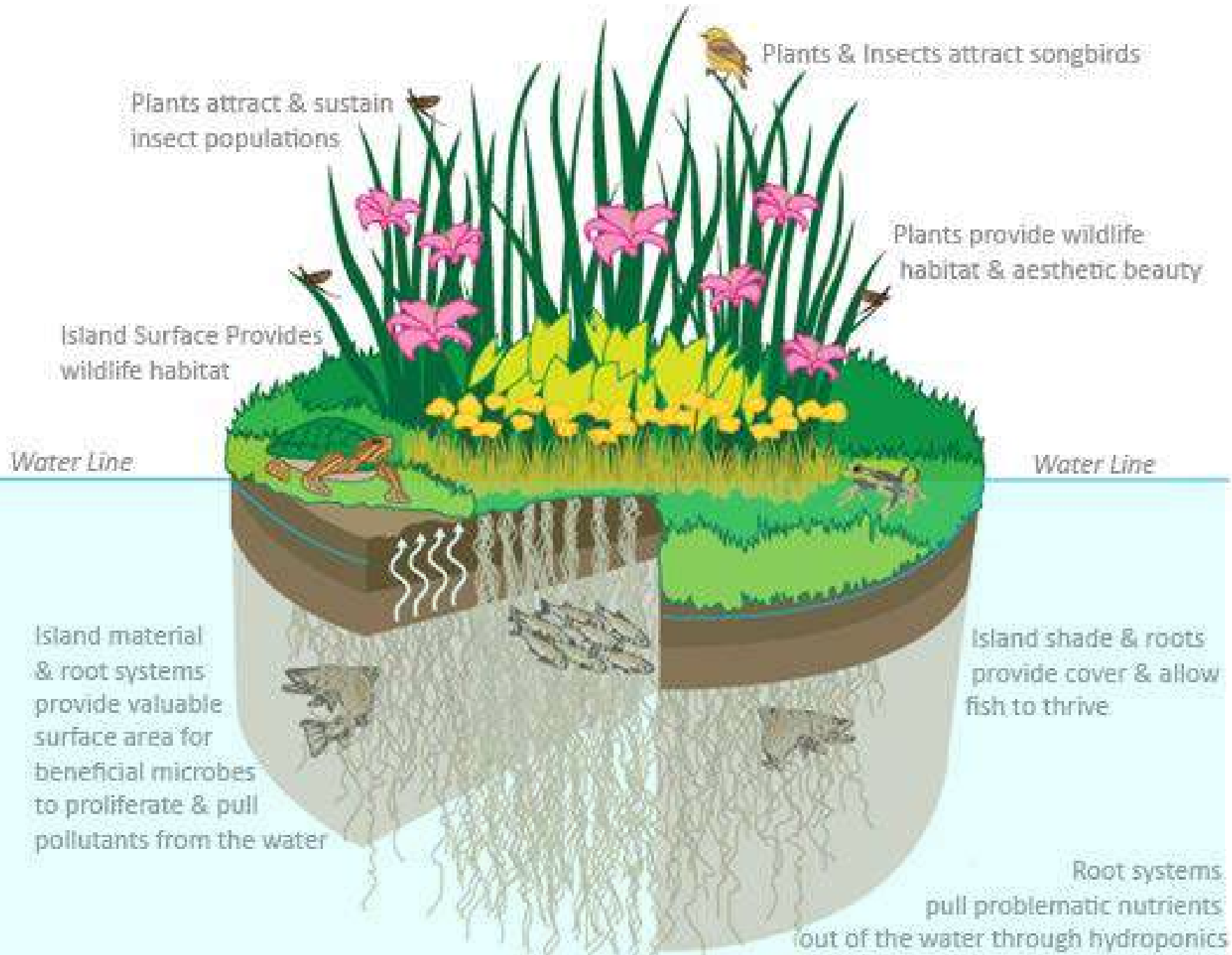
ขอบคุณ

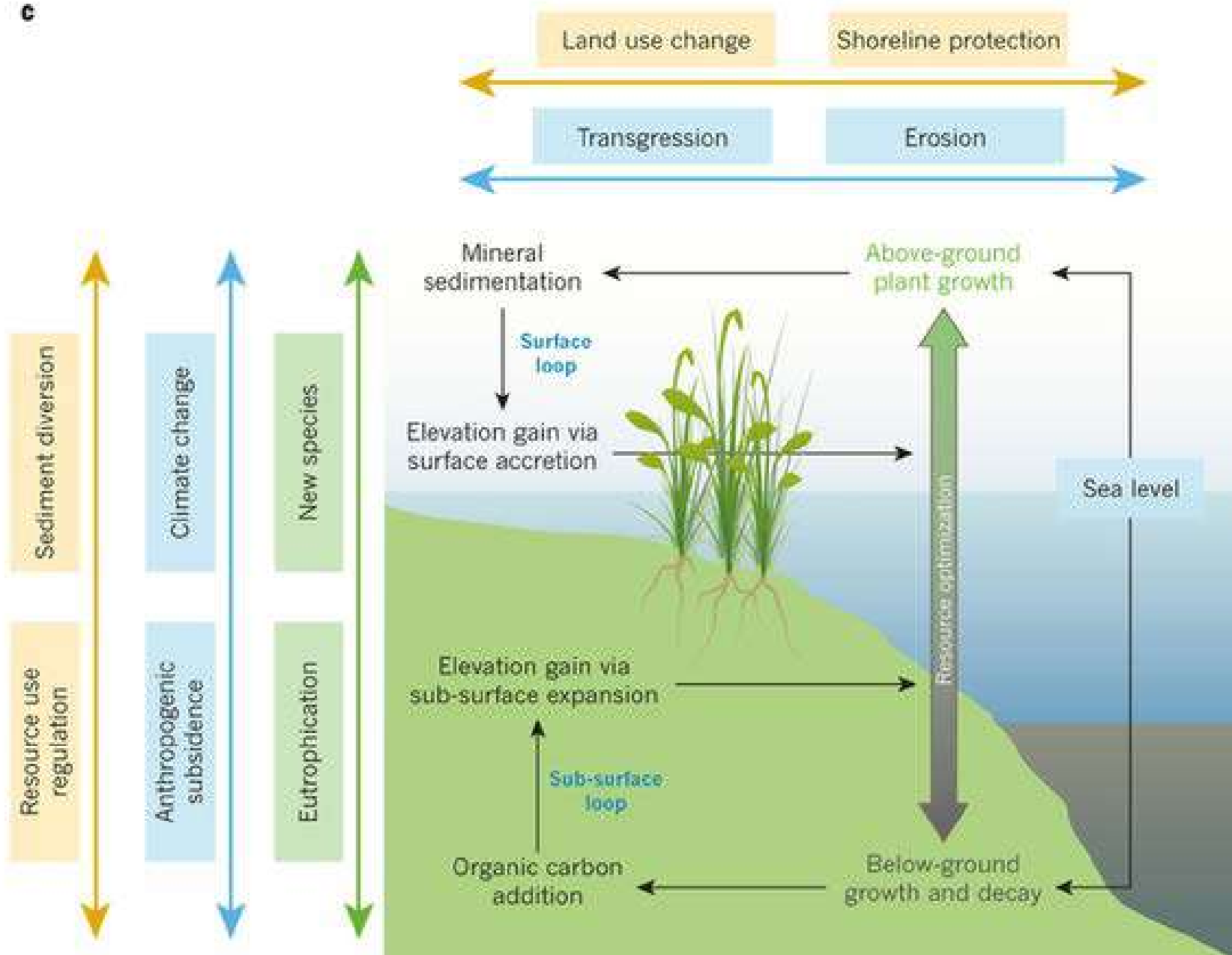
พื้นที่ชุ่มน้ำ คืออะไร

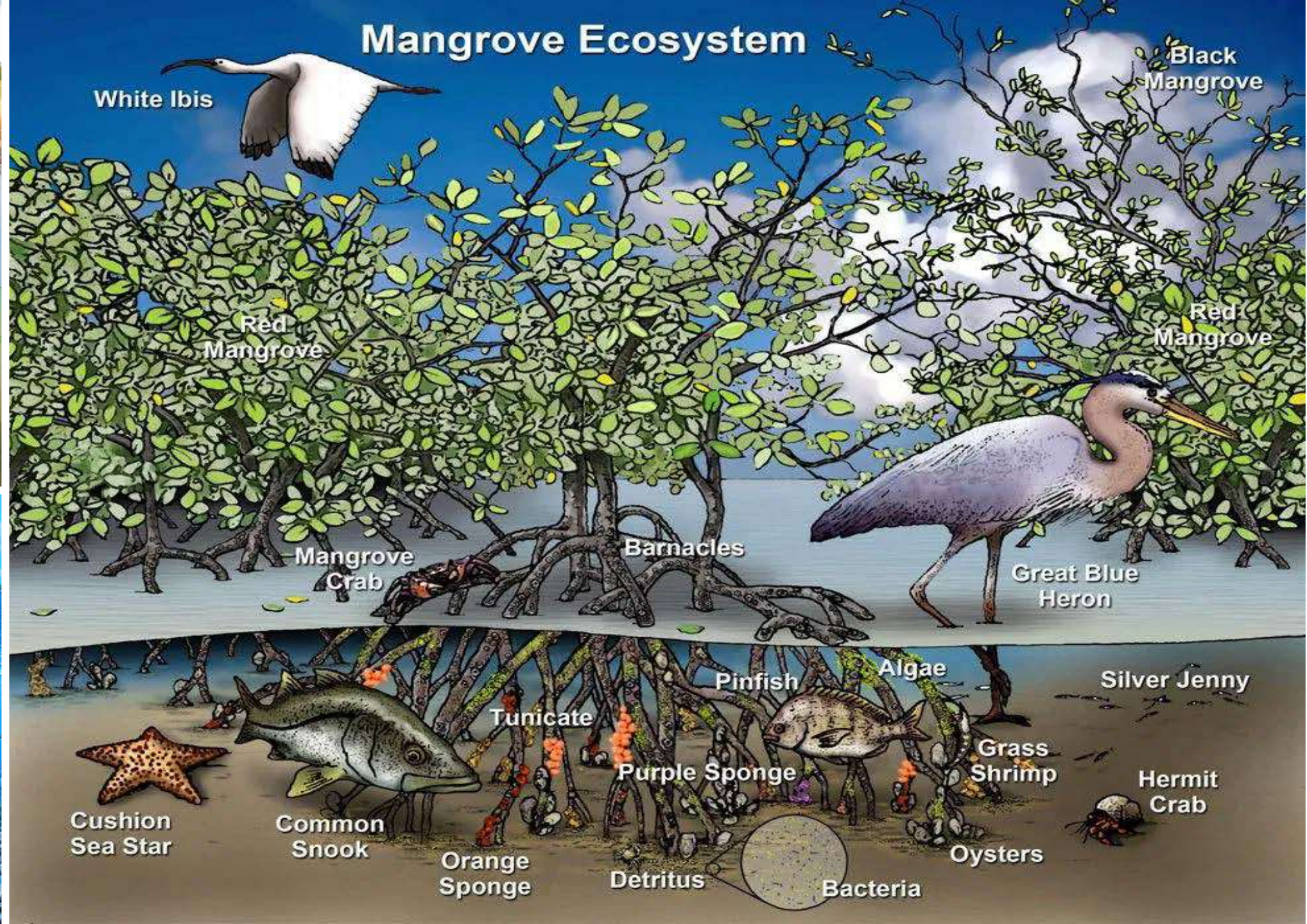

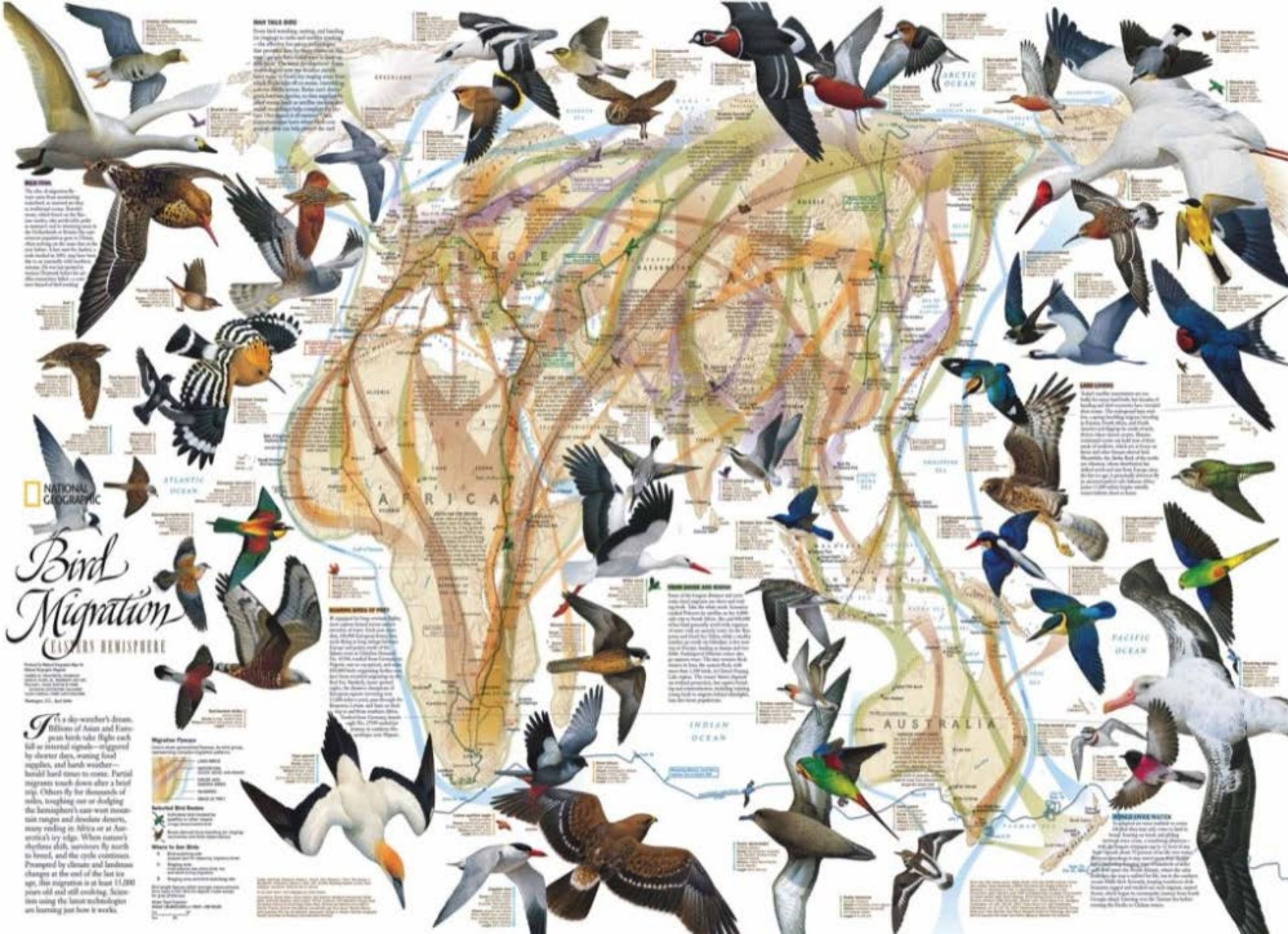

คำชะโนด

ตำบลบ้านม่วง จังหวัดอุดรธานี

WINTER
The time of departure for many birds is determined by seasonal changes in food supply and weather. Some birds migrate to escape the cold and find food. Others migrate to escape the harsh weather and find food. Many birds migrate to escape the harsh weather and find food.

NATIONAL GEOGRAPHIC
Bird Migration
EASTERN HEMISPHERE

It's a sky-watcher's dream. Billions of Asian and European birds take flight each fall in intertidal swarms—organized by shorter days, waning food supplies, and harsh weather—hazardous head-on to most. Partial migrants tuck down after a brief stop. Others fly for thousands of miles, toughing out or shedding the hemisphere's sun-warm mountain ranges and desolate deserts, many ending in Africa or at Antarctica's icy edge. When nature's shepherds shift, survivors fly north to breed, and the cycle continues. Prompted by climate and landscape changes at the end of the last ice age, the migration is at least 11,000 years old and still working. Scientists using the latest technologies are learning just how it works.

Migration Phenomena
Partial migration: Some birds migrate only part of the year, often to escape the winter weather. Many birds migrate to escape the harsh weather and find food.

Where to See Birds
1. Migration routes
2. Wintering grounds
3. Breeding grounds

WINTER BIRD
Some birds migrate south, and feeding is easier in the warmer weather. Some birds migrate to escape the harsh weather and find food.

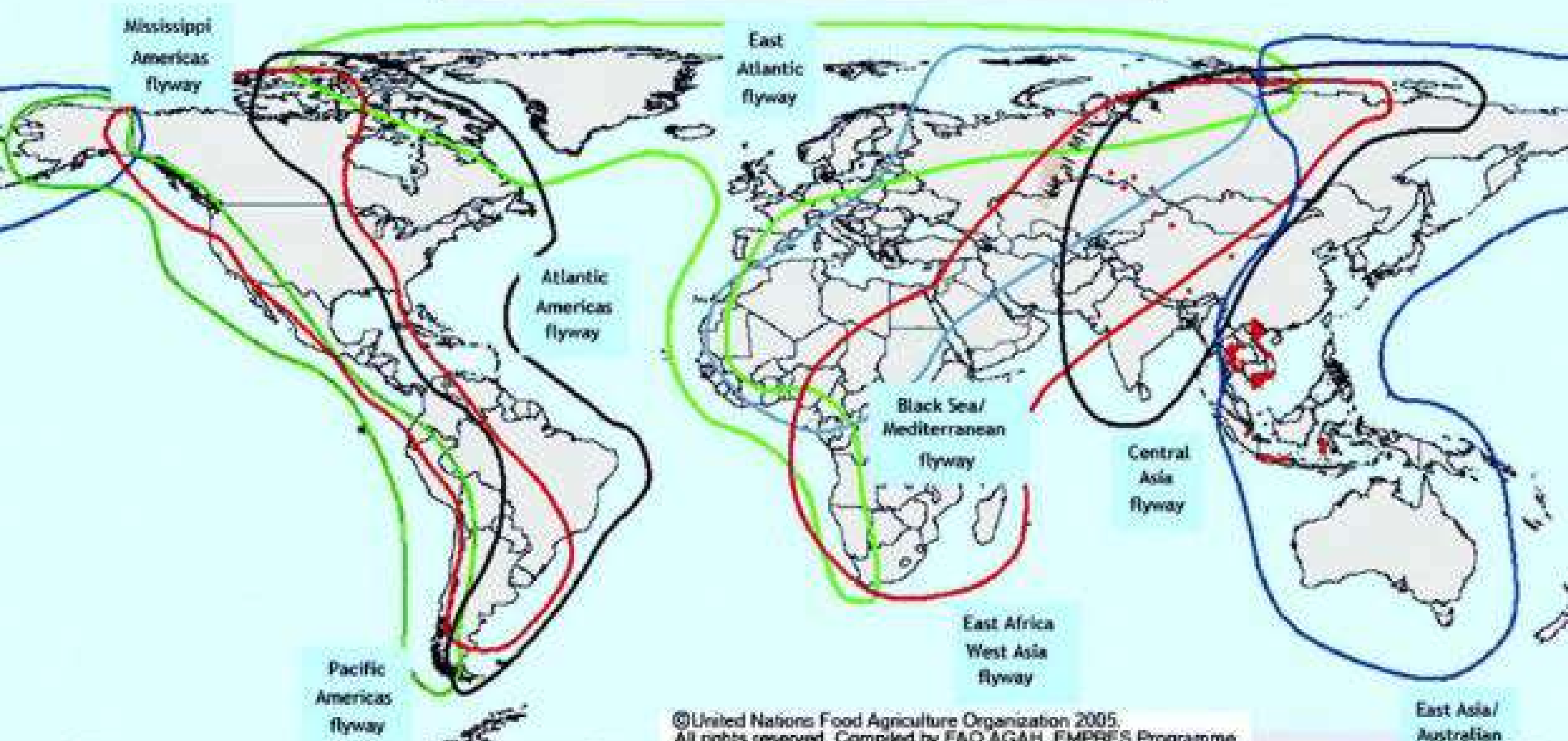
WINTERING GROUND OF BIRD
Many birds migrate to escape the harsh weather and find food. Some birds migrate to escape the harsh weather and find food.

WINTERING GROUND OF BIRD
Many birds migrate to escape the harsh weather and find food. Some birds migrate to escape the harsh weather and find food.

WINTERING GROUND OF BIRD
Many birds migrate to escape the harsh weather and find food. Some birds migrate to escape the harsh weather and find food.

WINTERING GROUND OF BIRD
Many birds migrate to escape the harsh weather and find food. Some birds migrate to escape the harsh weather and find food.

Major flyways of migratory birds

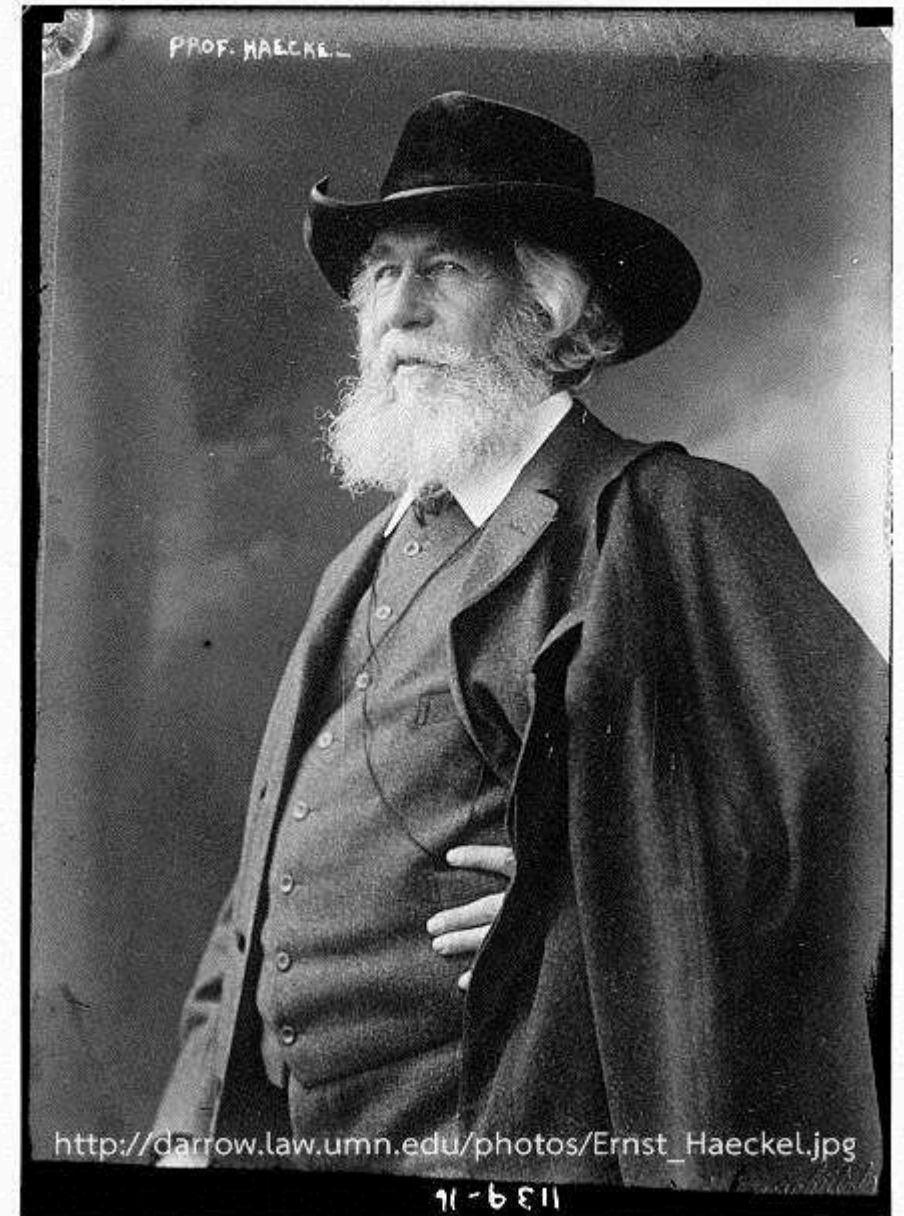
● Districts with H5N1 outbreaks since January 2005

©United Nations Food Agriculture Organization 2005.
All rights reserved. Compiled by FAO AGAH, EMPRES Programme.
Data sources: All outbreaks: OIE, FAO and Government sources.
Flyways: Wetlands International

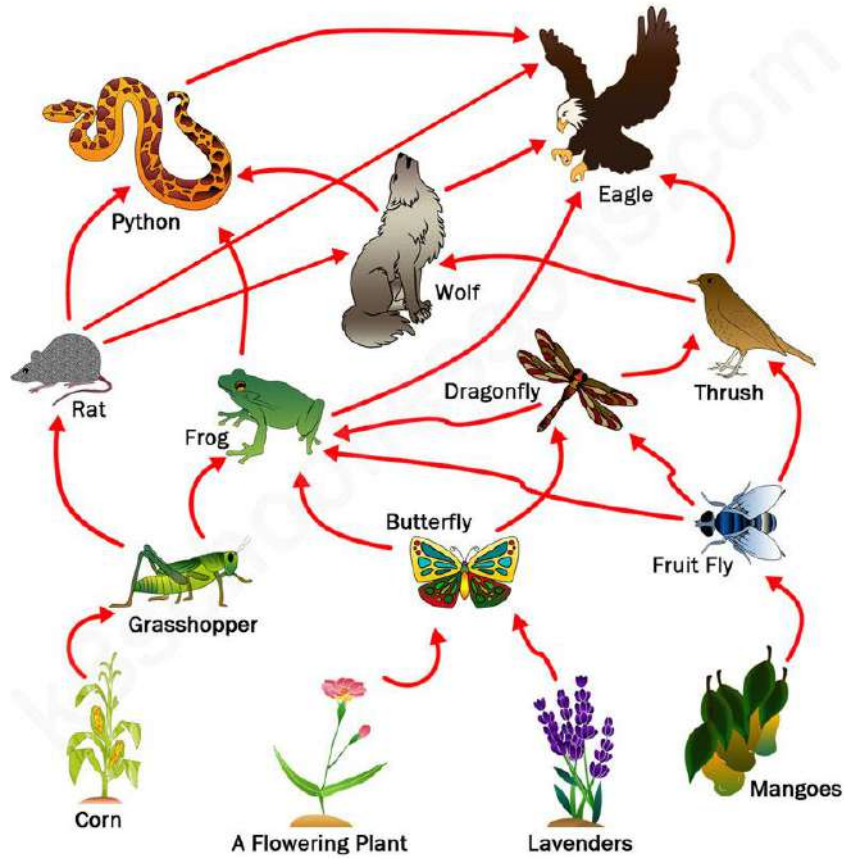
East Asia/
Australian
flyway

นิเวศวิทยา (Ecology)

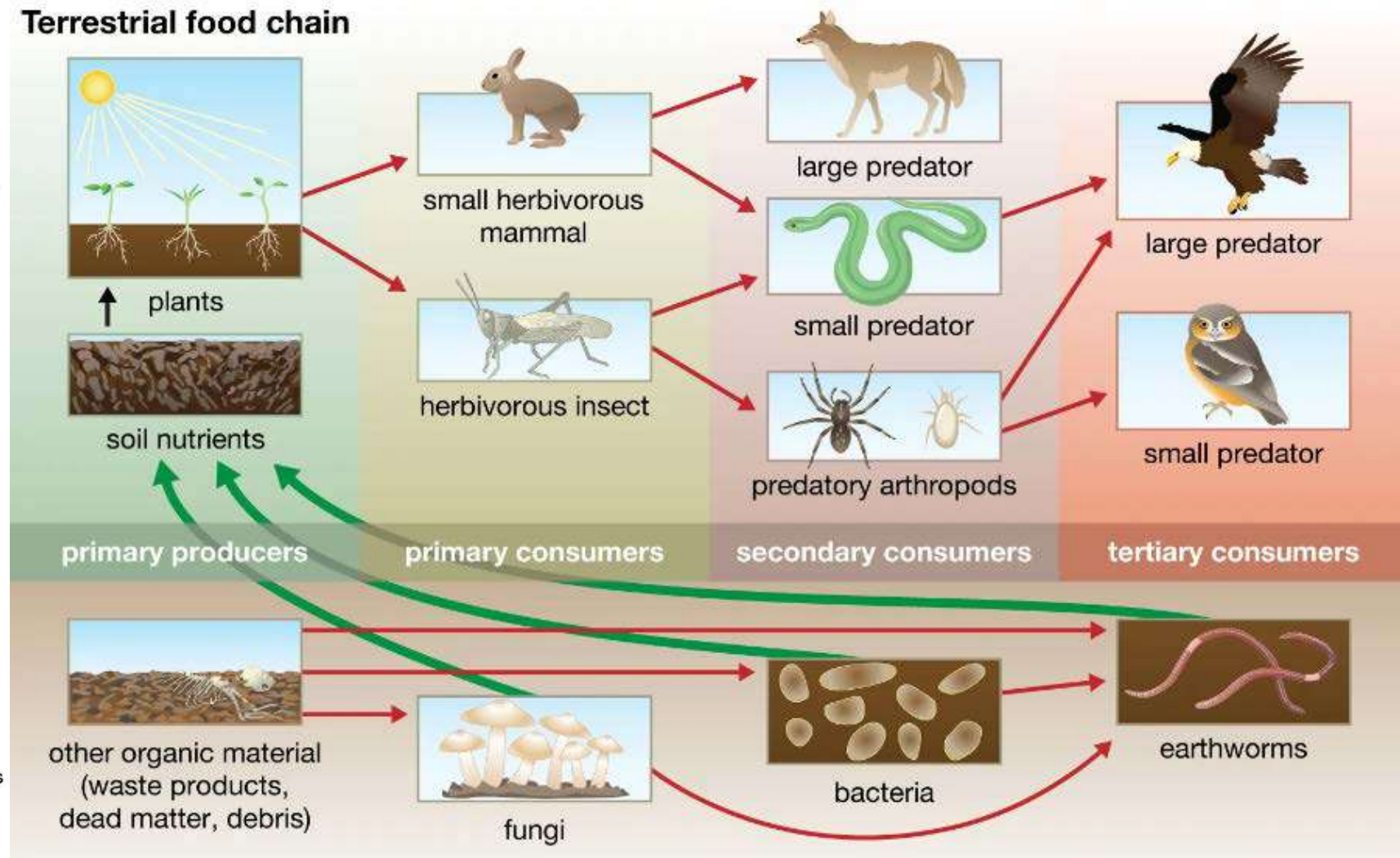
Ernst Haeckel นักสัตววิทยาชาวเยอรมันได้ให้ชื่อศาสตร์แขนงนี้ว่า “Ecology” คำนี้มีรากศัพท์มาจากภาษากรีก คือ oikos แปลว่า home และ logos แปลว่า study ถ้าแปลตรงคำก็จะได้ว่า “The study of home” ซึ่งตามนิยามที่ Haeckel ให้ไว้ นั้น หมายถึง “การศึกษาเกี่ยวกับโครงสร้าง ส่วนประกอบและการทำงานของระบบนิเวศ (The study of structure and function of the ecosystem)” นิเวศวิทยา (Ecology) เป็นวิชาที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง สิ่งมีชีวิต (organism) กับสิ่งแวดล้อม (environment) หรือแหล่งที่อยู่ (Habitat) ตามธรรมชาติ ความสัมพันธ์ต่าง ๆ จะแสดงถึงการมีระบบ จึงเรียก ระบบนิเวศ ซึ่งระบบความสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับวิถีการดำรงชีวิต เช่น การหาอาหาร การกินอาหาร การแข่งขันเพื่อการอยู่รอด การปรับตัวให้เหมาะสมกับสภาพแวดล้อม การพึ่งพากันเพื่อให้สังคมเป็นปกติและที่สำคัญที่สุด คือ ระบบการรักษาสมดุลระหว่างสิ่งมีชีวิตในระบบนิเวศในแง่ของการถ่ายทอดพลังงานการหมุนเวียนสารในระบบนิเวศ

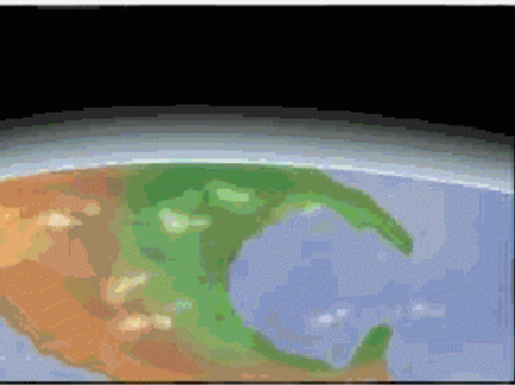
A Food Web

Terrestrial food chain

การหมุนเวียนพลังงานในระบบนิเวศ

Biosphere

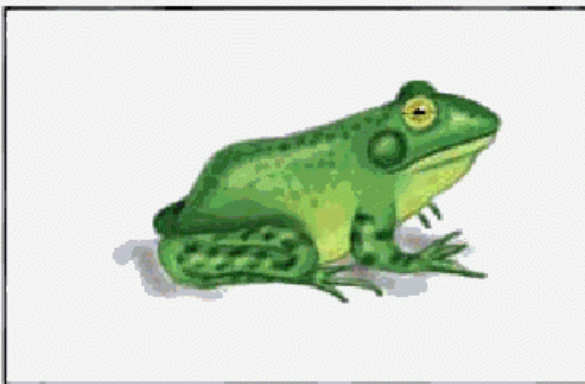
Ecosystem

Community

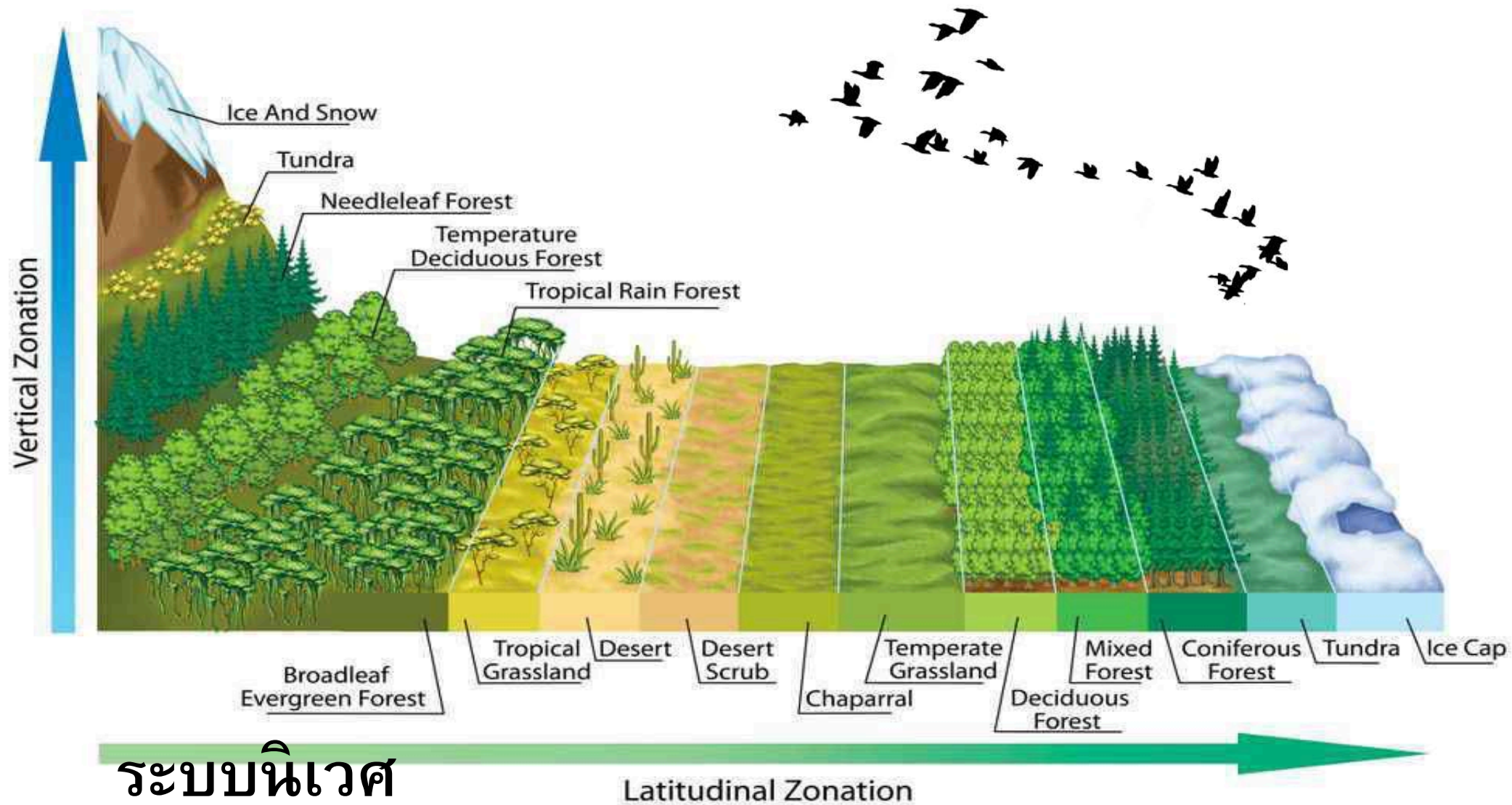
Population

Organism

นิเวศวิทยา แบ่งระดับได้ :

- ระดับสิ่งมีชีวิต (Organisms)
- ระดับประชากร (Population)
- ระดับกลุ่มสิ่งมีชีวิต (Community)
- ระดับระบบนิเวศ (Ecosystem)
- ระดับชีวนิเวศ (Biomes)
- ระดับโลกของสิ่งมีชีวิต หรือ ชีวภาค หรือ ชีวมณฑล (Biosphere)

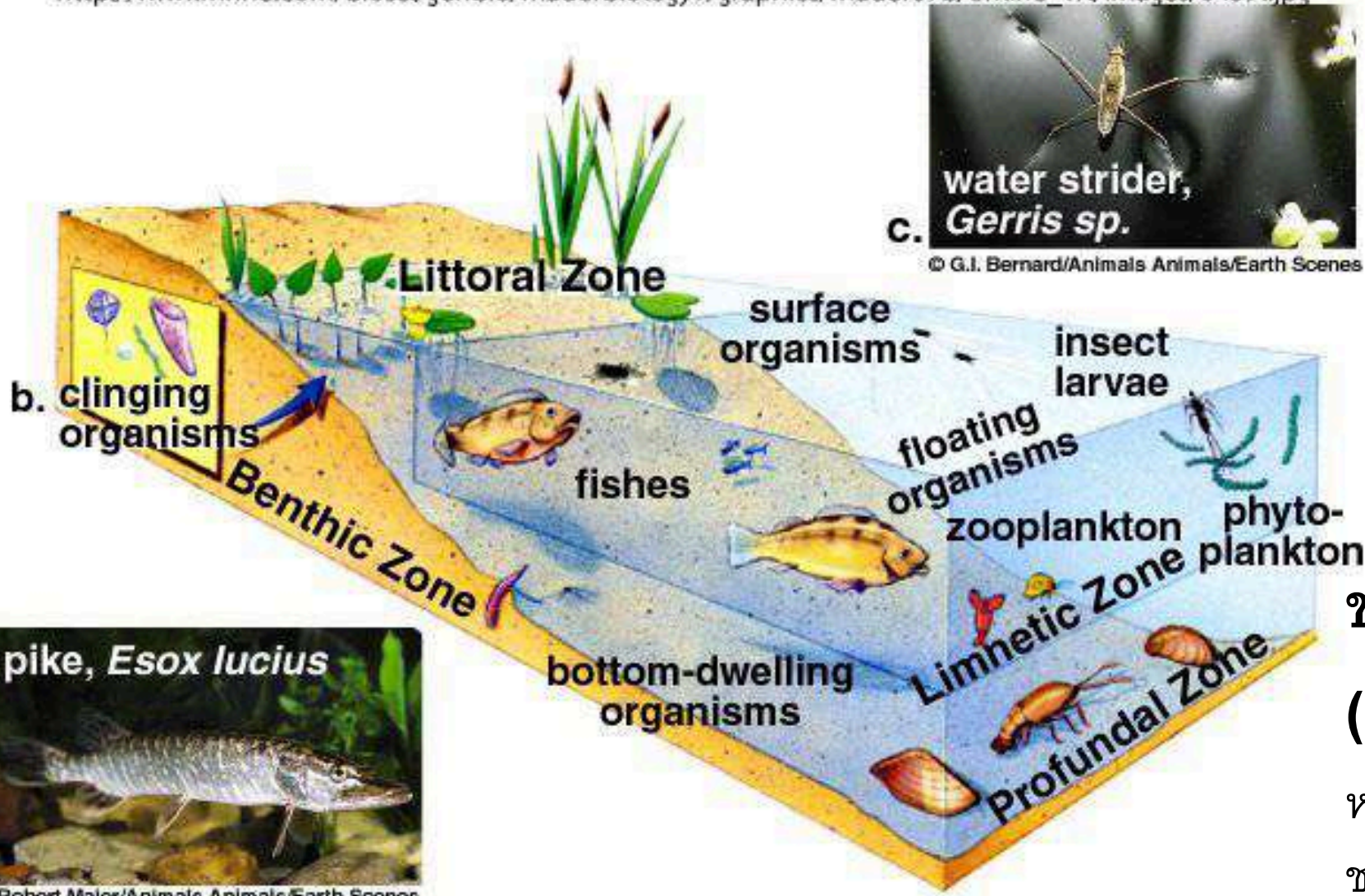

ระบบนิเวศ

หมายถึง ผลรวมของปฏิสัมพันธ์ของสิ่งมีชีวิตทั้งหมดในบริเวณที่กำหนดได้เขตหนึ่งกับปัจจัยสิ่งแวดล้อมทั้งหลาย หรือระบบของความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนของสิ่งมีชีวิตและสิ่งแวดล้อมทางกายภาพ

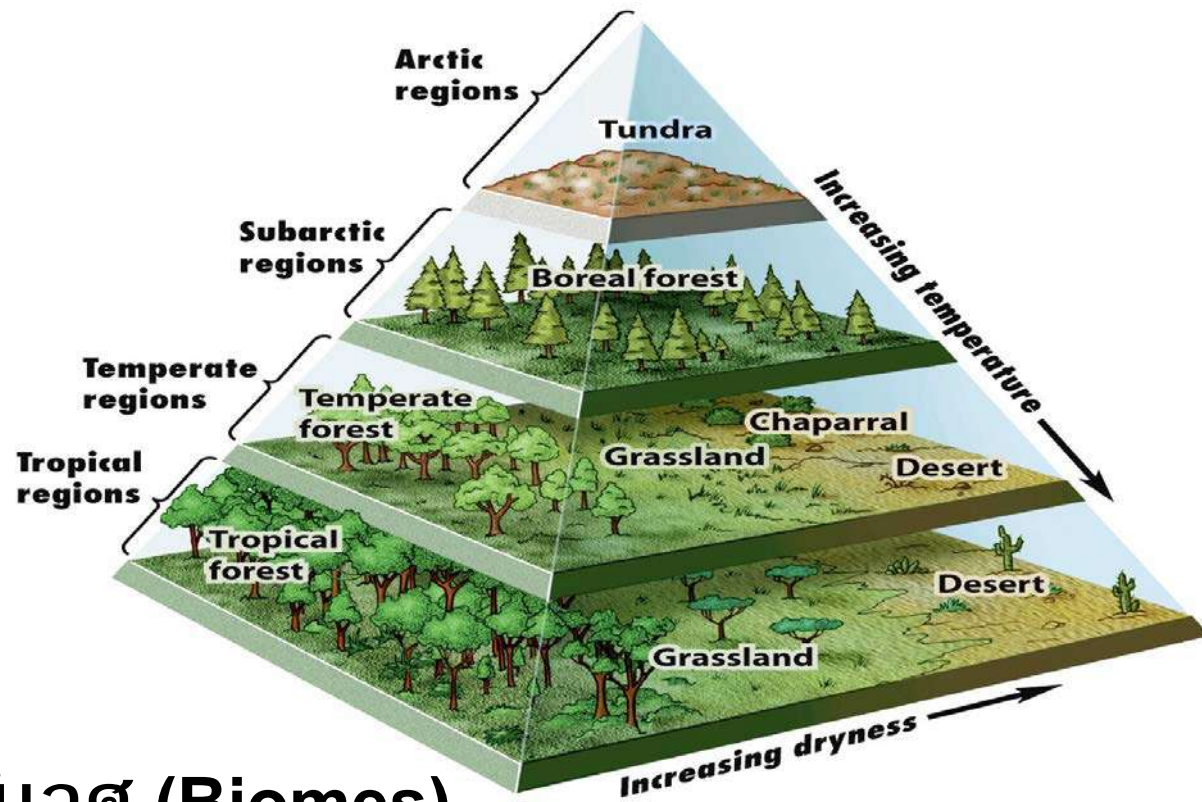
Zones of a lake

http://www.mhhe.com/biosci/genbio/maderbiology7/graphics/mader07b/online_vrl/images/0459L.jpg

ชุมชนสิ่งมีชีวิต
(Ecological community)

หมายถึง ประชากรของสิ่งมีชีวิตหลายชนิดที่อยู่ในบริเวณเดียวกัน และในช่วงเวลาเดียวกัน

ชีวนิเวศ (Biomes)

หมายถึง ระบบนิเวศใดก็ตามที่มีองค์ประกอบของปัจจัยทางกายภาพ (Physical factor) อุณหภูมิ ความชื้น และปัจจัยทางชีวภาพ (Biological factor) เช่น พืชและสัตว์ที่คล้ายคลึงกัน กระจายตัวอยู่ในเขตภูมิศาสตร์ต่างๆ กัน เช่น ไบโอมทะเลทราย ไบโอมทุนดรา และสิ่งมีชีวิตที่อาศัยอยู่ในไบโอมต่างๆ นี้ จะต้องมีการปรับตัวให้เข้ากับปัจจัยทางกายภาพในแต่ละเขตภูมิศาสตร์นั้นๆ ด้วย

BIOMES

Natural coastal ecosystems with connections to the Great Barrier Reef

1 CORAL REEFS **2 LAGOON FLOOR** **3 ISLANDS** **4 OPEN WATER** **5 SEAGRASSES** **6 COASTLINE** **7 ESTUARIES**

1 CORAL REEFS
Coral reefs provide hard substrates (habitat) and food for multitudes of fish and invertebrates.

2 LAGOON FLOOR
The lagoon floor environment is the area between reefs and supports approximately 5300 species.

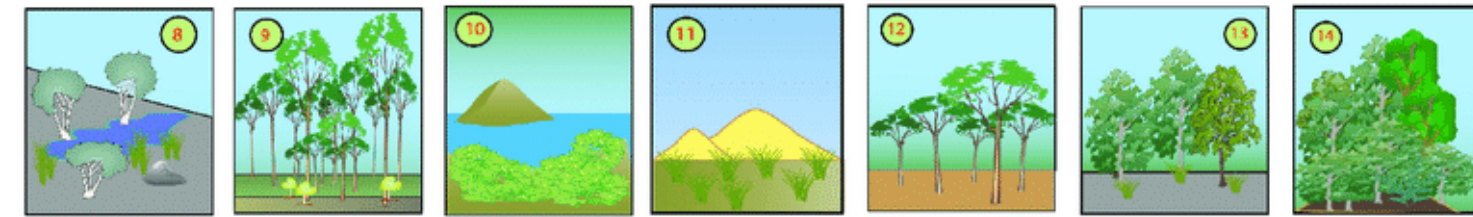
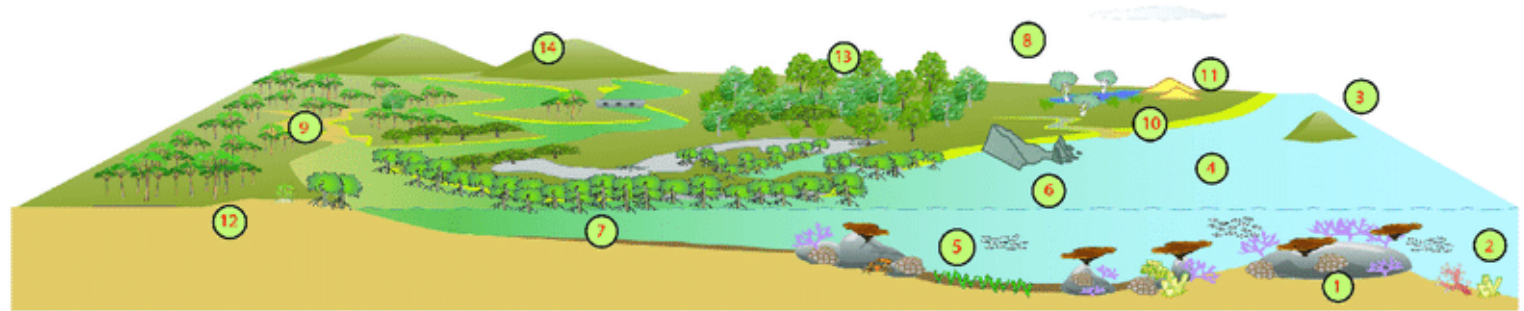
3 ISLANDS
There are 900 islands consisting of 300 coral cays and 600 continental islands in the Great Barrier Reef.

4 OPEN WATER
The water column, as a habitat, is home to a range of organisms ranging in size from small bacteria to whales.

5 SEAGRASSES
Seagrasses are marine flowering plants that grow underwater on soft sediments.

6 COASTLINE
The Great Barrier Reef coast comprises 42% sandy, 39% muddy and 19% rocky beaches.

7 ESTUARIES
Estuaries encompass mangroves, mudflats, unconsolidated soft bottoms and salt marshes.

8 FRESHWATER WETLANDS **9 FOREST FLOODPLAIN** **10 HEATH & SHRUBLANDS** **11 GRASS & SEDGELANDS** **12 WOODLANDS** **13 FORESTS** **14 RAINFORESTS**

8 FRESHWATER WETLANDS
Freshwater wetlands are usually associated with coastal areas subject to periodic flooding whereby standing freshwater persists for at least part of the year, in most years.

9 FOREST FLOODPLAIN
Forest floodplains experience periods of inundation during the monsoon season and are a pathway for overland flows and a source for groundwater recharge and discharge.

10 HEATH & SHRUBLANDS
Heaths and shrublands are dominated by small shrubs with small hard leaves that occur on infertile or waterlogged sites or coastal areas.

11 GRASS & SEDGELANDS
Grasslands include tussock grasslands, forblands, hummock grasslands, bluegrass, Brigalow belt grasslands, herblands, sedgelands and rushlands. Some grasslands are associated with permanent freshwater.

12 WOODLANDS
Woodlands are areas of mature, single stemmed trees that have between 20% and 50% canopy cover.

13 FORESTS
Forests are areas of mature trees with single stems that have greater than 50% canopy cover. Some of these areas are sites for groundwater recharge and discharge.

14 RAINFORESTS
Rainforests are areas of mature trees that have close to 100% canopy cover and are typically moist ecosystems.

ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

1. รวบรวมข้อมูลในพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น รวบรวมข้อมูลตาม รายละเอียดตาม “ตารางข้อมูลพื้นที่ชุ่มน้ำ” (Ramsar information sheet) ฉบับที่ลดทอนเพื่อใช้กับพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นเบื้องต้น โดยการสอบถามจากประชาชนโดยรอบ

2. การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ สำรวจข้อมูลรายละเอียดเพื่อบันทึกข้อมูลใน “ระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย” (THAILAND BIODIVERSITY INFORMATION FACILITY เรียกว่า TH-BIF) ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ มีขั้นตอนดังนี้

- 2.1 การเดินสำรวจและเก็บข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่นนั้นๆ
- 2.2 การตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลโดยผู้มีความรู้ หรือสถาบันการศึกษา
- 2.3 การบันทึกข้อมูล “ระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย” ผ่านทางโทรศัพท์มือถือ

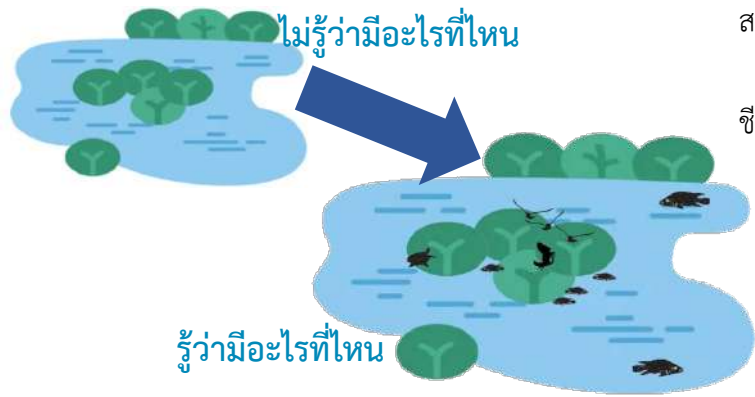
3. การสำรวจขอบเขต และการรังวัด ปักหมุด กันเขต พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น (การคิดค่ารังวัดที่ดิน ค่าใช้จ่ายในการรังวัดที่ดิน เป็นไปตามค่าธรรมเนียมค่ารังวัดที่ดิน และค่าใช้จ่ายในการรังวัดที่ดินที่ผู้ขอจะต่อชำระตามกฎหมายกระทรวง ฉบับที่ 47 และ 48 ออกตามความในพระราชบัญญัติ ให้ใช้ ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2497)

3.1 การรังวัด

3.2 การปักหลักเขต

(การกำหนดเขตต้องให้เป็นไปตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2552

มาตรการที่ 9. ให้มีการจัดทำแผนการจัดการพื้นที่ชุ่มน้ำที่มีความสำคัญระดับนานาชาติ และระดับชาติทั้งในระยะสั้นและระยะยาว เพื่อคุ้มครองฟื้นฟูพื้นที่ชุ่มน้ำ โดยมีการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตอนุรักษ์และเขตพัฒนา พร้อมทั้งกำหนดแนวเขตกันชนพื้นที่ ตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่สามารถทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่)

รู้ว่ามีอะไรที่ไหน

ขั้นตอนการดำเนินการสำรวจพื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

1.รวบรวมข้อมูลในพื้นที่พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น

2.การสำรวจความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อตรวจสอบความถูกต้องทางวิชาการแล้วบันทึกข้อมูลใน “ระบบคลังข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย” (80 %)

3.การสำรวจขอบเขต และการรังวัด ปักหมุด กันเขต พื้นที่ชุ่มน้ำระดับท้องถิ่น และจัดทำการแบ่งเขตการใช้ประโยชน์พื้นที่ในเขตอนุรักษ์ เขตพัฒนา และแนวเขตกันชนพื้นที่ตลอดจนกำหนดกิจกรรมที่สามารถทำได้และห้ามกระทำในพื้นที่

1,500 บาท x 38,945 แห่ง
=58.4175 ล้านบาท

10,000 บาท x 31,156 แห่ง
=311.5600 ล้านบาท

26,980 บาท x 19,473 แห่ง
=525.3815 ล้านบาท

ผู้ดำเนินงาน : อปท.

ผู้ดำเนินงาน : อปท. และสถาบันการศึกษา

ผู้ดำเนินงาน : อปท. และ กรมที่ดิน

รวม 895,359,040 บาท